

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Annales Ecclesiastici Cæsaris Baronii S. R. E. Card.

[Liber I-VI]

Baronio, Cesare

Romæ, 1636

Annales Ecclesiastici Caesaris Baronii S.R.E. Card. A Lvdovico Avrelio Perusino. In totidem libellos breuissimè redacti in quot magna volumina opus ab Authore digestum est. Liber III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65044)

ANNALES
ECCLESIASTICI
CAESARIS
BARONII
S. R. E. CARD.

A L V D O V I C O A V R E L I O
Perusino.

In totidem libellos breuissimè redacti
in quot magna volumina opus
ab Authore digestum est.

L I B E R I I I .

Respondens tertio Authoris Tomo.

SECUNDO An-
nalianum volumine
absoluto, accedi-
mus ad tertium;
atque ad instar Fi-
liorum Israel, e So-
coth secunda sta-
tione, hoc est è Tabernaculorum an-
gustijs, ad Eatham, vbi primùm præ-
sentis Numinis visibile Signum Co-
lumna Ignis, ac Nubis apparuit, Deo
fauente, peruenimus; ex humili, in-
quam, Ecclesiæ statu ad amplissimam
eius

Exod.
12. *Co*
13.
Hier.
Epist.
127.

eius gloriam, Crucis è Cælo coruscantis ductu comparatam. Eadem nos laboriosum Historiæ iter reliquum prosequentes, veluti Cynosura, Crux dirigat; & Columna melior, in qua foelicus multò humano generi conspicuus Deus apparuit, Dei Genitrix Virgo Beatissima præcedens deducat, nec sinat ab arcta veritatis semita excedere, aut leuiter aberrare.

Chrii
Ann. 306. Constantio igitur, vt diximus, Eboraci apud Angliam vita functo, Constantinus, qui postea Magni nomen adeptus est, Filiorum natu maximus, imperium cepit, Parentem regia pompa effert. Augusti sanè appellacionem à militibus delatam non prius usurpauit, quàm Faustæ Maximiani Herculei Filiæ coniugio potitus est. constat Eum Helena Constantis legitima priori Coniuge apud Angliam natam, trigesimo fermè antè Imperium anno, quidquid Nicephorus, quem *Author egregiè refellit*, fabulatur. repudiatam porrò à Constantio priorem Coniugem, quæ haud dubiè Helena fuit, Maximiani iussu, ex Eutropio, & Victorino constat, cum eisdem Maximiani Filiam, seu Priuignam ducere coactus est. ex Hac Fratres Constantino Constantius, qui Pater fuit Galli, & Iuliani; Dalmatius Anibalus, cuius Filius Dalmatius Iunior; addunt alij Constantium alterum.

Con-
stanti-
ni Ma-
ter.
Eiusdè
Fra-
tres, ac
Soro-
rum.

rum. res.

rum Sorores Constantia, quæ Licinio nupsit, Eutropia, quæ Nepotiano, quibus alij addunt Anastasiam.

Constantij obitu, Filijque Imperatoris acclamati nuncio Romam per lato, eiusque, ac de causa, imaginibus passim, ex more, exhibitis, Maxentius qui Herculei Filius dicebatur, ægrè id ferens, Prætorianos Milites aliosque, quos liceret, omni ope, ac studio, magnisque pollicitationibus ad Constantinum euertendum, conciliandos sibi esse duxit.

Hunc suppositum Maximiani Filium fuisse argumèto esse potest Constantij adoptio, quem Is, si Filium habuisset Filio nequaquam prætulisset. quòd si quis adhuc ea de re anceps esset, illud sciat Generum Hunc Maximiano fuisse, quòd veteribus aut incognitum, aut non proditum, inuento Romæ nuper numismate compertum habemus, quod formis excusum, hinc *Autor reddendum curauit.*

Cæterum Constantinus, hoc de Maxentij ambitu certior factus, cum Eo per Legatos de rebus componendis egit; habereque Eum se Collegam equo animo passurum spondit: Quo tamen abnuente, animum ad belli consilia reuocauit.

At Maxentius Christianos sibi in primis demerendos ratus, quorum iam numerus in immensum excreuerat;

rat; nos modò ab eis, ex veterum Principum instituto, persequendis destitit, idque ne Præsides, aut Iudices auderent inhibuit; sed propensio- rem se in eos, atque in ipsam adeò Religionem simulauit.

Interim, ex his, quæ diximus, à diuina vexatione Ecclesia quiescente, coactis Carthagine eius Prouinciæ Episcopis, defuncto Mensurio, Successor datus est Cæcilianus; quod cum alij ambitione flagrantès ægrè ferrent, immane illud Schisma cõflarunt, quod

Aug. i Donatistarum appellatum est. *de quo Donatista,*
Bren. fusius hic Author, quem require, de Me-
Crete, in Meletiano quoque Schismate hoc eo-
Cresc. dem tempore apud Aegyptum excita-
tum, differentem.

Chri. Maxentij Romæ Tyrannide Gale-
Ann. rius quoque Maximianus permotus,
307. qui ad Orientem imperabat, Seuerum
Zpsim. Cæsarem cum exercitu in Eum misit,
l. 2. qui tamen à Maxentio fusus, fugatus-
que Rauennæ se recipit. tùm Hercu-
leus, haud quaquam propositi tenax,
de Genero sollicitus, Rauennam,
quasi Mediator, Pacisq; Arbiter è se-
cessu, quem dudùm Diocletiano sua-
dente, apud Lucaniam elegerat, ad
Seuerum accessit, Eique Romam vt
veniret, fide sua iureiurando inter-
posita, persuasit: morem itaque ei
gerens Seuerus, ex itinere à Militibus,
quos Maxentius, rei conscius, in in-
sidijs

*interfici-
tur.**Maximi-
miani
dokus.**Maxi-
mia-
nus la-
queo
vitam
finit.**Cri-
spus
Constā-
tini fi-
lius.*

fidijs collocauerat, interficitur. tūm
Herculeus Diocletianum adit, & ad
depositum Imperium repetendum in-
cassum hortatur. hac igitur spe fru-
stratus, Constantinum in Alpibus cum
copijs sedentem conciliandum sibi
utcumque ratus, Faustam Filiam ma-
trimonio illi iungit, hortaturque, ut
Galerium Principatu deturbet: ma-
gnam quippè iam tūm bello laudem
fuerat adeptus, duobus Galliæ Regi-
bus victis, captisque; simulatè tamen
omnia cum ageret, ut Constantinum,
si fas, tolleret, & tantum æmulum Ma-
xentio, cui studebat, adimeret, inimi-
citas insuper ipso cum Maxentio si-
mulat. fraudem non suspicatus mo-
dò est Constantinus, verùm etiam ex
Fausta Coniuge, in Virum, quàm in
Partem propensiore, cognouit. ergò
Socerum Imperium iterum assumere,
ut Maxentio stabiliret, molientem;
armis petitem Massiliam compulit.
ibi Ille, impar viribus, veniam autem
ex conscientia desperans, iniecto fau-
cibus laqueo, vitam finijt.

Monendum hìc Lectorem putamus
Constantino aliam, antè Faustam fuis-
se Coniugè Mineruam, ex qua Cri-
spum genuit. Hanc verò legitimam
fuisse vxorem, non autem Pellicem,
quod quidam putant, Author Pane-
gyrici apertè satis ostendit, dum Con-
stantini adolescentiam ex eo maximè
com-

*Maxi-
paneg.
3.
Eutr.
l. 10.**E
l.
1**E
l.
2
R
8*

commendat, quod vagis, eiusque
ætatis proprijs voluptatibus abdicatis,
Patris continentiam æmulatus,
Vxori adhærescit.

Euseb. l. 8. c. 18. Hac rempestate, Galerio Orientales Regiones administrante, persecutio ibidem adhuc vigebat. Is inter alia sæuitiæ exempla illud hoc tempore edidit; abductis ex Thebaidē in Palæstinam. integris familijs amplius centum dextro oculo vnicuique effosso, sinistro autem pede, præcisus nervis, contracto; omnes, Viros pariter, ac Mulieres, atque adeò tenellos quoque Pueros, ad metallorum ea in Prouincia venas effodiendas damnauit. idemque de alijs postea statuit, qui Gazam magno numero conuenerant.

Galerij sæuitiæ Christianos.

Euseb. l. 8. c. 27. *Ruff. l. 8. c. 17.* Galerij sæuitiam Maximinus quoque Cæsar æmulatus eandem exercuit in Christi gregem carnificinam, avaritia quoque, ac libidine execrandus. Hoc Tempore Catherinam Virginem celeberrimam illustri Martyrio de Tyranni huius sæuitia, avaritia, atque libidine triumphasse putamus, opulentissima sanè cum esset, specie quoque, ac sapientiæ laude insignis. multa, quæ in hanc quadrant, absque Mulieris nomine, Eusebius tunc temporis superstes tradit. multa quoque Ruffinus de Dorothea, quæ fortassè hoc sibi indidit. nomen postquam
Chri-

Item Maximini. Catharina Virgo.

Christiana est facta, pristino tamen
Catherina, seu *Ecatherina* nomine
 omnibus notior.

Men- Mennas quoque, ac eius Successor
nas & Hermogenes, ex Ægypti Præfectis
Herm. Augustalibus, Christi Martyres, eius-
Mart. dem Tyranni iussu, effecti sunt.

Interim Herculeo Maximiano, ac *Entro.*
 Seuero, ut diximus, sublatis; Galerius *l. 10.*
Lici- Licinium Dacia oriundum, Quo Perfi- *Zosim.*
nus co bello usus fuerat, factioni augen- *l. 2.*
Casar. dæ, Cæsarem appellat.

Necdùm indictæ ante sexennium *Chri.*
 persecutionis finis. eorum, qui Cæ- *Ann.*
 sareæ apud Palestinam Firmiliano Præ- *308.*
 fide hoc anno Martyrij palmam ade- *Euseb.*
 pti sunt apud Eusebinum, qui eidem *l. 8. c.*
 postea Vrbi Episcopus præfuit, præ- *20.*
 clara extant encomia, ex quo multa ab
Authore hic referuntur.

Maxē- Romæ interim Maxentius simula-
rij Sa- tionis impatiens, Marcellum Pontifi-
uitia. cem ad Catabulum, hoc est publico-
 rum iumetorum viliores curam dam-
 nauit. Ciues quoque reliquos tum sub-
 stantijs per auaritiam exuit, tum, per
 libidinem, dedecore affecit.

Conflato semel, ut iam dictum est,
 aduersus Cæcilianum Schismate apud
 Africam, Maiorini Pseudoëpiscopi fa-
 ctio adeò excreuit, ut hoc ipso anno
 Carthagine (quod vix credibile vi-
 deatur) Episcoporum CCLXX. Con-
 cilium ex eo Schismate sit coactum,
 de

ep. 48. de quo meminit ex Tyconio Augustinus. eius tamen Acta haud diu viguerunt.

Chri. Subinde Maxentius, vt Tyrannidem *Maxe.*
Ann. stabiliret, Romulum Filium, quem M. *ij Fi-*
309. Aurelium Valerium Maxentium in *lius*
posterum dici voluit, Cæsarem dixit. *Cæsar.*

At dum in nobilium Matronarum pudorem Tyrannus impunè debacchatur, Sophroniæ Christianæ Foeminæ

Ruff. l. castimoniam incassum tentauit. Hæc *Sophro-*
8. c. 17 ab impio illius satellitio domi depre- *nia fa-*
Ambr. hensa, abducenda cum esset, mora, ad *cinus.*

de Vir. se, vt par esse aiebat, ornandam, im-
l. 3. petrata, intentatum dedecus volunta-

Aug. ria morte redemit, qua etiam ratione
de Ci- Pelagia Virgo Anthiochena cum Ma- *Item*
uit. l. 1 tre, ac Sororibus Tyranni facinus præ- *Pela-*

c. 21. uertere, nec tantum quæsitæ mortis *gia.*
Zosim. crimen Patrum sententia euaserunt,
l. 2. sed summis insuper laudibus celebra-

tæ sunt.

Fortunæ, Romæ, Templum conflagrauerat; tùm quod Miles quidam (ait Zosimus) contumeliosa in ipsum Numen verba protulisset, à Populo Religionis causa occisus est. quare, militari seditione excitata, parum abfuit, quin ad Urbis internecionem progredierentur. Militem, qui contumeliam in Fortunam iactauit, Christianum fuisse nemo, vt opinor, inficiabitur.

Galerius interim; ac Maximinus vexandi

vro.
o.
sm.
ti.
1.
3.
Feb.
c.

*Virgines pro
stituta.
Iuuenum
Christiano-
rum Ze-
lus. Eu-
phra-
sia fa-
cinus.*

xandi Christianos finem nullum faciē-
bant, eorum exempla sæuitiæ ab Eu-
sebio, ac alijs multa afferuntur, Sa-
crarum præcipuè Virginum, quæ à
Tyrannis prostitutæ, miris Pudicitiam
modis Diuina ope tutatæ sunt. Harum
aliquot generosi Iuuenes mutatis ve-
stibus, ab iniuria vindicarunt; vitæ in-
terim discrimen adire Ipsi nequaquam
veriti. illud æquo animo præterire non
possumus, quod tradit Nicephorus
de Nicomediensi Virgine Euphrasia.
Hæc ad Lupanar perducta, procacis
Iuuenis vim cum alia ratione vitare
non posset, magicæ se Artis peritam
simulauit, habere proindè, cum ceteris,
medicamen, quo, si quis inunge-
retur, nulla vi ferri penetrabilem fu-
turum: rei experimentum in se face-
ret, Iuuenem hortatur. eo percupidè
annuente collum cera digitis subacta
oleo mixta circumlinit, ac feriendum
præbet, Ille medicaminis efficacita-
tem exploraturus, vi maxima percuf-
sum Virginis Caput amputat; tùm de-
mum stupens miram seruandæ Pudi-
citiæ artem intellexit.

Nonus Nonus persecutionis annus ab Eu- Chri.
perse- sebio, ac alijs numeratur, quo Petrus Ann.
cutio- Alexandrinus Episcopus Vir celeberrimus, 310.
nis an- rimus, post egregia alia facinora, Mar- Euseb.
nus. tyrio triumphauit; cui Achilles suffe- l. 7. C.
ctus est. Eodem tempore, Maximini vnr.
iussu, alij quoque ea in Prouincia Epi- 25. No
scopi, memb.

Marty
rolog.
26. No
uemb.

scopi , Petrum sequuti , capite plexi
sunt neque Episcopi tantum , sed om-
nis generis omnisque ætatis Viri pari-
ter , ac Mulieres , ita vt sexcenti , ac
sexaginta vna die Ecclesiasticis tabulis
adscripti habeantur .

Marty
res Æ-
gyptij.

Atha-
nas. in
vii.
Pal-
lud. in
Lau-
siac.
c. I.

Hoc tempore (quod tradit Atha-
nasius) factum est , vt , magnum Mo-
nasticæ vitæ Exemplar, Antonius, so-
litudine, quam dudum coluerat, re-
lictâ, Alexandriam, vnâ cum alijs eius
Instituti Sectatoribus, accesserit, eo
consilio, vt, aut Martyres ipsi essent,
aut Martyribus, qui carceri, seu me-
tallis addicti erant, ministrarent, &
ad Constantiam hortarentur. quæ
porrò tum egerint, idem Athanasius
non sine Lectorum admiratione per-
sequitur .

Chri.
Ann.
311.

Vndecimus huius Sæculi annus,
idemque excitatæ à Diocletiano per-
sequutionis decimus, ac postremus
Tyrannos paulò æquiores in nos ha-
buit; seu quòd nihil profici supplicijs
animaduenterent, seu quòd, inter sese
dissidentes, alia meditari consilia co-
gerentur. multi haud feciùs Marty-
rium subiere, & ipso primùm ineunte

Hier.
scri-
pt. Ec-
cl. Me-
toph.
7. Ian.

anno Lucianus Antiochenus Presby-
ter Vir sacrarum Literarum peritissi-
mus, Galerio iubente, cui pro Chri-
stianis Apologiam nuncupauerat.

Lucian
nus
Martyr.

Iisdem Luciani actis traditur duos
Puerulos adhuc balbutientes, cum
nec

Pueru-
li Mar-
tyres.

nec blanditijs, nec verberibus adigi ad Idolorum obsequium potuissent, diro mortis genere interemptos. & Hi quidem cum alijs nonnullis Nicomediæ, qua in Vrbe Galerius tùm agebat, certamen subiere. Chalcedone quoque eiusdem Prouinciæ Vrbe alij permulti, in quibus Milites simul vndequinquaginta, qui ad bestias damnati, ab ijsque nequaquam læsi, gladio perierunt. tùm Byzantijs, quæ Vrbs è regione est Chalcedonis, Adrianopoli in Thracia, Cyzici apud Hellespontum, Sebaste, ac alibi in Armenia quos *ab Authore hic recensitos præterimus.*

Diuina in Gale- rium ultio. Galerius interim Deo eius sæuitiam, *Euseb. l. 8. c. 28.* vlciscente, cum ex nimia ingluuie, *29.* obefior factus esset, toto tabescens corpore, ac vermibus scatens, diris cruciatibus absumptus est. pudenda primum vim morbi sensisse tradunt, serpente dein' malo, ac viscera depascente, foetorem haud tolerabilem erupisse, quem Famuli, ac Medici cum ferre diutiùs nequirent, eius iussu crudeliter interfecti sunt. Igitur spe reliqua in Christianorum ope locata; Eorum pijs se precibus enixè commendauit; tùm Edicte, suo, ac Constantini nomine publicato, vexari eos in *Princi* posterùm vetuit. *Edicti verba, alia- pū edi que, qua tùm sequuta esse dicuntur Au- ctū pro thor ex Eusebio recitat.* Constat autem *Chri-* Maximinū, qui Iouius dici voluit, hanc *stianis.* Gale-

Galerij veluti palinodiam ægrè admodum tulisse, nec tamen contrà tùm aliquid moliri ausum, Christianis pacem, & Ipsum, reddidisse.

Hoc eodem anno Eusebius Romanus Pontifex, qui Marcello successerat, diem obiit extremum tertio Pontificatus anno nondùm exacto, quem Melchiades subsequitur.

*Euse-
bij PP.
obitus.*

Euf. l. 9. c. 2. & seq. Cæterùm Maximinus, qui cum Licinio ad Orientem imperabat, Collegam nactus æquè in Christianos insensum, sexto vix mense à Galerij obitu, elapso, non tam Præsides, quam ipsos Ciues Idolorum cultores, Antiochenos in primis, d. s ad eos liberis in Christiana Fidei Cultores extimulavit. Pilati insuper Acta, & Christi Seruatoris rerum cum eo gestarum, mendacijs, ac blasphemijs referros Commentarios edidit, legique Pueris per Ludimagistros præcepit, multa quoque per Mulierculas, ac nefarios Homines in nostrum dedecus probra euulgari, quibus Christi Fides traduceretur, præcepit. Tyranni tamen consilia, quæ sequutæ sunt clades disiecerunt; extrema quippèannonæ caritas, dira lues, Maximini ab Armenis clades, Constantini de Maxentio victoria decenniali Christianorum vexationi Finem aliquandò imposuerunt.

*Mel-
chiaz-
des sue
cedit.
Perse-
cutio
instauratur.*

*Chri.
Ann.
312.
Euseb.
l. 9. c. 7*

*Fa-
mes
lues.*

Maxentij sanè scelera non exosum

L modò

modò Romanis eum Ciuibus effecerant, sed iam planè intolerandum. igitur Constantinum, in scio Tyranno, per Legatos obsecrant, cum exercitu Urbem petat, totius statim Populi defectionem sequuturam. Constantinus, qui Maxentium pacis conditiones respuere, dolis agere iam antè cognouerat, aperto eum bello petere satius duxit, quàm occultas Hostis infidias circumspicere. ergò ex Alpibus descendit, quartam non amplius copiarum partem secum ducens, reliquis, ad Galliæ, ac Rheni stationes, relictis, contrà omnium, qui apud Eum erant, sententiam. certam porrò sibi diuinitùs promissam Victoriam, Eusebio, qui hoc testatur, iureiurando affirmavit; quod ne Ethnicici quidem Scriptores reticuerunt. visum sanè ab eo Crucis Signum ex splendidiore formatum luce, Sole à Meridie in Occasum vergente, fuisseque ipsis quoque conspicuum Militibus, Eusebius in primis ex Ipsius Augusti ore testatur, qui & retulit hæc se in eo verba perspicuè legisse *In hoc Vince.* eadem testatus est etiam Arthemius Constantini Dux coram Apostata Iuliano, à quo Augustali Ægypti Præfectura, exutus fuit, ac Martyrio affectus. 362. Porrò nocte, quæ ostentum illud est consecuta, Christus Ei Seruator visus est, à quò de Victoria certior est factus. *Octob.*

*Crucis
imago
visa.*

*Euseb
in vit
Na-
zar.
Galli-
can.
Panc*

*Panc
2. post
Victor.*

*Infra
ad an.
362.
Meta-
phr.*

factus. Sequenti autem die Crucis à se visæ Imaginem, quæ & Christi Nomen Græcis literis referret, effingi iussit, atque hastili impositam, Militaris loco Signi, exercitum anteire. *numismata complura huiusmodi imaginem præferentia, formis expressa Author hic reddit.* Idem quoque Signum non à Principe modò, sed etiam à Ducibus, ac Militibus, gladijs, scutis, ac galeis impressum, insertumque est. *multa hic de eo Signo, quod Labarum vocarunt, Author eruditè admodum tradit.* Huiusmodi igitur sponsione Victoriæ lætus, atque alacer Constantinus Vrbes quotquot in Italia Tyranni Milite muniebantur, aut deditio-
ne recipit, aut vi expugnat. tùm Hostem ipsum ad Tyberim, Vrbe egressum, memorabili prælio debellavit. Illum fuga elapsum, Pons ipse assertibus ad captandum Hostem insidiosè constructus, præmaturè subsidens in Tyberim præcipitem egit. expiscatum cadaueri Caput abscisum, piloque inditum, Vrbi illatum, spectaculum Ciuibus edidit iucundissimum. Constantinus quoque Urbem ouans iniijt, *Quietis Fundator, Urbis Liberator* acclamatus. Superest adhuc Romæ huius Victoriæ egregium monumentum, triumphalis Arcus ad Palatij radices medius ferè inter Titi monumenta, *Triumphalem Arcum, atque*

Labarum.

Constantini de Maxentio Victoria.

Arcus Triumphalis.

Amphitearum . Quanta hinc Christianæ Fidei accessio , ac propagatio facta sit, licet vnicuique conijcere ex innumeris Constantini ad Rem Christianam spectantibus Rescriptis. duorum mentio habetur apud Eusebium de bonis Ecclesiarum restituendis, & Clericorum Immunitate ad Annulum Africæ Proconsulem, qui acerrimus antea Christianorum fuerat Insector .

Ante quàm autem Vrbe excederet Constantinus (nam , Barbaris ad Al- bim rebellantibus , in Germaniam est reuocatus) inter cætera summum

Late- Christianæ Religionis Antistitem Mel-
ranen- chiadem Regijs , quæ Faustæ Vxoris
ses Æ- erant, ad Lateranum Ædibus donauit.
des Pontificis autem Maximi nomen, aut
Mel- munus Romanorum Principum more,
chiadi sine crimine Constantinum vsurpasse
Bapa constat . *id allatis ab Authore exem-*
donat. *plis , atque argumentis comprobatur .*

Opt. in
Parm.
l. 1.

Idem post alia de eius laudibus ad-
Indi- ductas sumpta occasione, Indictionum,
tionū qua hoc tempore exordium habue-
origo. runt , origo vnde emanauerit , accu-
ratè inuestigat .

Exindè Constantinus tertium cum Chri-
Licinio Consulatum iniit, Cui, ex Il- Ann.
lyrico Mediolanū accersito, Constan- 313.

tiam Sororem promissam antea , ma- *Zosim*
Licini trimonio iungit . has ad nuptias vo- *l. 2.*
coniu- catum Diocletianum, qui apud Dalma- *Vict. in*
giuo. tiam *Dioc.*

tiam erat, Hortorumque inibi culturæ operam dabat, Victor tradit; cum recufasset, minacibus Constantini literis territus, quibus Maxentio fauisse, Maximino studere arguebatur, veneno hausto, mortalium sese iræ subduxit, Immortalium subiturus. quamquam id non statim, sed post triennium accidisse Author est Zosimus.

Euseb. Ante quam Mediolano discede- *Edicta*
l. 10. rent, Edicta pro Christianis, quæ ab *pro*
c. 5. Eusebio recitantur promulgarunt, *Chri-*
quibus, licet inuitus, Maximinus quo- *stianis*
que, Collegarum metu, subscripsit.

Gall. Constantinus Mediolano profectus, *Constā*
Parag in Germaniam cum peruenisset, prin- *tini de*
2. cipio hostes Rheni transitu prohibuit, *Ger-*
Opt. in tum simulatè recedens, transgres- *manis*
Parag. sos ex insidijs adortus cæcidit. par- *victo-*
l. 1. te interim copiarum vacuas eorum *ria.*

trans Rhenum domos, atque oppi-
da populante, sic civile pariter, ac
externum bellum vno ferè anno con-
fecit, Romanumque Imperium à
Maxentij Tyrannide, ac Barbarico
furore pacatum reddidit. Gentilitias
superstitiones paulatim abolere cum
vellet, Sæculares tùm Ludos neglexit,
quod, numero, atque animis deficien-
tibus iam Ethnicis, perindè fuit, ac si
vetasset. Cū adhuc in Gallijs degeret,
Donatistarū ex Africa ad Eum Legati
acceserunt rogantes, ut Iudices eam
in Prouinciam mitteret, ipsorum cum

Cæciliano dissensiones cognituros: ad quos Religiosissimus Imperator; *petitus* (inquit) *à me, in saculo iudicium, cum ego ipse Christi iudicium expectem?* tres tamen haud seciùs Episcopus ablegavit Maternum Coloniae Agrippinae, Reticium Augustoduni, Marinum Arelatensem. quamquam, re melius deinde perspecta, iudicium ad Melchiadem Summum Pontificem detulit, ad quem Cæcilianus ipse vnà cum decem eius partium Episcopis, totidemque ex Donatistis Romam accedere deberet. *Constantini Epistola ad Melchiadem, altera quoque ad omnes simul Episcopos, qui ea de causa conuenerant, ipsiusque iudicij acta ex Eusebio, atque Optato hic referuntur.* Sub anni exitu Melchiades obiit exacto Pontificatus anno secundo. Hic, quod Melchiadi decretum quoddam de Fermento ex benedictione Episcopi per Parœcias diuidendo, tribuatur, de huiusmodi consuetudine paucis cognita, utpotè dudum abolita, eruditè Authorem differentem consule, ubi de publicis, ac priuatis Eulogijs multa offert scitu perincunda.

Mel-
chia-
dis Pa-
pa obi-
tus.

Sylue-
ster
PP.
Maxi-
minus
in Li-
Melchiadi Syluester subrogatur, de cuius rebus præclarè gestis, suis quæque temporibus referemus. Per idem tempus Maximinus Imperij Consortes dedignatus, seorsim eos adoriri cupiens, nulla ex iusta causa,

Chri.
Ann.
314.
Eus. l.
9. c. 8.

Zosim
l. 2.
Eutr.
l. 10.

causa, Licinio bellum infert, susus *ciniū.*
tamen ab eo, fugatusque, mutata
veste inermis euasit. ad sua cum se
ægrè recepisset; Idolorum Mystas, ac *Maxi-*
Ariolos, quòd certam victoriam spo- *minus*
pondissent, trucidari iussit; tùm de *victus.*
Christi Fide melius sentiens, pro eius
libertate, atque incremento indulgen- *Eius*
tissimas præscripsit leges, ac Rescripta *pro*
promulgauit. non diù tamen super- *Chri-*
stes fuit; diro etenim correptus mor- *stianis*
bo, voraci intùs flamma ambustus est, *rescri-*
adeò, vt vix ossibus relictis, hominis *pta.*
quoque formam amitteret. exilien- *Mor-*
tibus demùm oculis, non cæcus mo- *bus at-*
dò est effectus, sed naturæ monstrum *que exi-*
euasit: denique reluctantem diù spiri- *tus.*
tum expulit.

Euseb.
l. 10.
c. 3.

Tùm maxima celeritate, atque im- *Chri-*
pensa sacræ ædes vbique excitatæ, *stiana*
Christiana festa solemnè ritu, ac pom- *rei in-*
pa celebrata, frequentes Episcoporum *cremē-*
Conuentus habiti, Peregrinationes *tum.*
pietatis causa liberrimè obitæ: accu-
rata sacrarum rerum, ac Mysteriorum
administratio instituta est. post hæc
apud Orientem gesta; *suborta iterum*

Euseb.
in vit.
l. 1. c.
37. &
38.

Donatistarum in Africa contentiones, *Nona-*
hic ab Authore in medium afferuntur. *tistarū*
Donatistarum occasione Arelatense Con- *conten-*
cilium est celebratum, cui Constan- *tiones.*
tinus interfuit, multæque ea occasione *Conci-*
ab eo ad diuersos Episcopos datæ *lia plu-*
sunt literæ, *qua hic referuntur*, eius *ra.*

Pietatem, ac Religionem planè testantes. extant huius Concilij Acta, *que hic pariter cum salutaribus nonnullis Constantini legibus, habentur.* Eodem ferè tempore apud Ancyram Galatiæ Urbem Orientalium Episcoporum Concilium coactum est: mox & Neocæsariense, cui iisdem ferè Episcopi interfuerunt, *quorum item Acta, & Canones, quòd ex Authore hoc loco, atque aliundè peti possint præterimus.*

Crispus, & Constantinus Cæsares.

Decimum Principatus annum au-
spicatus Constantinus, Crispum, & Ann.
Constantinum Filios Cæsares dixit, & 315.
Decennalia, nequaquam tamen profa-
no ritu celebrauit. Porro cum Paren-
tibus ex inopia Filios hæctenus venun-
dare, & verò etiam occidere licuisset:

Chri.
Ann.
315.
Eus. in
vit. l. 1
c. 41.

Constantini leges salutariae Eiusdem libertas.

Christiano Principi consentanea ea
de re Edicta promulgauit; & per Ita-
liam quidem publicè alendos, ex Fisci
redditibus imperauit, Patribus autem,
qui extrà Italiam essent, perpetuam
distractos Filios redimendi tribuit fa-
cultatem; haud dubiè adempta occi-
dendi. nec Patribus tantùm ea re-
demptio permessa est, sed ipsis quo-
que Filijs seruitutem seruientibus, &
cuicumque alij, cui pietatem huius-
modi exercere placuisset. imò quæ
Italiæ tantùm hoc anno concessit, alijs
quoque extrà Italiam Prouincijs po-
stea indulgit. Pauperibus item non ijs
tantùm qui se adibant, sed qui per

Leg. 1.
de Ali-
mentis
C. The-
leg. 2.
C. de
Patri-
bus.

Infra
ad an.

vias 322.

Eus. in Vita l. I. c. 36 vias etiam stipem quæritabant, non modò victum, sed decentes quoque vestes tribuit, eos in primis miseris, qui, post vitæ commoda in paupertatem ex infortunio incidissent. Iudæos ab his, qui ex sua Gente Christi Fidem amplecterentur, vexandis, ignis poena proposita deterruit. adeò autem prosperæ Christianorum res Iudæorum animos perculerunt, vt, Christiano Principi ægrè parentes, apertè rebel-
L. I. de Iudæis C. The Homil 2. in Iud. lauerint; in quos, Chrysofostomo teste, ita animaduertit, vt auriculis amputatis, aliouè corpori impresso signo, veluti fugitiua Mancipia à rerum nouandarum studio in posterum abduxerit. deindè verò pacatè eos viuere cum comperisset, non fecùs, ac de alijs subditis, optimè de ipsis meritis est, vt docent Edicta eorum causa deinceps promulgata. huiusmodi Iudæorum defectio an hoc omninò anno contigerit, non satis exploratum est. illud tanè constat habitam à Syluestro cum Iudæis percelebrem disputationem, cui Augustus Ipse cum Matre Helena interfuisse dicitur, qua eorum detecti errores, petulantia, depressa, religio exhibita est; quò fortassè factum, vt rerum nouarum, quæ diximus consilia inierint.

Syluestri cū Iudæis disputatione.

Hoc eodem anno Arrius, atque Collutus Presbyteri, vterque, Alexandrini, nouorum Fidei dogmatum Au-

Arrius, & Collutus.

L S thores

thores extiterunt, de His tamen alibi opportunè magis dicturi sumus.

Cæterùm Constantinus, quòd neminem suæ clementiæ expertem vellet, pœnam illam, qua noxiorum vultus inscribebantur, dato ad Eusebium Rescripto aboleuit, præfatus, nefas esse hominis faciem, quæ ad similitudinem Cælestis Pulchritudinis est figurata, maculari.

L. 2. de
Pœn.
C.
The.

*Diocle-
tiani
mors.*

Ad hunc vsque Constantini Principatus annum vndecimum voluntarium exitum distulisse Diocletianus fertur. causam supra attulimus, nisi si quis malit ex diris corporis, animique cruciatibus ab eo mortem accersitam. constat quippè doloribus illum vehementibus afflictatum, vermibus, qui ex ore etiam scatebant, absumptum; oculos quoquè, ac linguam eiecisse. enimuerò diuino factum consilio existimandum est, vt tandiù superfuerit, dum inopinatam Christianorum foelicitatem aspiceret, Templaque à se disiecta restitui, vetitos à se Coetus frequentissimè celebrari, Christi gloriam summis tolli præconijs: Christianos Principes suo ipsius suffragio imperare. quo enim animi angore hæc illum aspexisse putandum est? Regio sanè cum Psalte canere vnusquisque potuit *Poccor videbit, & irascerur, dentibus suis fremet, & tabescet: desiderium peccatorum peribit,*

Chri.
Ann.
316.
Zosim
l. 2.
Euseb.
l. 8. c.
ult.

Psal.
112.

Ve-

Verùm Licinius, iam tùm Constantino, ac Christianæ simul Religioni factus infensor, Diocletianum, Ethnicorum ritu, ac more consecrauit; sed qui impium, stulto conatu, inter Diuos retulit, haud ita multo post inter homines esse ipse desijt. pactorum quippe immemor, & latarum à se Legum transgressor, in Episcopos primùm, sacrosque Ministros sæuire, tùm in alios promiscuè Fideles instituit: lata etenim Lege, ne Cœtus haberentur, neuè Episcopi præter suam Ecclesiam aliam inuiserent, seu adirent, neuè Ethnicos homines edocerēt, aut cum ijs colloquia miscerent, eorum multos leui ex causa interemit. Mulieres quoque non nisi à Mulieribus institui, ac doceri voluit. qua ex causa Ammonium Diaconum, qui Sanctimonialium Virginum Cœtui præerat, cum ipsis Virginibus quadraginta, igni, ac ferro addixit. quorum memoria Kalendis Septembris ab Ecclesia recolitur. haud dispari ex causa Neocæsareæ Euphratesiæ Episcopum Paulum præcisus neruis, & ignominia causa excisis genitalibus, atque combustis, miserrimè confecit. Nicomediam cum venisset, effusissimæ intemperantiæ in Virgines pariter, ac Matronas honestissimas, inque ipsius Augustæ Gynecæum exempla edidit. diutius non ferenda. itaque Constantia

Licinius
Diocletianum
consecrat.

Persecutio
nem
instaurat.

Licini
libido.

Euseb.
in vita
c. 41.

Martyrol.
Rom.
Theodoret.
l. I. c. 7

de sua, deque Christianorum conditione Fratrem per literas edoctum impulit, ut de cauendis Tyranni artibus, deque vlciscenda sua, ac communi Christiani nominis iniuria cogitaret.

Tum Licinius, & Ipse, bellum diu medicatus, Christianos, si quos in exercitu habuisset, parum sibi fidus ratus, exauctorauit; neque hoc tantum, sed morte quoque non paucos multauit; in quibus per celebres habentur Quadraginta illi Cappadoces, qui Sebaste apud Armeniam argenti aqua merfi, de Tyranni saeuitia triumpharunt: quos eleganti ad Populum Oratione Basilius laudauit. illud tum accidit memorandum: ex eo numero vnus frigoris impatiens, Socios, ac Fidem deseruit: calida tum aqua merfus, quae praesto erat, obsistentis vi frigoris, calorisque veluti repercussu interijt, cum aeterna, temporali quoque vita, quam praeproperè seruatam voluit, amissa: maestos proinde Socios solatus est Deus. aderat custodiae causa cum reliquo satellitio Miles quidam: Is, transfuga recedente, recedentem quoque Angelum suspexit, ex His, qui pari cum Militibus numero totidem cum corollis imminebant. miraculo stupens, fugientem veluti corollam abrepturus, Christi Fidem & Ipse professus, transfugae locum

sub-

XL.
Milit-
tes
marty-
res.

Basil.
orat.
in 40.
m. art.

subijt, quadragenarium numerum impleuit. Hos in Agone præcessisse hoc eodem anno videtur eius Ciuitatis Episcopus Blasius, cuius Elogium Romano Martyrologio adscriptum, habetur III. Nonas Februarij.

S. Blasij Martyrium. Bellum inter Constantinum & Licinium.

Chri. Ann. 317.

Licinius interim rebus omnibus ad bellum necessarijs comparatis, Aruspices consulere Oracula scitari, victimas mactare nihil denique, quod ad Militum animos superstitione imbutos, confirmandos faceret, ommittere, cæptum dein iter valido cum exercitu prosequens, ad Cibalas Pannoniæ Oppidum Hosti occurrit. initum est prælium magno vtrinque impetu, ac viribus, productumque ad vesperam, qua victus demum Licinius fugam arripuit, à qua non antea desistit, quàm in Thraciam peruenit. hic vbi delectu iterum habito, nouisque conscriptis militibus, parem se obfistendo existimauit, insequentem excipit hostem, commissaque iterum pugna, iterum fustus, fugatusque est. tum demum pacis leges se accepturum pollicitus; Illirico postquam ei cessit, aliaque nonnulla pactus fuit, à Clementissimo Victore haud ægrè impetrauit.

Licinius victus ac fugatus. Iterum victus.

Chri. Ann. 318.

Pace composita, quintum Consulatam cum Crispo Cæsare Licinius iniit, vt planè constet nullum à Constantino officij genus prætermis-

Pacem impetrat.

quo

15h
at.
40
121.

quo Hominem demereret, ac in pace, quam firmauerat, contineret; sed nihil profecit, quippè Fœdis fragus terrestribus, maximisque iterum copijs instructus, Constantinum lacessere haudquaquam destitit. Deo autem perfidiam, atque antea actæ vitæ crimina ulciscente, iterum terra, marique victus; Byzantijs primùm, tùm, fuga inde elapsus, Nicomediæ obsidetur; hinc demùm impar viribus, deditione facta, Victoris iterum clementiam implorauit: à quo Thessalonicam ablegatus, cum priuatæ impatiens vitæ, occulta consilia agitaret, Constantini iussu interemptus est.

*Tertiè
vinci-
tur,*

*Mori-
tur.*

Licinio sublato, Romano latè Imperio Christiano Principi obtemperante Christi Fideles tranquillissimo rerum statu potiti sunt. sacræ vbiq; Ædes restitutæ, atque augustiores redditæ, Exules reuocati, Proscriptorum bona consanguineis, aut Ecclesijs, si consanguinei non extarent, adiudicata; non ea modò, quæ à priuatis hominibus possidebantur, verùm etiam quæ cesserant Fisco, aut Ærario publico fuerant illata.

Fulgentissimum nihilominus, qui Orbi illuxerat, pacis radium, Donatistarum in Africa turbæ, Arrij in Ægypto impietas obscurarunt. aduersus Hunc nuper Alexandriae coacta Synodo Episcoporum C. ab His impium illius

*Conci-
lium
aduer-*

*Pomp.
lat. 17
Aur.
Vict.
Euseb.
l. 10.
Zonar
to. 3.
Sozom
l. 1. c. 7*

*Euseb.
l. 2. c.
19.*

*Epipha
nar.
69.*

The. illius dogma damnatum fuerat; hoc *sus Ar*
l. 1. c. 3 vero tempore ab Alexandro Alexan- *riam.*
Soz. l. drino Episcopo Vrbe eiectus in Pale-
1. c. 54 stinam receperat sese, vbi per Eusebij
 Cæsariensis, a'iorumque Episcopo- *Arrij*
 rum incuriam, multos mortales impio *prog e*
 dogmate imbuit, eadēque pice inqui- *sus.*
 nauit. neque in Palæstina tantū, sed
 alijs quoque in Prouincijs, quas aut
 peragrauit, aut, literis ad Episcopos
 datis, sui nominis qualicumque fama
 peruasit.

Alexander quā nihil exilio Arrij
 profecisset animaduertens, ad Sylue-
 strum Romanum Pontificem ea de
 re scripsit, cuius Epistolæ meminit Li-
 berius. Sylvester porrò ad controuer-
 sias huiusmodi componendas legauit
 Osium clarissimum fama Virum Epi- *Osius*
 scopum Cordubensem, qui ex itinere *Sylue-*
 Constantinum in Bythinia agentem, *stri lo-*
 adiit, ab Eoque literas in Ægyptum *gatus.*
 deferendas accepit, quæ ab Eusebio
Euseb. recitantur, Augusti pietatem, ac Fidei
in vit. zelum mirificè redolentes.
l. 2. c.

Parta, quam diximus, pace, non *Ana-*
63. Vrbes modò Christianis legibus, ac *corera*
Soz. l. moribus excultæ, sed deserta quoque *rum*
1. c. 4. loca Sanctorum Virorum veluti Co- *Prin-*
 lonijs illustrata sunt, Ducibus Anto- *cipes.*
 tonio, Pacomio, Paphnutio, Ammo-
 ne, ac alijs omni æuo memorandis.

Chri. Quintum Augustus Consulatum,
Ann. iniit Iunior Licinio, quem alij Lici-
 319. *ian.*

nianum vocant, ex Sorore Constantia *Zosim*
genito Collega adlecto. tùm bellum *l. 2.*
aduersus Scythas, atque Sauromatas *Euseb.*
trans Istrum Populos bellicosissimos *l. 4. c.*
transtulit. eæ Gentes antea Roma- *5. C.*
Constā num Imperium ita infestū habuerant, *seq.*
tini vt tributa eis pendere, ad frequentes *Sozom*
bellū populationes redimendas, oportuerit. *l. 1. c. 8.*
in Scy- tantum dedecus Constantinus nequa-
thas. quam ferendum ratus, eorum fero-
ciam coërcere instituit, & verò etiam
foelicissimè perfecit.

Constā Quod ad res spectat Ecclesiasticas,
tini ad Augustus accepto ab Arrio ad primas
Arriā responso, alteras ad eum literas dare
litera. non est dedignatus, quibus tamèn
acriùs illum verget, ac falsiùs mordet, *Epiph.*
Conci- vt licet cognoscere; nam illas ab Epi- *hær.*
lium phanio, ac Socrate indicatas, *Author 69.*
Alexā ex Vaticana Bibliotheca acceptas hęc *Socr. l.*
dria. recitat omninò legendas. *l. c. 6.*

Peruenerat in Egyptum Osius eius
igitur iussu generale Concilium indi-
citur, sic illud Athanasius appellat,
quòd summi Pontificis autoritate
coactum fuerit. huius sanè Concilij
Acta non extant, constat tamèn in eo
non Arrij tantùm hæresim in disquisi-
tionem vocatam, sed etiam Sabellij,
Colluti, atque Meletij.

Hoc eodem anno vitæ exitum sor-
titur Philogonius Vir Sanctus, An-
tiochenus Episcopus, in cuius an-
nua celebritate de more Chryosto-
mus

Chryf. mus Panegyrim ad Populum Anthio-
10. 3. chenum habuit.

ad fin. Cæterum Constantinus, qui in
Orientem proficisci decreuerat, Bar-
barorum nouas turbas concitantium
motu, in Occidentem reuocatur.

L. 1. & Sub idem tempus Aruspices, qui an- *Constã*
2. de tiquam superstitionem sensim reuo- *rini lea*
malof. cabant, ab accessu in alienas domos, *ges.*
ignis poena intentata, inhibuit. pœ-
na etiam, licet mitiore, his, qui eos
admississent proposita. pro Clerico-

L. 2. de rum quoque à publicis muneribus im-
Episc. munitate ad Octavianum rescripsit.

& Cle quo tempore etiam aduersus eos, qui
ric. famosos libellos conscripsissent, qui-

L. 1. de que Magistratus ambitu quærerent,
fam. Leges tulit, quæ Hierapoli, atque Car-

libell. thagine fuerunt publicatæ. admo-
& L. 1. nendum hic Lectorem] duximus] No-
de Mu tam illam duplicis PP. in fine huius-

ner. modi Legum appositam locum ubi
C. Th. publicatæ sunt, non vndè datæ, indi-
care. cuius rei ignorance multi in
errorem non ferendum prolapsi sunt.

Chri. Constantino VI. cum Constantino
Ann. Iuniore Cofs. Quinquennalia Cæsa-
310. rum celebrantur Patre in Gallijs, Cris-

Paneg po in Germania bellum administran-
3. tibus. Alemanos eo bello à Crispo

Adol. victos, Nazarius Orator indicat, &
in nu- antiqua non pauca ab Adolpho alla-

numism. ta docent numismata. ex eo bello
Crispum reducem maxima letitia ex-

*Fam.
sta a-
mor in
Cris-
pum.*

ceptum constat: at non eo, quo cæ-
teri, obtutu Fausta Eum Nouerca ex-
cepit: quippè victoris Iuuenis indole,
ac forma miserè capta, turpem indè
hausit flammam, noua Ipsa Phædra,
nouum Hippolytum reuocauit. Au- *L. 2. de*
gustum porrò in Gallijs tunc egisse ex *Vete-*
Rescripto de Immunitate Veteranis *ran. C.*
concessa admonemur. *The.*

*Lex
Papia
in cæ-
libes
abro-
gata.*

At Constantinus æquè pacis, ac *Et Iu-*
belli artibus studens Leges subinde *stin. l.*
saluberrimas, Christiano Principe di- *11.*
gnas tulit. eam in primis suo hoc Con- *L. 1. Et*
sulatu sexto, qua lex Papia aduersus *2. ad*
Coelibes abrogata est, quam Augu- *injr-*
gustus antea tulerat. quod si quis ex *mand.*
Tertulliano eam à Seuero dudum ab- *pæn-*
rogatam fuisse contendat; Hunc sci- *coelib.*
re oportet, eam legem multos veluti *C. The*
ramos habuisse, à diuersis Principi- *Et Ius.*
bus subinde excisos; nouissimè autem *Dio. l.*
Iustinianum securim quodammodò ad *58.*
truncum admouisse, dùm postremam
de caducis tollendis edidit Sanctio-
nem, in qua hoc ipsum testatum reli-
quit; quemadmodum enim (inquit)
in multis capitulis Lex Papia ab antea-
rioribus Principibus emendata fuit,
Et per desuetudinem abolita, ita Et à L. 1.
nobis circa caducorum obseruationem c. de
inuidiosum suum amittat vigorem. Caduc
primum sanè caput antè Seuerum, am- *toll.*
putasse constat Tiberium, & post il- *Suet.*
lum Claudius putatoriara quasi falcem *in Ti-*
bis

*ber. &
Clau.
Cuiac.
in pa-
rat.*

bis admouit; quartus itaque Constantinus eam partem succidit, quæ magis Christianæ pietati aduersabatur. rursus antè Iustinianum Honorius decimam de donationibus inter Virum, & Vxorem persoluendâ sustulit. hinc Zosimi, Constantinum auaritiæ insimulantis, calumnia detegitur; constat quippè non ex his solùm, quæ antea diximus, quæque de illius Munificentiâ dicturi sumus, sed ex hac ipsa Legis Papiæ abrogatione Constantinum, vt pietati inferiret, nullam Fisci rationem habuisse. Iam verò eos, qui Christiano Coelibatu exhauriri hominum prole Romanum Imperium clamitabant, luculenter D. Ambrosius coarguit. Ad hæc eodem Consulatu Legem humanissimam tulit, qua poenas in eos, qui debita non persoluerent, constitutas sustulit: illud quoque sanxit Hæredum institutionem, quacumque demùm verborum formula concepta esset, ratam habendam.

*De Vir
g. l. 3.
L. 3. de
Exact.*

Cæterùm cum post latam superiori anno de Clericorum Immunitate Legem, multi non Religionis studio, sed ad onera vitanda, vel ad quæstum ex pietate faciendum, sese ad Clerum transferrent, Legem sanxit, (haud dubiè consultis Episcopis) ne in posterum Decuriones, aut Decurione geniti, alijue huiusmodi Curijs, atque oneribus obstricti, declinandi oneris
causa

causa ad Clericatum confugerent.
superest in Raptores Virginum hoc
eodem anno lata Lex referenda,
quam, feueriffima cum esset, Con-
stantius Filius postea temperauit.

L. I. C.
2. de
Rapt.
Vir. G.
The.
Chri.
Ann.

Crispo, & Constantino Fratres ite-
rum Cōs. Augustus Donatistarum,
precibus fatigatus, ex His quot quot
antè quadriennium exilio multaue-
rat, restituit. sic soluti, Catholici no-
men quò liberiùs vsurparent, Roma-
nam utcumque Cathedram insidere
constituunt. ex suo ergò numero Epi-
scopum creatum quempiam, ac Vi-
ctorem appellatum, Romam mittunt,
post quem vita functum, alios dein-
ceps quatuor ducta serie, substituunt,
vsque ad Optati tempora, qui hoc
ipsum testatur. tanti apud eos tùm
fuit vel euentus Romanæ Ecclesiæ
principatus.

321.
Aug.
post.
Collat
l. 1. c.
33.

Optat.
l. 2.
Aug.
debat.

*Donatistarum
ausus.*

*Constantini
pia leges.*

*Ecclesiæ
rescūt.*

Eisdem Consulibus pius Augustus
diem Dominicum, Lege lata, ab Ethni-
cis æquè, ac Christianis ferari man-
dauit. in Maleficos quoque, atque
Incantatores ad Bassum Præfectum
Prætorio rescripsit: & ad Roma-
num Populum de facultate ad pias
causas testandi, & bona Ecclesijs re-
linquendi. qua Constantini Lege Ec-
clesiæ ditescere cæperunt adeò, vt, ex
His qui sequuti sunt Principes, non-
nulli, veriti Reipublicæ detrimentum,
conati sint Constantini Legem abro-

c. 69.
L. 3.
C. de
ferijs.

gare

Amb.
adu.
Sym-
ma-
chum.
L. I. de
Pagan
C. The

gare; de quo D. Ambrosij extat que-
rela ad Valentinianum Augustum, &
nos suo loco dicturi sumus. Cæte-
rum Religiosissimus hætenùs Impe-
rator (quo impellente incertum) his
ipsis Consulibus post saluberrimas
Leges, vt diximus promulgatas, Aruf-
pices ex veteri disciplina consulen-
dos iussit, si fortè Regia Domus, aut
aliud publicum ædificium de Cælo ta-
ctum fuisset. enimuerò, si coniectura
agendum sit, hoc ideò ab eo factum
putauerim, quod lata in Aruspices an-
teà Lege, quam memorauimus, eorum
animos, atque adedò Gentilium om-
nium exacerbasse se animaduerteteret,
voluisse eos proindè posteriori Lege
vtcumque lenire, certioresque red-
dere huiusmodi disciplinam cum ipsa
Urbe natam nolle se abrogare. quic-
quid sit; & peccasse Eum, & peccati
pœnas dedisse exploratum est, cum
& Filium belli pacisque artibus clarif-
simum, & Coniugem aliòquin ama-
tissimam, & Licinium ex Sorore Ne-
potem, suorum Carnifex, morte af-
ficere coactus sit, vt postea dictu-
ri sumus. Dudum Italis Parentibus
consuluerat, præstitis, vt diximus, è
Fisco Regio, alimentis, nè Filios, ve-
nundare, aut Filias (quod in more
positum erat) prostituere cogeren-
tur; nunc Prouinciales Africæ eodem
affecit beneficio, nouo ad Menan-
drum

Constā
tini
lapsus.

Pro
Aruf-
pici-
bus re-
scribis

Chri.
Ann.
322.
Supra
ad un.
Chri.
315.

Const.
pietas,
ac libe-
ralitas

I. G.
de
pt.
C.
e.
ri.
n.
I.
g.
z.
lat
c.
tat.
g.
bat.
9.
3.
de
ijs.

*Zof.
mi ca-
lum-
nia.*

drum Rescripto. & tamen, quod alibi quoque monuimus, impius, ac mendacissimus Author affirmare audet Constantinum in exactione tributorum, adeò fuisse inhumanum, vt coëgerit inopes Patresfamilias ad Filios distrahendos, ac Filias prostituendas, hinc satis mirari non possumus Christianos homines reperiri, qui ei patrocinentur, proque eo defendendo vires omnes quodammodò infumant.

*Zof.
l. 2.*

Natali die Crispi, atque Helenæ reuertente, omnibus Reis preterquam Veneficis, Homicidis, atque Adulteris, indulgentiam Augustus impartitus est.

*L. 1.
de in-
di.*

Seuero, atque Ruffino Cofs. iterum Augustum pro Christianis rescribere oportuit, ne ad profana ab Ethnicis Sacrificia compellerentur. huiusmodi in Christianos vim non aliundè ortum habuisse par est credere, quam ex Lege, quam diximus, antè biennium, pro Aruspibus lata, quam cum Constantinus visus sit ad auitam superstitionem animum adijcere, Ethnicorum animi elati, ad vim vsque, quam coërceri noua Sanctione oportuit, deuenerunt: vt mirari quis desinat Syluestri fugam, ac latebras apud Soractem, Augusto præsertim Syrmij apud Pannoniam agente.

*Chri.
Ann.**323.**L. 5. de
Episc.**C.
The.**Sylue-
stri fu-
ga un-
de.**Licinij
cades.*

In hunc annum incidisse Licinij cædem multi existimant; Lege autem con-

contra illum fuisse actum, quod Barbaros occultè aduersus Constantinum, & Remp. irritaret.

Chri. Sequitur annus sæculi huius XXIV.
 Ann. Constantini Principatus XIX. non illi
 324. tantum, sed toti Aulæ infaustus, duo-
 Zosim rum quippè Cæsarum cæde cruentus:
 l. 2. Licinium Paterni sceleris tanquam
 Oros. l. conscium, Augusti in se iram conci-
 7. c. 28 uisse affirmari iurè posse existimamus:
 s. Hie. Crispum autem à Fausta Nouerca,
 de Scri adamatum, ab eadem repulsæ pudor-
 pt. Ec- re, amore, vt fit, in odium verso, ca-
 cl. in lumnia circumuentum omnes memo-
 Lactã- rant, quemadmodum, & ab Helena
 tio. illum Auia, Christianis moribus fuisse
 imbutum. Constantinus porrò Augu-
 stæ libidine, ac fraude detecta, iustas
 de ea poenas sumpsit, quam balnei
 vapore feruentius calefacti extinxit.
 hic de Constantini expiatione, & Ba-
 ptismo, deque Syluestri Actis fusiùs
 Authorem differentem, & difficulta-
 tum nodos complures accuratè soluen-
 tem require: non enim integrum nobis
 fuit ea in compendij modum redigere;
 quemadmodum neque ea, qua de Ba-
 ptismi loco Roma adhuc supersite,
 eniusque antiquo ornatu, atque dona-
 rijs, deque effusissima Constantini in
 Sacrorum vsum sacrasque Basilicas
 Munificentia adtexit. hic pariter de
 vulgata Constantini Donatione men-
 tionem ingerit.

Crispi
& Li-
cinij
Iunio-
ris quo-
que.

Fau-
sta Au-
gusta
poena.

Constã-
tini Ba-
ptisma
& lara-
gition-
nes.

Hoc

of.
2.

I.
in-

ari.
an.
3.
5. de
isc.
e.

*Conci-
lium
Romæ.*

Hoc eodem anno post Augusti Ba-
ptismum Romæ à Syluestro coacta Sy-
nodus est in nuper erecto Titulo ad
Traiani Thermas. conuenisse autem
tunc Episcopos CCLXXIV. eiusdem
Synodi habent Acta: Cresconiana,
tamen collectio ducentos admodum, *Conc.
Rom.*
& triginta memorat. His Constanti-
nus ex publico vehicula, & annonam *c. 1.*
decreuit, vt in Synodi exordio de-
claratur.

Quod spectat ad res huiusmodi in
Conuentu gestas, eæ ex illius Actis
peti possunt; neque id mirum cuiquam
videri debet, nullam in his de Arrio
mentionem haberi; de eo namque
per Orientales Ecclesias debacchan-
te, Oecumenicum Nicææ Concilium
erat cogendum.

*Constā-
tini Re-
ligio.*

Ex hoc iam tempore Constanti- *Euseb.
in vita*
nus, qui hæctenus fluctuasse visus est, *l. 3. c. 3*
omnibus numeris absolutum Christia- *Zosimo*
num Principem gessit: totusque in *l. 2.*
Christiana Religione propaganda
fuit. itaque cum in Capitolio festum
percelebre recolendum foret, super-
stitionem auersatus, verbis quoque
insectatus dicitur: ex quo Illum Sena-
tus Populique Romani odium con-
traxisse Zosimus tradit, eandemque
ob causam Romam deserere, Regiam
alibi constituere decreuisse: sed huius
Authoris fides, vt sæpè diximus, in-
tegra nequaquam est. sanè hoc anno

ante-

Sozo. 1. 2. c. 2. Zon. an. to. 3. Ni- ceph. l. 3. c. 4. antequam hyeme nauigatio interclu- deretur, Ilium Eum accessisse constat: ibique, Urbis ædibus dilatatis, sedem figere decreuisse, diuino autem monitu, atque prodigijs, mutata sententia, Byzantium delegisse.

Constā
tinus
Romā
deserit
Ilium
deide

Diræ interim seditionum procellæ multis in Ecclesijs tranquillum Christianæ Reipub. statum perturbarunt. Antiochiæ Paulino Episcopo vita- functo, ad eius Ecclesiæ regimen Eustathius à Catholicis, Eusebius Cæsariensis ab Arrianis accersuntur: res ad Urbis excidium spectare videbatur, cum Augusti autoritas interces- sit, legatione missa, datisque ad Populum, & ad ipsum Eusebium literis, qui Catholicorum factione superatus, sponte nihilominus loco cessisse videri voluit.

Byaan
tium
delegit

Athæ. pe Sy- nod. Asiā porrò, Mesopotamiam, ac Syriam antiqua, de celebratione Paschæ dissensio mirè distraxit.

Sozo. l. 1. c. 15. Ægyptij quoque eò furoris pro- fere, vt Principis Statuas lapidibus appetierint: hoc cum Ei nunciatum esset per summam lenitatem, admota fronti manu dixisse fertur; atqui ca- put integrum habere me sentio.

Const.
Statuæ
lapida
te.
Con-
ciliū

Ann. 325. Sæculi huius anno XXV. qui Constantini Principatus fuit XX. vniuersale apud Nicæā Bithyniæ Urbem Concilium celebratum est Paulino, & Iuliano Coss. cogendi illius causæ duæ

Nyca-
num.

3. c. 6. M præ-

one.
om.
I.

seeb.
vita
c. 3
simo

Cogen- præcipuæ fuerunt; Ariannorum hære-
di Cõ- fis, quorum nomine Meletiani quoque
cilij ac Collutiani censebantur, & de die
causa. Paschæ rediuiua iã totiès controuer-
 sia. interfuere Episcopi CCCXVIII.
horum præcipuos Author recenset, ac
suo quemque Elogio commendat Præ-
 ter Christianæ Religionis Antistites,
 multi quoquè, ex Ethnicis, Philoso-
 phi, ac Dialectici adfuere, quorum an-
 tè confessum concertationes aliquot
 narrantur. Augustum porrò cum cæ-
 teris Episcopis confedissee constat,
 Eosque omni obsequij genere ample-
Sylue- xum, atque reueritum. Syluestri vi-
ri le- cem cum Osio, quem diximus, Vitus,
gati. atque Vincentius Romani Presbyteri
 tenuere, quos & potiore inter alios
locum habuisse Author contendit. om-
 nium primus Eustathius Anthioche-
 nus, post hymnum decantatum, in
 Augustum conuersus verba fecit: tùm
 Augustus Ipse, & Latino quidem ser-
 mone (quamquam & Græcum cal-
 lebat) pro Romani Imperij Maiesta-
 te, quo Præsides quoquè in Prouin-
 cijs uti, eadem ex causa, consueuere.
 Augustissimi Conuentus Acta magna
 ex parte periere, quæ si ad nos inte-
 gra peruenissent, haud dubiè Christia-
 ni maiestatem Senatus nobis, veluti
 in speculo exhibuissent. nunc quandò
 messis spes nulla est, spicas, quod su-
 perest, colligamus. Constat in primis,

Atha-

Atha-
ep. al
louia
Imp.Euseb.
in vit.
l. 3. c.
20.

Atha. Athanasij testimonio, cum Arrij blas-
orat. i phemiæ, ad eos excutiendas, legeren-
contra tur, Patrum nonnullos exhorruisse,
Arr. auresque obstruxisse. Eusebij quoque
Theod Nicomediensis literæ ipso in confesso
l. i. c. 8 discerptæ, quòd ex his eadem cum
Arrio sentire sit deprehensus. quo
animaduerso, qui aderant Arriani,
præiudicata veluti causa, veriti exi-
lium, aut aliud animaduersionis ge-
nus, hæresis abiuratione simulata, Ar-
rij damnationi subscripsere. hac arte
impij Homines, non secus, ac Parthi
fugam simulantes, acriùs deinde pu-
gnam instaurarunt. Arrianis, vt vide-
batur, ad Catholicum dogma tradu-
Atha. ctis, Fidei formula, Osio dictante,
ep. ad concepta est, quam D. Athanasius ad
Sol. Ep. Iouianum refert; Catholica verò Ec-
ad Io. clesia, in Sacrosancto Sacrificio toti-
nian. dem ferè verbis recitat.

Arrium porrò Anathemate tùm qui-
dem, atque exilio damnatum, cum pa-
linodiam, & ipse, canere non renuis-
set, ab eadem postea Synodo fuis-
se receptum multi affirmant; cum il-
lius sanè dogmate damnatum quo-
que libellum constat, quem de rebus
quidem sacris scripsit, sed lasciuienti
stylo, verbisque, ac sententijs mol-
litie, ac turpitudine refertis, cui &
Thaliæ profanum nomen indidit. ea
lucubratione impurus homo, Presby-
ter ipse cum esset, Sacerdotalis Ordini

*Arrij
liber.*

nis dignitatem traduxit, adeoque
malè audiit, vr vulgo Ægyptius So-
tades (Cretensis Poeta is fuit Cyne-
dico infamis carmine) vocaretur.

Aduersus Arrium, eiusque libros
Constantini quoque extat Edictum,
apud Socratem, cuius meminit Theo-
dosius Iunior. Ea in Sanctione Con-
stantinus Arrianos, quòd Porphyrij
mores, ac dogmata sectarentur, Por-
phyrianos iure appellandos existimat.
Superstitem adhuc Porphyrium tùm
fuisse quidam putant, annos natum
ampliùs nonaginta, sed exilio mulctatum
inglorium latuisse, quòd non in
Christum modò, sed in ipsum quoque
Augustum iniurius fuisset. in ipsius
quippe odium, ac contumeliam Bri-
tanniam fertilem Tyrannorum appel-
lasse. cæterùm quem Hieronymus ab
exilio hoc tempore reuocatum tradit,
insigni volumine Augusto nuncupato,
Poëtam fuisse, aliù à Philosopho, quo
de est fermo, ex edito nuper com-
mentario constar. *quia de re in Ap-
pendice ad XII. tomum addita Autho-
rem consule.*

*Socr. l.
I. c. 6.
L. vii.
de he-
ret. C.
The.*

*Gild.
de ex-
cidio
Britan*

*Delibe-
ratio
de Pa-
scha.*

His ita, vt diximus, in Concilio fir-
matis reliquum erat, vt de Paschæ
celebratione ageretur. Vetus hæc
erat controuersia, cum multi ad Ori-
entem, Syriæ præsertim Populi, sub
Æquinoctij Verni Panselenium, siue
Plenilunium, hoc est decimaquarta

Lunæ

*Alex.
& An.
tioch.
Eccle-
sia in-
ra.*

*Roma-
na Ec-
clesia
prima-
tus.*

*Hiero-
solyma
Eccle-
sia.*

tione decreta, illud quoque, veluti
appendicula, adiectum; vt in posterum
diebus Dominicis, ac Pentecostes,
non perindè, ac alijs diebus genuflexi,
sed stantes Fideles orarent. Meletio
de quo alibi meminimus sacris Mini-
sterijs interdictum, datæque ea super
re ad Alexandrinam Ecclesiam Syno-
dalis literæ. in super vetitum, ne quis
per vniuersam Ægyptum, Lybiam,
atque Pentapolim Episcopus conse-
craretur Metropolitanò Alexandrino
inconsulto; quod & tertiæ Sedi An-
tiochenæ indultum est.

Sextus deinceps Canon de Roma-
næ Ecclesiæ Primatu loquitur. sed
quia decurtatus legitur, Interpretum
haud mediocriter torsit ingenia; *Ipse
quoque Author, vt germanum sensum
eliciat, ex eoquè Primatum adstruat,
multa aliundè affert, qua ab eo peti
possunt.* Hierosolymæ porrò Ecclesia,
de qua septimus habetur Canon, non
ita priuilegijs augetur, vt à Cæsa-
riensi, quæ Palæstinæ est Metropolis,
subducatur.

Nouatianis ad Catholicam Eccle-
siam ianua est patefacta, sed Acesio
Nouatiano Episcopo præfractè ob-
sistente, irriti tot Patrum, ac Principis
conatus cecidere.

Cum Cathaphrygibus prætereà,
ac Paulianistis, hoc est Pauli Samo-
sateni Sectatoribus, quo pacto agen-
dum,

*Theod
l. 1. c. 9
Socr.
l. 1. c. 6*

dum, quidè ab His Catholicam Ecclesiam repetentibus exigendum esset, peculiari cautum est lege.

Basil.
ep. 78.
Conc.
Nic. c.
9. &
seqq.

Post hæc sanciti sunt Canones de *De lap*
Lapsis, siuè ad Ecclesiam, siuè ad Ec- *sis.*
clesiasticos Ordines recipiendis. Hi
erant, qui Liciniana persecutione
Fidem quoquomodo abnegassent.

*De abi-
scissis.*

Atha.
de fug.
sua in
fin.
Conc.
c. 3.

Illud quoquè decretum, ne cui li-
ceret spontè se ipsum euirare. cuius
Canonis condendi causam dedisse vi-
detur Leontius Antiochenus, qui po-
stea ab Arrianis eius Urbis Episcopus
creatus est; Is facinus huiusmodi ag-
gressus est, ut Mulierculæ cuiusdam
contubernio uti posset, quo ab Euse-
bio Ei fuerat interdictum. sed neque
hac ratione suspicionem euasit: qua
etiam ex causa statutum videtur nè
Episcopi, neuè Presbyteri, aut Dia-
coni Mulieres apud se haberent, præ-
ter Matrem, Sororem, siue Amiram,
aut ex alijs, quæ suspicionem omnem
effugerent.

*Ne clē
fæmi-
nis Cle-
rici ha-
bitent.*

Sozom.
l. 1. c.
22.
Socr. l.
1. c. 8.

Tradunt nonnulli actum in Synodo
de ferenda Lege, nè, qui Vxores antè
susceptos Sacros Ordines habuissent,
eis postea uti possent, Paphnutio au-
tem, licet coniugij experte, interce-
dente, ab huiusmodi condenda lege
Patres temperasse; utcumquè se res
habeat, viguisse postea ea de re si non
legem, certè consuetudinem, qua Sa-
crorum Ministri, qui coniugati antea

*Cleri-
ci con-
iugati.*

fuissent, ab Vxoribus seorsim dege-
rent, & ab earum commercio absti-
nerent exploratum est; quod eius sæ-
culi Patres disertissimè tradunt, & nos
alibi fusiùs docuimus. quod autem
Nicæni Patres, venerandæ Consuetu-
dini fortasse deferentes, Lege insuper
sancire noluerunt, Arelatensis Conci-
lij Patres sanxere.

Basil.
ep 17.
Hier.
ep. 50.

*Alij ca-
nones.*

Eadem Sacrosancta Synodus pœ-
nam aduersus Clericos foenus exer-
centes, constituit. Vetuit quoque
Diaconos ex praua consuetudine Sa-
cram Eucharistiam Presbyteris porri-
gere, eosdemque coram illis sedere.

Conc.
Arel.
2. c. 2.
Ep 3.
Greg.
Tision
l. 1. c.
44.
Conc.
Nic.
c. 15.

*De trã-
slatio-
ne se-
dium.*

Quoniam verò per factiones Popu-
lorum Episcopi, alijsque inferioris or-
dinis sacri Ministri à proprijs in alic-
nas Ecclesias transferebantur (quod
nuper Antiochiæ, vt diximus, non
sine maxima seditione vsu venerat)
id in posterum non nisi ex magna cau-
sa fieri permissum.

*Neo-
phyti
non or-
dinãdi*

Neophytos, hoc est recens bapti-
zatos ad Sacros Ordines, ac etiam ad
Episcopatum, quod contigisse con-
stabat, promouere indignum visum.
cæterum ob Viros insignes, quemad-
modum in Cypriano, vt diximus,
anteà acciderat, postea quoque huic
Canon in Ambrosio, Hilario, atque
Nectario derogatum constat.

*Episco-
porum*

Episcoporum Consecrationi, vt
tres saltem Episcopi adhiberentur,
quod

quod hæcenus ex traditione fieri con-ordina
sueuerat , Lege est cautum ; quemad- tio.
modum etiam , vt Consecrationis ap-
probatio à Metropolitanò expectare-
tur .

Præter Canones , qui extant , alios
plerosque , qui naufragium sint passi ,
tùm fuisse sancitos , nemo inficiabitur ,
qui Hieronymum , quique Ambrosium ,
aliosque antiquos Patres mendacij ar-
guendos non putet , apud quos de
alijs permultis à Nicenis Patribus pro-
mulgatis Legibus mentio habetur .

Omni-
bus in sacrosancta Synodo
absolutis , sequutæ sunt Patrum sub-
scriptiones . res tum accidit sane miras
si Gregorio Presbytero , atque Nice-
phoro adhibenda fides sit , Athanasio ,
Hilario , alijsque eius sæculi Patribus
id reticentibus . antè completam Sy-
nodum Chrysanthus , & Musonius
Episcopi Nicææ decesserant , reliqui
Patres , ad decretorum firmitatem , eo-
rum subscriptiones diuino miraculo
accedere cupientes , spe pleni , edita
iam , & à se subscripta decreta defun-
ctorum oculis admouerunt , nocte
tota orationi instantes : appetente
iam die , spe nequaquam frustrati , Col-
legarum characterem in hæc verba
descriptum reperere . Chrysanthus ,
& Musonius , qui cum Patribus omni-
bus in S. prima Oecumenica Synodo
consensimus , quamuis corpore translati .

Nica-
ni Con-
cilij
acta
deper-
dita .

Mira-
culum
in sub-
scribē-
do .

M s manu

Hier.

ep. 3.

Ambro

ep. ad

Vercel

Ecc.

Conc.

Car-

tag. 6.

c. 3.

apud

Lipom

20. 6.

a fil.
17.
ier.
50.

nc.
rel.
c. 2.
3.
eg.
tion
L. 6.
nc.
c.
5.

274 *Epit. Annal. Eccles.*

manu tamen propria nos quoque li. Euseb. bello subscripsimus. in. vii.

Vicen- His Nicææ peractis, Vicennalia sui *l. 4. c.*
nalia. Principatus Constantinus indixit, quæ 40.
augustiora Constantij noui Cæsaris
creatione sunt reddita.

Perlatis autem Romam Nicænis
Decretis, Syluester, coacto Episcopo- *To. 1.*
rum Italicorum Concilio, ea, autho- *Cöcil.*
ritate Apostolica, confirmauit.

At Constantinus Ecclesiasticis re-
bus compositis, ad Politicum statum
rectè disponendum animum, adiecit. *L. 4. de*
itaque ad Prouinciales scribēs, vnum- *Accus.*
quemque hortatus est ad Aulicorum, *C. Th.*
ac Magistratum crimina deferenda,
pollicitus seueriùs in eos se animad-

Gladi- uersurum, qui gratia apud se pluri-
atorū mùm valerent. Cruentis quoque Gla-
specta- diatorum spectaculis hoc eodem an-
cula no interdixit. Verùm neque huius-
vetita modi Sanctione, neque altera à Con-
stantio postea promulgata abrogari
omniñò potuerunt. quando autem,

Item quaque occasione sublata omniñò
Crucis sint, suo loco dicturi sumus. Crucis
suppli- supplicium irrogari in posterum ve-
cium. tuit, sacrumque hoc Signum suis Ima-
ginibus perpetuò adscribi iussit; quod
etiam cusa, quæ adhuc extant, nu-
mismata apertè testantur. Ad hunc an-
num referendas putamus honorificas
ad Constantinum ex vltimis Orbis
Regionibus Legationes, de quibus Eu-

sc.

Euseb. in. vii.

l. 4. c.

40.

To. 1. Cöcil.

L. 4. de Accus. C. Th.

Soz. l.

1. c. 8.

Aug. i

Matt.

Serm.

18.

Euseb.

l. 4. c. 7

Soz. l. 2. c. 7. febius meminit, qua occasione Chri-
Chri. Ann. 326. sti Fidem latè propagatam tradunt.
Sexto, & Vigesimo huius Sæculi an-
no Constantinus cum Constantio Fi-
lio nouo Cæsare Consulatum iniit:
quo, Alexandro vita functo, Athana-
Atha. orat. I cont. Arr. Theod. l. 1. c. 26. sius Alexandrinæ Ecclesiæ Diaconus, *Athanasius Alex. Episc. eligitur.*
eiusdem Ecclesiæ regimen suscepit.
id quamuis Alexandrini Populi accla-
mationibus, Episcoporum omnium,
qui ex vniuersa Prouincia conuene-
rant, suffragijs peractum sit, fieri ta-
mèn absque Arrianorum, quique His
sefe adiunxerant, offensione, ac tu-
multu nequaquam potuit. huic dis-
sidio libenti animo, Arbitrum sese Au-
gustus præbuit, qui, cognita demùm
Hæreticorum pertinacia, non causam
tantùm Athanasio adiudicauit, sed eos
L. I. C. de Hæret. priuilegiis omnibus Ecclesiæ conces-
sis exuendos censuit, graui ea super
re edita Sanctione, Hæreticos deindè
alios, quos enumerat, longioribus ad
eos literis datis, quas Eusebius reci-
Euseb. in vit. l. 3. c. 62. tat, postquam ad respiscendum hor-
tatus est, acrius insectatur, eorum-
que Conuentus, non in publicis tan-
tùm ædibus, sed etiam in priuatis ve-
rat. his in literis cum multæ Hæreti-
corum Sectæ referantur, de Arrianis
nulla est mentio: Eusebii hac de re
Fides haud dubiè suspecta est, quòd
Arrianus ipse esset, quòdque Con-
stantii Arriani Principis tempore hæc

scriberet, cuius postea patrocinio factum est, ut alijs paulatim Sectis antiquatis, Arriana immortales quodammodo vires sumpserit, ut deinceps dicturi sumus.

Hæreticorum audacia per Synodi Decreta, perque editas Sanctiones hoc pacto depressa; Idolorum cultum pius Imperator iterum aggressus abolere instituit. itaque de eo Eunapius *De vit. Ethnicus Author, Fana inquit, celebratissima euertebat, Christianorum Ædificia extruebat.* hoc tempore *sio.*

Templū ad Christi Sepulchrū.

Christi Seruatoris Sepulchrum, magnæ molis Templo excitato, exornauit. extant ea de re Constantini literæ ad Macarium Hierosolymæ Episcopum, *quas Author hic recitat, & ipsius Templi descriptionem adtexit.* Helena tūc Augusti Mater, quamquam ætate iam grauis, illuc profecta, duo insuper Tempula extruxit, alterum ad Christi Cunas apud Bethleem, ad Montem Oliueti alterum. quo etiam tempore tellere altiùs egesta, Crucem

Crucis inuentio, & miracula.

Domini inuentam apud Caluarij verticem constat. insigne tūc miraculum accidisse plerique omnes testantur. nam cum tres simul Cruces fuissent effossæ, & quæ nam ex his Christi Crux esset, ambigeretur, Macarij Episcopi monitu, defuncti hominis cadauer allatum est: iacenti inuentæ Cruces singillatim admotæ, & pri-

Ambrosius in sum. Theo. Past. lin. ep.

Seu. l. 2. *man quidem, atque alteram, inquit Paulinus, mors spreuit, postremò Dominicanam prodit resurrectio.* Illud quoque miraculo adscribitur, quod eius sæculi Patres testantur: Cyrillus in primis, qui post Macarij Successorem Hierosolymitanæ Ecclesiæ præfuit: Sacrosanctam, Crucem, quæ Hierosolymis relicta est (pars enim non modica Byzantium translata dicitur) cum ex ea quotidie ad Peregrinorum vota ab Episcopo frustra innumera demerentur, nullum tamèn passam fuisse decrementum. ex Clavis, qui Christum Dominum *Cruceis* Tur. Cruce pendentem sustinuerant, duo *Clavi.* *de Glo. r. mar. t. c. 6.* in Equi frænum efformati dicuntur, ex tertio Augusti Diadema compactum. quartum alij addunt, quem Constantinus, seu Mater Helena Adriatico Mari crebris naufragijs infami mergi iusserit. Tradit Ruffinus, & post eum alij, Helenam, dum Hierosolymis moraretur, per summam animi demissionem sacris inibi Virginibus ad mensam ministrasse, de illius verò in pauperes, sacrasque Ædes munificentiæ multorum extant encomia; haud ita multò post in Occidentem reuersa, Romæ diem clausit extremum. *Hele- na mors.* Porro cum Matri morienti Constantinum adfuisse Eusebius tradat, ipsum quoque Romæ tum fuisse affirmare, necesse est. Ad hunc ipsum annum spectat Nicolai Episcopi Mirensis historia

Catec. 10.

Greg. Tur. de Glo. r. mar. t. c. 6.

L. I. c. 8. Theod. l. I. c. 8. Socr. l. I. c. 13.

Hele- na mors.

ria

ria quædam ex Methodio, ac aliis ab
Authore hic relata. Constantini quo-
 que in Idolorum cultum, ac Templo-
 sancitæ Leges, & pro Episcopis, eo-
 rumque iudiciis, ac sententiis editæ
 Sanctiones.

*L. 1. de
 Episc.
 Iud. C.
 Theod.
 Chri.
 Ann.*

327.

A Matris obitu Constantinus Con-
 stantiam Sororem, quæ Licinii Vxor
 fuerat, ad domestica solatia cariorem
 habuit. Eam igitur omni ratione de-
 mereri, eius gratiam aucupari Arriani
 student; Eusebius in primis Nicome-
 diensis Antistes, eorum veluti Ante-
 signanus. hac arte Athanasium, qui
 Arrio præ cæteris aduersabatur, apud
 Constantinum calumniis incessere
 per Sororem instituunt. fuerat Arrio,
 quòd hæresim abiurasse visus esset, à
 Nicænis Patribus, non nisi accessu Ale-
 xandrinæ Urbis interdictum: hanc ei
 mulctam Athanasius, vt remitteret,
 exorari numquam potuit. Eusebius
 igitur frustra se apud Athanasium age-
 re pro Arrij restitutione cum cerne-
 ret; priuatos affectus prætexere, Ar-
 rium verè poenitentem affirmare,
 Hunc laudibus efferre, illum falsis cri-
 minibus onerare aggreditur: Augusto
 cum persuasisset, minaces ab Eo literas
 ad Athanasium extorsit. Is ita rescrip-
 sit, vt Eum placatum haud ægrè red-
 diderit. igitur Eusebius pro certo ha-
 bens numquam Arrium Alexandriam
 accessum habiturum, dum ei Eccle-
 siæ

*Atha.
 Apol.*

2.

siæ Athanasius præesset, collato cum Meletianis studio, de Sede Eum pelle- re, dolis omnibus excogitatis, cura- uit; id tamèn tùm quidem quantum- uis enisus, nequaquam perfecit.

Ruff. l. I. c. 9. Hùc spectat de propagatione Fidei apud Indos, atque Iberos duplex, quàm Ruffinus, & ex eo alij tradunt, *Socr. l. I. c. 15* Historia. Metropius Tyrius Philoso- phus Orbis cognoscendi gratia in vl- teriorem Indiam nauigio vectus, duos secum Pueros Ædesium, ac Frumen- tarium duxerat; Is, quemdam in por- tum cum se recepisset, à Barbaris in- terfectus est: Pueri non seruati tan- tùm, sed ad Regem perducti, gratia apud Eum plurimum pollentes, ea in Regia diutiùs substiterunt. Rege de- mortuo, facta eis copia est Patriam re- uisendi, & Ædesius quidem Tyrum re- uersus, ibidem substitit: Frumentarius ad Athanasium perductus, spem ei ma- ximam iniecit, si Episcopus cum sa- cris illuc Ministris mitteretur, fore vt Christi Fides latè eo in Regno propa- garetur. Athanasius ipso Frumentario potiore neminem ratus, illum Epi- scopum institutum redire in Indiam hortatur: cum annuisset, tanta illi à Deo data est Virtutù gratia, vt Spiritu, ac Signis Apostolicis, innumerâ Barba- rorum multitudinem ad Christi Fidem perduxerit. id se Ruffinus, ipso Æde- sio referente, cognouisse testatur.

Fides apud Indos & Ibe- ros pro- paga- tur.

Per

*Mulie-
ris ca-
ptiuæ
laus.*

Per idem tempus Christiana Mu-
lier captiua apud Iberos Populos sub
Axe Pontico non sobriam modò,
atque honestam ducebat vitam, sed
dies noctesque, quod licebat, Deo
preces fundebat. admirantibus Bar-
baris, Christum eo se ritu colere pro-
fessa est; & tùm quidem non nisi no-
minis nouitate permoti sunt. accidit
autem, vt Captiua seminecem Infan-
tem, precibus ad Deum fuis, sui que
contactu Cilicij, sanitati restitueret.
res ad Reginam delata est, quæ do-
lore quodam corporis vehementi an-
gebatur, vocata igitur ad se Captiua,
eodem Cilicio admoto, ac Christi
nomine inuocato, omni statim leuatur
cruciatu, Captiuæ dein' monitu Rex,
& ipse, diuinam expertus opem, ad
Constantinum Legationem adornat,
oratque enixè, Dei ad ad se Ministros
transmittat, Christi Fidem se cum
Gente vniuersa recepturum pollici-
tus. ea Legatione mirum in modum
Augustus lætatus est, haud sanè mi-
nus, quam si eam Gentem victricibus
armis Romano Imperio adiunxisset,
misit igitur, qui sat esse viderentur,
sacros Ministros, quorum opera Chri-
stiana Religio longè, latèque propa-
ta est. hæc verò ex Bacurio Regia,
apud Iberos stirpe edito (qui, ad
Constantinum cum accessisset, Do-
mesticorum ab eo Comes creatus est)

rescisse se idem Ruffinus tradit. por-
rò illustri Comitatus dignitate con-
sueuisse Constantinum eos insignire,
qui apud suos clari, patrijs còtemptis
ritibus, ad Christianam se Religionem
contulissent, testatur in primis Ephi-
phanus dùm de Iosepho meminit,
qui ex Hebræis ad Christum conuer-
sus, pari, & ipse, dignitate à Con-
stantino donatus est.

Chri. Athanasius, post datum, vt dixi- *Atha-*
Ann. mus, ad Constantini literas respon- *nasius*
318. sum, quietem ad Aduersarijs nactus, *Diocce-*
Atha. amplissimam Alexandrinæ Ecclesiæ *sim lu-*
Apol. 2 Dioecesim perlustrare instituit ea in *strat.*
peregrinatione non Vrbes modò; ac
Pagos adisse eum constat, sed etiam
ad Monachorum solitudines penetra- *Paco-*
se. & primùm quidem Pacomium *miura*
inuisit, tùm Antonium, de cuius vitæ *et An-*
sanctimonia, ac rebus gestis Athana- *toniū*
sius Ipse copiosè cum scribat, *ex his inuisit*
quodam ab Authore hic referuntur.
illud in primis, quantum huic Viro in
abditis Ægypti Regionibus delite-
scenti, quisque detulerit, ad quem Au-
gustus ipse, ac Filij tamquam ad Ora-
culum suppliciter confugerint, datif-
que ad Eum literis Ipsi se, suamque in-
columitatem, ac Romanū Imperium
apud illum commendauerint: quem-
admodùm, inscius omninò literarum
cum esset, Ethnicos etiam Philoso-
phos non rarò coarguerit. Hic est Ille
Anto.

Antonius, qui Magni nomen adeptus, Coenobitarum omnium Parens iurè est appellatus, nisi si quis Restitutorem potius dicendum putet, atque Essenorum habendam esse rationem contendat, quos Christianos fuisse perspicuè demonstrauius. sanè grauioribus persecutionum procellis, quibus non Christiani tantum simul agentes, sed in penetralibus quoquè abditi, ad necem quærebantur, cæleste illud viuendi genus intermitteri oportuit. hoc *Hier.* itaque ab Antonio restitutum longè, la- *op. 3.* tèque copiosissimo deinde foetu pro- *ep. 7.* pagatum est. *Basil.*

Porro ex Antonij disciplina Alum- *ep. 69.* nos non pietatem modò, sed Chri- *Chry.* stianam quoquè in rebus gerendis pru- *hom. 8* dentiam hausisse, argumento est ex His *Mach* plurimos ab Athanasio Episcopos fu- *Atha.* isse institutos; cuius exemplo Ciuita- *ep. ad* tes quoquè complures ex Coenobio *Diac.* rum sepius Episcopos sibi delegerunt. *Hier.* Fuisse autem tum in Ægypto tria Mo- *ep. 22.* nachorum genera tradit Hieronymus, Coenobitas, Anachoretas, & medium inter eos genus Eorum, qui nec solitarij degerent nec sub alicuius veluti Magistri disciplina, Vrbes adirent, ac Pagos, resque inibi vanales haberent, quas, pro sua quisque arte, elaborassent.

*Tria
gene-
ra Mo-
nacho-
rum.*

Ea Peregrinatione Athanasius Me- *Chri.* letianos nequicquam ad Catholicam *Ann.* com- *329.*

Athna. communionem traducere conatus, *Noua*
Apcl. eorum offensionem iterum incurrit. *Athna-*
2. itaque post leuiora in eum intentata *nasium*
Sozo. crimina, illud quoque maximum men- *calum*
l. 2. c. titi sunt, misisse illum auri vim magnam *nia.*

21. ad Philumenum quemdam, qui ab Au-
gusto rebellauerat. ab eo itaque euo-
catus, ita se infontem probauit, ut ip-
sius Augusti literas suæ testes inno-
centiæ secum Alexandriam attulerit. in
his Constantinus de improborum ho-
minum moribus, atque factionibus
acrius exostulans, Alexandrinos ad
colendam pacem, cum pro imperio
cogere posset, paternè hortatur; il-
lud quoque profitetur nolle se de Epi-
scopis, aliisque Deo sacris Hominibus
sententiam ferre; huiusmodi enim co-
gnitionem ad Episcoporum Conuen-
tum spectare. cum autem haud dubiè
constaret Eusebium Nicomediensem
turbarum Authorem esse præcipuum,

Constā-
tini re-
ligio
moder-
ratio.

Theod
l. 1. c. grauiter in eum inuectus est, datis ad
20. Nicomedienses literis, quas Theodo-
retus recitat, in quibus, alium ut sibi
Episcopum deposcant, eos magnope-
rè hortatur.

L. 1. Eodem quoque anno pari studio
C. de ad inolita iam vitia tollenda, atque
Cōcub. hæreses, intentus, ad Populum rescri-
bens Concubinatum sustulit.

Chri. Constantij Cæsaris Quinquennalia
Ann. dum celebrarentur, Byzantij Vrbs, quæ
330. & Constantinopolis, & Noua Roma
est

est appellata, Christiano ritu Deo dicatur, eius veluti natalis diei annua quoque celebritate instituta, aucta tùm Vrbs ipsa publicis, priuatisque ædificijs, sacrisque passim ædibus Marti-
 tyrum memoriæ excitatis, Idolorum nobilioris præsertim artificij Statuæ locis publicis, non tam cultui, quam contemptui collocatæ. quatuordecim in ea regiones, quot Romæ erant, distributæ, Capitolium, Cyrcum, Palatium, Fora, aliaque complura ad Romanæ omninò Urbis æmulationem, extructa, aut conuecta sunt, spolijs denique aliarum Urbium ditata, ac magnificentissimè ornata est.

*Constā
tinopo-
lis au-
ctis.*

*Acade-
mia
Constā
tinopo-
li insti-
tuta.*

*Biblio-
theca.*

Quod verò ad eius Urbis splendorem requiri posse videbatur; Ludi in ea literarij, & scientiarum omnium florentissima Academia instituta est. ipsique Ludimagistri, ac liberalium artium Professores vndique magnis stipendijs accersiti, priuilegijs, atque immunitatibus donati sunt. huiusmodi porrò Regiæ Urbis decus, Leo postea cognomento Isauricus impius Imperator abolendum curauit. Constantini quoque magnificentiae opus fuisse dicitur insignis Bibliotheca, quæ omnis generis libris referta, à Successoribus quoque aucta centum viginti millium numerum expleuit. Basilisco autem Imperatore, diro illo incendio absumpta est. Romani tùm Ciues ma-

gno

*L. 2. de
ferijs
C. The
Euseb.
in vit.
l. 3. c.
52.*

*L. 1. c.
3. de
Med.
c. pro-
fess. C.
The.*

*Zosim
l. 3.
Zon. v
basil.*

*M
rol
c
no
di
vl
De*

gno numero Byzantium commigra- *Roma-*
 runt, Senatores in primis, quibus, *ni By-*
 Principis impensa, extructæ domus, *zatiū*
 aut quæ iam extructæ erant collatæ *commi*
 sunt. ex horum numero Zotici me- *grant.*

Marty moria Ecclesiasticis quoquè tabulis
rol. Ro. celebratur; Orfanorum Is nutritor ap- *Zoti-*
Et Me- pellatur, in quibus cogendis, alendis *cus Or-*
nolog. que amplissimum insumpsisse patri- *fano-*
die monium dicitur. de Xenodochijs, *rū nu-*
ult. ac Nosocomijs ibidem tum primū, *tritor.*
Dec. pro amplissimæ Urbis usu, institutis,
 eorumque Authoribus, consule, quæ
 ad Romanum Martyrologium dicta à
 nobis sunt.

Hoc loco Author, ne quid consultò
dissimulasse, aut per incuriam prate-
rijsse, videatur, Zosimi calumnias, ac
mendacia, Cōstantino præclara etiam
facinora, atque instituta vitio ver-
tentis, copiose refellit. ubi multa de
tributis, ac vectigalibus, deque eorum
exactionibus; de nummis, ac eorum
precio eruditè admodum tradit ne-
quaquam à nobis, si instituti operis
ratio sineret, pratermittenda, cum ex
his, Et historia lux, Et Sanctorum Pa-
trum scriptis accedat.

Sub idem tempus bellum iterū
 aduersus Scythas, atque Sauroma-
 tas, quos alij Gothos appellant, ges-
 sisse Constantinum tradunt, illisque
 superatis tributum imposuisse. quam-
 quā Zosimus, ex more, contra Eu-
 sebij

*Cōstā
tinus
Pontē
Istro
impo-
nit.
Galli-
canus.*

sebij, ac aliorum sententiam, maio-
rem illum exercitus partem amisisse,
& fuga sibi consuluisse testatur. ea
occasione Istrum, siue Danubium, Flu-
minum ad Septentrionem maximum,
lapideo ponte iunxit, quod antea
Traianus fecerat: antè illum verò,
aut post Constantinum, nemo. Bel-
lum huiusmodi (quamquam Constan-
tinus ipse interfuisse dicitur) Gallica-
nus Vir Clarissimus administrauit, qui
& hoc anno II. Coss. creatus est. Is
Augusti quoquè Gener cum esset, ra-
ro ad posteros exemplo, remisso post-
modùm Aulæ nuncio, facultatibus ve-
rò amplissimis in pauperes, atque
Ecclesias distributis, quinque seruo-
rum millibus libertate donatis, ad Ty-
berina ostia se recepit, ibique pere-
grinis excipiendis, alijsque pietatis
muneribus obeundis, ad Iuliani vsque
tempora, operam nauauit; à quo quid
demùm perpeffus sit, suo loco refe-
remus.

His ipsis Coss. data legitur Con- L 7. de
stantini ad Valentinum Rescriptū pro Episc.
Clericis Catholicis à Nouatianis ve- & Cle.
xatis. C. Th.

Hoc item anno, quo Quinquennalia
Constantij, vt diximus, celebrata sunt,
in eius gratiam, Constantia Amita, vt Nicep
creditum, intercedente, Eusebius Ni- l. 9. c.
comediensis, ac Theognis Nicææ, 21.
Episcopi ab exilio reuocantur.

Ab

Cl
Ar
33
A
A
2.
Mavij
rol. Ro.
Beda
Vsuar.
et Ado.
25. l. u
nij.
Hi
i C.
de
pt.
cl. c
l. 3

L. I.
off. E.
B. P.

Chri. Ab his sic restitutis nonum bellum
Ann. Athanasio indictum; collata, vt antea,
331. à Meletianis opera. Horum accusatio-
Atha. nibus iterum fatigatus Augustus, Del-
Apol. matio Censori (nisi potius Cæsari le-
2. gendum sit; erat enim Augusti Frater,
sive ex Fratre Nepos) qui Antiochiæ
erat, causæ cognitionem demanda-
uit, quæ tamen sequenti anno per-
acta est.

Hier. Interim, vt habet D. Hieronymus, *Donatus*
i Chro. *Donatus agnoscitur, à quo per Aphri- tus*
de scri *cam Donatiani.* haud dubiè hoc anno *agno-*
pt. Ec- à Schismaticis Carchaginiensis Pseu- *scitur.*
cl. Opt. doepiscopus creatus, & Maiorino sub-
l. 30. lectus. inter alios eius libros (multos
namque edidit) ille erat, quem de
Spiritu Sancto scripsit, vt idem Hiero-
nymus tradit, Arriano dogmati con-
gruens. De Hominis arrogantia, ac
fastu, multa apud Optatum, atque
Augustinum habentur. & nos postea
dicturi sumus. Huius Affectu insanum
Ductorem, Doctoremque sequuti, eò
dementiæ venerunt, vt præpostero
Martyrii studio, præcipites seipso
dare aliouè mortis genere afficere
gloriosum putauerint.

Macario Hierosolymorum Episco-
po vita functo, Maximus eidem sub-
rogatur.

L. I. de Porro quod ad Ciuiles res spectat, *Lex in*
off. Re- Constantinus aduersus Urbium, ac *Præsi-*
B. Pro- Prouinciarum Rectores, illorumque *des.*
Admi-

administros, seueriffimam edidit San-
 ctionem, Prouincialium commodis
 per omnia consultum volens. ea in
 Sanctione illud in primis cauetur, ne

*Velum sit vanale Iudicis Velum, ne ingressus
 Praesi- precio redempti, neuè ipsa Praesidis
 dum visio cum precio. huiusmodi Praesidium
 quid.*

Velum quod aduentibus Illos Populis
 obtegebatur, quodque famuli, qui
 Admissionales dicebantur, precio, vt
 plurimum retegebant, nihil aliud pro-
 fectò erat, quam quod nunc Itali vo-
 cant (*Portiera*) nec tamen huiusmodi
 lege, aliòquin seueriffima, hisce Ci-
 uium vexationibus ita obuiam itum
 est, quò minus postea omni æuo id
 genus querelæ auditæ sint. sanè sub
 Constantini Successoribus Christianis
 Principibus passim Aurhores audire
 licet referentes precio Vela redempta,
 Admissionalibus aliquid persolutum.

*Calu-
 mnia i
 Atha-
 nasiū
 dete-
 sta.*

Inter alia quæ Athanasio Meletiani Chri-
 crimina impegerant, illud erat, occi- Ann.
 sum ab eo Arsenium Ipsius Diaconum 332.
 postea Episcopum: ad illud diluendum Atha.
 (cæteris, vt meris nugis, aut patenti- apl. 2
 bus mendaciis neglectis) à Delmatio
 Antiochiam euocatur; Athanasius rem
 tantam minimè negligendam ratus ad
 Arsenium perquirendū fidos sibi ho-
 mines destinat (& audierat de illius in
 Thebaidem secessu primùm, tum de
 navigatione per Nilum, ad eius ostia,
 indèque Tyrum) illi hominem late-
 bras

bras obtegendæ calumniæ quæritan-
tem, demum nacti, Tyri Episcopo
sistunt. sic deprehensus fabulam re-
textit, & Eusebio suafore, eam se
adornasse profiteretur.

Chri.
Ann.
333.
Atha.
Apol. 2

His peractis, Athanasius certio-
rem ea de re Augustum reddit, qui re com-
perta, & Delmatium à causæ cog-
nitione reuocat, & literas ad ipsum
Athanasium scribit, quibus bono il-
lum animo esse iubet, Ipsiusque Ho-
stes Meletianos, factiosos homines,
acriter insectatur.

Gratulati quoque sunt, præter Au-
gustum, Athanasij innocentia alij per-
multi, ex quorum numero Alexander
Episcopus Thessalonicensis, cuius ad
se datas eo argumento literas Athana-
sius idem recitat; Ipse quoque Arse-
nius poenitentia testes literas promul-
gavit, tùm Ioannes, qui Meletio suc-
cesserat, eiusque factionis Princeps
habebatur, poenitentia ductus, redire
se cum Athanasio in gratiam velle, &
Catholicæ Ecclesiæ communionem
amplecti, datis ad Augustum literis,
professus est. Augustus, suo ad Ioan-
nem responso, pacis studium in eo
laudauit; publici vehiculi copia facta,
venire illum ad se iubet, promissam
concordiam ratam habiturum.

Chri.
Ann.
334.

At non propterea Athanasio quies
ab Eusebio, atque Arrianis fuit. Hi
namque Augustum optimè tùm qui-

N dem

dem de eo sentientem, magico veluti carmine, ita à mentis proposito auocarunt, vt, indicta apud Tyrum Synodo, Reum illum constitutum causam dicere iuberet.

Enimuerò nimiam Constantini facilitatem, ne eius quidem laudator Cæsariensis Eusebius dissimulat, ea-
que illum de causa à multis reprehensum tradit. à Religione quidem, certè hic quoque commendandus, quòd Episcopi causam non nisi ab Episcopis cognoscendam existimaruerit.

*Constā
tini le-
ges.* Quod ad Ciuilem Reipublicæ statum pertinet, constat hoc anno à Constantino leges complures fuisse latas; eam in primis, qua cauetur ne Viduæ, Pupilli, Ægrotantes ad Imperatorem adeundum compellantur: tum eam, qua militibus in expeditione agentibus Testamenta vtcumque nuncupandi facultas datur.

*Constā
tini
Tricē-
nalia.* Quinto, ac trigesimo Sæculi anno appetente, Augusti Tricennalia celebrantur.

*Conci-
lium
Tyri.* Conuenerant Tyri Episcopi ad sexaginta, quorum præcipuus Cæsariensis Eusebius. Is Athanasium stantem pro se loqui iussit. rei indignitate motus Potamon Heracleæ Episcopus, qui, vigente persecutione, Christi Confessor oculo orbatus fuerat, vehementius in Eusebium inuectus, quem carceris Socium habuerat,
in-

in vii

l. 4. c.

54.

L. 2. de

off. om-

nium

Iud. C.

Th.

Chri.

Ann.

335.

inconstantiam, atque perfidiam ei exprobrans, Religionis Illum transfugam appellavit. pudore fuffusus Eusebius Arrianum agere non propterea destitit, ac terrorem Potamoni, & reliquis, qui Athanasio fauebant, per milites incutere. post vetera in-

Theod
l. i. c.
30. Athanasium obiecta crimina, ab eoque iterum diluta, de Ara Meletianorum deturbata, de sacro Calice

fracto, de Arsenij, qui se iterum occuluerat, patrata cæde, de corruptis, aut vi adactis testibus, & illegitima ad Episcopatum promotione; admitta est in Concilium Muliercula, quæ præfata, Deo se Virginitatem deuouisse, ea per vim ab Athanasio expoliata, cum illum hospitio excepisset, composita ad miserationem voce, fictisque lachrymis, testabatur. Timotheus tùm Athanasij Presbyter, qui Ei adstabat, laudabili calliditate, ac si Athanasius Ipse esset, in Mulierculam conuersus; Me ne, inquit, hospitio vquam excepisti? vtinam, ait illa, non excepissem, amissam nunc Virginitatem non deplorarem; tùm anulum ostentans, fidem dictis adstruere petulantius conabatur: nec finem dicendi fecisset, nisi adstantium risus, ac voces malè concinnatæ eam calumniæ admonuissent.

Cum autem insidiarum finis nullus esset, Episcopi, qui ex Ægypto illuc

N 2 vene-

Mulieris ira Athanasij calumnia.

venerant, & seorsim Alexander Thes-
salonicensis, ad reliquos Synodi Epi-
scopos, tùm ad Dionysium Comitem,
qui à Principe cum militibus missus
fuerat, contestationis libellos dede-
runt, conati persuadere, nè Concilia-
bulum non ritè coactum, non iurè
pertractatum vltèriùs duceretur. cum
nihil proficere se cernerent, Athana-
asio authores fuerunt, vt Tyro rece-
deret, Augustum adiret. Athanasij re-
cessum sequuta est sententia in eum
lata, qua, communionè priuatus, Ale-
xandriam in posterùm ne accederet
est inhibitus. Tùm Episcoporum, qui
Tyri substiterant, plærìque Hierosoly-
mam delati, Augustissimum ibi Tem-
plum recens extructum, Augusto id re-
quirente, solemnì ritu dedicarunt. ea
occasione nouus ibidem Conuentus
habitus, ad quem Arrius, & Euzoius
Constantini iussu accesserunt, Fidei
formulam, quam per omnia, vt vide-
batur, Nicænæ Synodi decretis con-
sentientem, exhibuerant, excutien-
tis ad dam oblaturi.

Synod. At quoniam Arrij hæresis in eo
erat, vt, cum Patri coeternum Ver-
bum fateretur, non perindè coæqua-
le, ac *Omoion*, hoc est *consubstan-
tiale*, admitteret, vno verbo creatu-
ram esse doceret, Patrum nonnulli
fraudem odorati, oblatam formulam
ambiguitate laborare, explicatione
indi-

*Atha-
nasis
da-
ma-
tur.*

*Ar-
rius
Hiero-
soly-
mis ad*

Synod.

indigere animadvertentes, suam suspicionem non dissimularunt. verum, quod Arrius, ac Socius cum Ecclesia se consentire profiterentur, ne argu- tari viderentur, neque Augusti tanto- pere pacis cupidi offensionem subi- rent, in Arrij receptionem cum alijs consensere.

Atha. Datae igitur Synodi nomine ad Ale-
de Sy- xandrinos, reliquosque Ægyptios,
mod. & omnesque alios per Orbem Episco-
Apol. 2 pos literæ, quibus eos, resipiscentem
Socr. l. Arrium à se receptum, ipsi quoque
1. c. 19 vt reciperent, hortabantur.

Soz. l. Eodem in Hierosolymitano Con-
2 c. 26 uentu, qui veluti quædam Tyrij Con-
ciliabuli appendix fuit, actum quoque
est de Marcelli Ancyрани apud Gala-
tiam Episcopi, atque Asterij Cappa-
docis causa, de qua, quòd Constan-
tinopoli repetita sit, sequenti anno
agendum erit.

Hoc eodem anno iam præterlaben-
te pridie Kal. Ianuarij Syluester Ro-
manus Pontifex decedit Pontificatus
anno XXII. cuius præclarum Elogium
apud Authorem lege.

Sylue-
ster Pa-
pa mo-
ritur.

Chri.
Ann.
336.

Siluestro post dies non amplius Mar-
quindecim Marcus Prisci Filius Ro-
manus Cuius subrogatur.

cus suc-
cedit.

Atha.
Apol.
2.

Iam verò Athanasius Byzantium
profectus, cum, omni aditu ab Euse-
bianis intercluso, Augustum alloqui
alia ratione haudquaquam potuisset,

Atha-
nasius
Byzan-
tij.

obequitanti obuiam factus, suas ut-
 cùmque de Tyri Conuentu quere-
 las exposuit, quibus, ut qui senten-
 tiam tulerant accerferentur, impe-
 trauit: sic accerfiti haud impigrè ve-
 nere Eusebij duo, Nicomediensis, ac
 Cæsariensis, Theognis Nicænus, Pe-
 trophilus Scythopolitanus, alijque
 nonnulli: Ipse Cæsariensis Eusebius
 de suo hoc, post Hierosolymitanum
 Conuentum, ad Augustum accessu
 scribit, deque habita à se de illius lau-
 dibus oratione, quam, ad instar He-
 rodiadis, veluti saltatricem Filiam ad
 Regem demulcendum, ac in suam,
 Sociorumque sententiam pertrahen-
 dum cautè præmisit. Hi ergo iussi le-
 gitimam asserre causam, cur Athana-
 sium damnassent, mira calliditate, mis-
 sis antiquis calumnijs quas, diluere
 haud ægrè potuisset, quò illum impa-
 ratum deprehenderent, inauditum,
 hætenus crimen obijciunt, iactasse
 illum, effecturum se, ne frumentum
 Alexandria Constantinopolim deue-
 heretur, idque se & Episcopos alios
 complures, testes ad hæc locupletis-
 simos, audiuisse. tùm Augustus, qui
 nuper, haud absimili ex causa, Sopa-
 trum Philosophum Virū clarissimum,
 sibique amicissimum securipercusse-
 rat, animo vehementer commotus,
 exilium Athanasio in Galliam decer-
 nit, grauius haud dabiè in eum anim-
 maduer-

in vit.
l. 4. c.
46. c.
48. c.
Orat.
de Cō-
stant.
laud.

aduersurus, nisi, qua erat in Deum Religione, sacerdotalem in eo dignitatem fuisset reueritus. Is nihilominus, inuicto animi vigore, in Augustum sic concitatum conuersus, diuinum ei iudicium comminatus est.

Ephip.
har.

68.

Theod.

l. 1. c.

33.

Atha.

ad So-

litar.

Ep.

Apol.

2.

Constantinum porrò tùm alijs, tùm ipse Athanasius purgat à noxa, quòd crimen aliòquin capitale, & quantumuis falsum, à multis tamen, licèt nefariè, testatum, mitiori poena vltum ierit. laudandum insuper quidam contendunt, in quibus Constantinus Filius in his literis, quas ad Alexandrinos postea dedit, quòd eo consilio Athanasium relegauerit, vt ab Inimicorum illum insidijs subduceret. concessit autem Athanasius Treuiros Vr- bem totius tùm Galliaë, atque Germaniaë nobilissimam, vbi idem Constantinus Filius, Occidentalis Imperij potens, sedem fixit.

Atha-
nasius
Treui-
ris.

Pulso, vt diximus, in exilium Athanasio, ab Eusebianis, Augustus, de Successore ei dando, interpellatus, eorum libidini nequaquam cessit.

Præter alios porrò apud Principem pro Athanasij restitutione Magnus Antonius intercessit, irritò tamen conatu, quamquam sub vitæ exitum, qui sequenti anno contigit, de eo restituendo, vt Constantinus Filius testatur, cogitauit.

Annus tùm reliquus lætissimus Au-

Constā gusto fuit, non solum ob Constantij
rij nup Filij nuptias, cui Eusebiam, quæ sum-
rie. ma, ut ait Zosimus, eruditione præ-
Indo- stabat, despondit, verum etiam ob ex-
rū ad ceptam ab extremis Indorum Regi-
Constā bus honorificam, insuetis cum mu-
tinū Le neribus, Legationem. multiplici ergo
gati. gaudio cumulatus, fato iam proxi-
 mus, ut præfagire est visus, amplissi-
 mam Filij hæreditatem partitus est,
 & Constantino quidem natu Maxi-
 mo Auitam Ditionē. hoc est Septen-
 trionales Regiones. Constantio Ori-
 entales, medias Constanti regendas
 tradidit. ferunt Delmatium ex Fra-
 tre Nepotem ab eo Cæsarem ap-
 pellatum, honoris tamēn potius cau-
 sa, quā regiminis, quo pacto Fra-
 tres quoque antea, nomine tēnis,
 honestauerat.

Constā
tinus
Filij
Impe-
riū le-
gat.

Substitierant Byzantij Eusebiani Ar-
 rium a Principe accitum prestolantes
 Illius iterum fidem exploraturo, quod *Ruff. l.*
 tanquam Hæreticum ab Alexandri- *1. c. 11*
 nis reiectum rescisset, qui ea de causa *Epiph.*
 Episcoporum aliquot Conuentum *har.*
 indixit, in quo tamen Marcellus, quem *23.*
 diximus, Ancyræ apud Galatiam
 Episcopus, Nicænæ Fidei maximus
 Propugnator exilio, & ipse, mul- *Lucif.*
 ctatus est: quo factum, ut nonnulli, *apud*
 inter quos Lucifer Calaritanus Epi- *Atha.*
 scopus, & Sulpitius Seuerus Con- *Sulp.*
 stantinum Arrianæ hæresis insimulaue- *Seuer.*
 rint, *l. 2.*

Zosim
l. 3.
Euseb.
in. vii.
l. 4. c.
49.

rint, à qua tamen nota egregiè illum
Author hic vindicat.

Accesserat interim Arrius Princi-
pis iussu, à quo priuatim interroga- *Ar-*
tus, an omnia, quæ apud Nicæam *ruius*
fuerant definita, ex animo crederet, *Catho-*
non affirmavit modò sed iure etiam *licam*
iurando confirmavit; quare Augustus *fidem*
nihil prætereà quærendum ratus, illum *profite-*
innoxium, & sinceræ Fidei assertorem *tur*
existimavit. quo Principis testimonio
tuti Eusebiani, communioni eum Ca-
tholicæ restituendum edixerunt; pro-
indè postridiè sese illum producturos
affirmarunt, & in Templum ad Sacram
Synaxim participandam adducturos;
repugnante Alexandro Byzantij Epi-
scopo, & à Deo tantam Ecclesiæ no-
tam deprecante. audiit deprecatio-
nem Deus: antequàm enim Tem- *Arrij*
plum, quò cum Eusebianis prope- *mors.*
rabat, iniret impius Arrius, aluum
exoneraturus, cum ad publicam la-
trinam diuertisset, intestina ipsa exo-
neravit, viuendiquè finem fecit. res
statim per Urbem, atque adeò per
Orbem vulgata, multos ab impia,
quam sectabantur, Arrij sententiã re-
uocavit, Augustum in Nicænæ Fidei
dogmate stabilivit. Impuri hominis
digna elogia ex Nazianzeno, Ambro-
sio, ac alijs habes.

Octauo dein' Pontificatus mense
Romanum Pontificem Marcum ex- *Marci*

N 5 cessisse

*Naz.
de lau.
Bas.
Amb.
de fid.
ad*

*Zosim
3.
Euseb.
viii.
4. c.
9.*

*uff. l.
c. 12
siph.
r.*

*scif.
u. c.
ha.
lp.
et.*

Papa cessisse ex veriori sententia dicen- *Grat.*
obitus. dum putamus. *l. 1. c. 9*

Quo item anno Constantinus expeditionem aduersus Persas parauit, Legatis tamen de pace acceptis, Eis haud grauatè morem gessit, & ad extruendam Apostolorū sacram Ædem, qua sepeliretur, animum adiecit. nec suæ tantum sepulturæ prospexit, sed etiam alienæ; laudabili namque instituto primus Author fuit, vt, ad corpora defunctorum humana, curandaque, piorum Hominum Collegium constitueretur: & tūm quidem non-genti quinquaginta, coacti frequentissima in Vrbe sunt, quos à publicis muneribus, ac vectigalibus immunes fecit. testatur id Iustinianus eiusdem operis instaurator, & auctor, quod ante illum Anastasius quoque Princeps præstiterat, adiectis insuper ex Fisco redditibus.

Religiosum hunc morem, dudum antiquatum, Patrum nostrorum memoria; Catholicæ passim Ecclesiæ reuocarunt, & sanctioribus legibus, atque institutis munierunt. Societates Mortis appellamus, Christianæ pietatis præclarum documentum.

Constā Alternū, ac trigesimum in Imperio *Chri.*
tini annum agebat Constantinus, ætatis *Ann.*
obitus. LXV. cum, tribus, quos diximus, Filijs 337.
 superstitibus, optimèque constituta *S. Hie.*
 Rep. vitæ exitum sortitus est in Ni- *Chro.*
 come-

Ruff. l. I. c. II comedienſi Villa ſuburbana. Byzan-
Sozo. l. I. c. I tium inde tranſlatum cadauer ſum-
 ptuoſiſſimè elatum eſt. *Quæ de tanti*
Principis laudibus Scriptores tradunt
hic Author recenſet, & Iuliani, Pa-
truo ob Chriſti Fidem inſenſi, calum-
niis reſellit. tùm de his, qui doctrina,
ac ſanctitate, eo imperante, florue-
runt, catalogum adnectit: quæ apud
illum require.

Cedr. in Comp. At Conſtantius, legato ſibi Orien- *A Cõ-*
 tis Imperio vix dum potitus, Patruos *ſtantio*
 Conſtantium primò, tùm Annibalia- *patra-*
 num interfici à militibus curat. man- *te ca-*
 datum de hoc à Patre habuiſſe qui- *des.*
 dam tradunt, quòd veneno ab His fue-
 rit appetitus. Delmatius quoque Cæ-
 ſar Patruelis militari tumultu ſublatus
 eſt: an eo iubente, incertum. vitæ
 diſcrimen ſimul adiere Gallus, ac Iu-
 lianus; Illum tamen grauis morbus,
 quo deceſſurus videbatur, Hunc ætas
 innocua (nam quinquennis tùm erat)
 periculo exemerunt. Horum deinde
 educatio Conſtantio maximè cordi
 fuit. alij quoque Viri Clariffimi Con-
 ſtantij iuſſu interfecti ſunt; in His Op-
 tatus Patritij dignitate, tùm quidem
 maxima, inſignis: tùm Ablaius, qui
 Prætorio Præfectus, Conſtantis Socer
 ſuprà priuati modum ſeſe extulerat,
 cum infimo apud Ægyptum loco na-
 tus eſſet.

Romæ interim Synodus Episcoporum
 N 6 rum

Synod. Roma. rum CXVI. Iulio Pontifice, qui Mar- *Con.*
co successerat, indicente, coacta est. *20. 1.*

cogendi causa ea dicitur, Catholicorum apud Orientem ab Eusebianis vexatio, Athanasij, ac aliorum exilium. interfuisse huic Synodo legitur Iulius Episcopus Mediolanensis, cui Ecclesiae hisce temporibus praefuisse constat Maternum. ex quo non levis coniectura oriri videtur, vnum, eundemque binominem fuisse Iulium Maternum, porro cum hoc eodem tempore ad Constantinum, ac Constantium

Iulius Firmicus Maternus. Augg. Iulij Firmici Materni liber, qui *Bibl. Sæc. 20. 5.*
adhuc extat, inscriptus habeatur; quis veteret affirmari, aurei huius libelli Authorem Iulium Maternum Mediolanensem Episcopum fuisse?

Athanasius restituitur. Constantinus Fratrum maximus, *Chri. Ann. 338.*
altero Principatus anno Athanasium, quem Treuiris exceperat, ac honorifice habuerat, datis ad Alexandrinos literis, Regio diplomate, summa cum omnium gratulatione restituit. *Athanas. epol. 2.*
literas Athanasius ipse recitat, in

quibus, ut alibi inuimus, non tam penae loco quam, ut ab hostium insidijs subduceretur, exilium ei iniunctum à Patre, testatur ægrè id tulisse Constantium, qui, de Successore ei dando, statuerat, omnes affirmant. inuidiam nihilominus, & Fraternali veritus offensionem, sese obijcere non est ausus, bello quoque tum Persico intentus, *alia*

Bellū Persicum.

alia meditari studia compellitur. Antiochiam ea de causa profectus, graui morbo correptus est, a quo tamen Spiridionis Episcopi virtute eximitur.

Theod. l. c. c. 30. Persæ interim Mesopotamiam populi Nisibin obsidebant. ab ea tamē recedere, non tam Ciuium, ac Romanorum militū quam Iacobi Viri sanctissimi eiusdē Urbis Episcopi virtute, coacti sunt. Is (mirū dictu) editissima conscensa turri, hostium copijs malè cum precatus esset, extitere illicò Cyiphū, ac Culicum examina infesta adeò, vt ab his, equi præsertim, atque Elephāti, loco consistere cū nequirent, aut milites ipsos contererent, aut fuga præcipites dilaberentur. hoc pacto Nisibis obsidione soluta est, stetitque fortissimum Romani Imperij propugnaculum quamdiū Iacobum Episcopum, aut Iacobi cineres apud se habuit. sæpius etenim postea Vrbs tentatā ab hostibus, irritos illorum conatus sepius reddidit: donec impius Iulianus tanti Viri gloriæ inuidens, qui miro Ciuium studio, ac Religione colebatur, sacras Reliquias Vrbe efferri iussit: quo præsidio ea spoliata, in hostium statim potestatem venit. Huius alumnus fuit Ephren doctrina, ac sanctitate nequaquam inferior Præceptore.

Perutiles hoc anno à Cōstātino editę Sāctiones habētur de ambitu, de famosis libellis, & de occultis delatoribus.

Acha-

Nisibis obsidetur.

Obsidionis solutio mira.

S. Ephren.

Athanasij reditum æquo animo Ar- Chri-
 riani ferre, Tyrij Conuentus abroga- Ann.
 tionem concoquere haud poterant. 339.
 igitur ad Iulium Romanum Pontificē, *Atha.*
 & ad Occidentis Augustos Legatio- *ep. ad*
 nem adornant (Legati hi fuere, Ma- *foli-*
 carius Presbyter, Martyrius, & Hesy- *tar. &*
 chius Diaconi) Tyrij Conuentus acta *Apol.*
 pro libidine antea concinnata secum
 deferunt, nouas insuper coagmentatas
 in Athanasium calumnias exponunt:
 eius reditum non sine Populi Alexan-
 drini moerore, tumultu, ac cæde fuis-
 se: ab Episcopis damnatum restitui
 sine Episcoporum suffragio nequiuif-
 se: denique frumentum Ægypti, ac
 Libiæ, Viduis, Constantini Magni li-
 beralitate exhiberi solitum, eum sub-
 ripuisse. Hæc cum cognouissent Ægy-
 pti Episcopi Libiæque, ac Pentapolis,
 Alexandriae coacti, Athanasij sibi in-
 nocentiam purgandam existimarunt.
 data itaque ad Iulium Papam, omnes-
 que Occidentis Ecclesias, Synodali
 epistola, missisque, non Legatis modò,
 sed etiam, testibus, omnia in Athana-
 sium intentata crimina luculentissimè
 diluerunt. quo factum est, vt Arria-
 norum Legati ab Augustis non sine
 ignominia pudore reiecti sint. Roma,
 probationibus tum quidem, vt aie-
 bant, destituti, clandestinè recesserunt,
 interpellato antea Iulio de generali
 Synodo cogenda, ad quam validiora,

pro

*Nouæ
 Atha-
 nasiū,
 calū-
 niæ.*

*Synod.
 Alexā
 driæ.*

pro suæ se causæ defensione allaturos præsidia, affirmabant.

Atha. Hic ipse annus est, quo Antonius
in vit. ille Magnus, diuino Spiritu excitatus
Chryf- futuram ab Arrianis cladem præuidit,
hom. 8 prædixitque: de qua præter Athana-
in sium, qui illius vitam perscripsit, Chry-
Matt. sostomus quoque, ac alij meminere.

L. 4. Sub huius anni Consulibus lata lex
quorū ab Auggg. perhibetur in Adulteros
appel. seuerissima, qua, non secus ac Patri-
C. The cidas, Culleo viuos insui sancitum est.
L. 7. de porrò cum Adulteri ea in sanctione
Iudæis sacrilegi nominentur, constat tum ma-
C. Th. trimonium in Ecclesia pro Sacramen-
to habitum, non, vt apud Ethnicos, pro
ciuili tantum contractu, quod huius
temporis Nouatores impudentissimè
contendunt.

Chri. Hoc pariter anno ad Euagrium
Ann. Constantinus rescripsit, capitis poena
340. Iudæis proposita, qui Christianas foe-
minas vxores ducerent.

Iulius Pontifex, quamquam Arria-
norum perspectas habebat fraudes,
ne tyrannicè secum agi quererentur,
Legatis Romanum Concilium expo-
scentibus, morem gessit. vocati ita-
que cum alijs ipsi quoque Eusebiani,
atque Athanasius, qui antè alios præ-
stò fuit; ita vt Romæ Aduersarios in-
tegro sexquianno expectauerit. cum
autem ex Antonij disciplina Coeno-
bitas nonnullos secum adduxisset, ip-
sius-

*Lex in
adulter
ros se-
uerissi-
ma.*

*Matrì
monii
Sacra-
mentū.*

*Iudæo-
rū cū
Chri-*

*stianis
Matrì
monia
velita*

Mona-
chis-
mus
Romã
inve-
ctus.

fiusque Antonij adhuc superstitis Vi-
tam à se conscriptam, multis tùm Vi-
ris, tùm Mulieribus eius instituti desi-
derium iniecit: quod testatur in pri-
mis Hieronymus, atque Marcellam
Matronam nobilissimam omnium pri-
mam illud vitæ genus amplexam, alijs
deinceps Romanis Foeminis exemplo
fuisse

Hier.
ep. 16.

Hoc eodem anno Constantinopoli

diem obiit extremum Alexander eius
Vrbis Episcopus annos natus IIC.

Socr. l.
2. o. 3.

Huic, ex Ipsius suffragio, Paulus vir
eloquens, ac pius subrogatur; eius

Soz. l.
3. c. 3.

tamen electionem Constantius Au-
gustus ratam non habuit: proindè,

eo abdicato, Nicomediensem Euse-
bium substitui curavit. Is, Principis

Atha.
ep. ad

gratiam nactus, quos suæ, hoc est,
Arrianæ doctrinæ infensos nosset, de-

Solit.
Hier.

turbare aggressus, Eustathium sanctis-
simum Antiochenum Episcopum pri-

de sc.
eccl. in

mò adortus est, hac illi calumnia im-
pacta, quasi in Principis Matrem Fau-

Eust.
Theo.

stam, quam ob Priuignum Crispum
malè audisse iam diximus, contume-

l. 1. c.
21.

liosus fuisset; adulterij quoque infi-

mulatus improbæ tantùm mulierculæ
sacramento, quæ puerum ostentans

ex Eustathio eum se suscepisse peie-
ravit; exilio damnatus cum ingenti,

ut ait Athanasius, Presbyterorum, ac
Diaconorum turba Traianopolim in
Thraciam profectus est. tùm eius Ec-

clesiæ

Eusta-
thij e-
xiliū,
ep. in
eū ca-
lūnia.

clesiæ Clerus Arrianis hominibus repletus est: ex quo grege multi deinde Episcopi electi Arrianam factionem mirè auxerunt. at de periura Muliercula hæc Theodoretus. cum in morbum grauem æquè, ac diuturnum incidisset, diuinam agnoscens vltionem, crimen fassa, mercede se ab Eusebianis, ad struendam in Eustathium calumniam, conductam restatur: nec tamen iusiurandum falsum omninò fuisse; nam Eustathium quendam fabrum ærarium pueri Patrem fuisse. addunt quidam, Eustathium ab Eusebio Sabellianæ hæresis accusatum: sed hoc peculiare fuit Arrianis, vt Catholicos Sabellianos dicerent, quasi, qui consubstantialem Patri Filium asserunt, Personarum distinctionem non admittant.

Hier. in chr. Oros. l. 7. c. 29 Cum iam Arriani palam debacchari, Principe in primis adnitente, coepissent; Orientales Regiones Terræ motu ita concussæ sunt, vt multæ Vrbes solo stratae, multæ quoque absorptæ dicantur.

Socr. l. 3. c. 3. At Cæsariensis Eusebius cum Arrianis, & ipse, consentiens, haud diu Eustathij proscriptione lætatus est, eodè anno è viuis sublatus: quo tempore Constantinus quoque Constantis Fratris ditionem per vim ingressus, ab eius militibus interficitur. verùm cum Scriptores reliqui discordiarum inter

*Euse-
bij Cæsariensis
Constantini
mors.*

Fra-

Fratres causam Constantino tribuant, vnus Zosimus Fratr̄is Eum fraude interfectum tradit.

Quod verò ad Eusebium spectat, Eum Socrates, & ex recentioribus, Sixtus Senensis ab Arrianismi nota vindicare student: sed, vt est in proverbio, *Æthiopem dealbant*. Eius opera recenset D. Hieronymus, & ex eo *Author hoc loco*. Successorem habuit in Episcopatu, quem Discipulum habuerat, Acacium eadem pice inquinatum, qui Præceptoris res gestas scriptis mandauit.

*Bellū
Persi-
cum.*

Inualeſcebat hoc tempore bellum Persicum, quod causati Arriani, ad Romanum Concilium accedere detrectarunt. hac etiam de causa Constantius Antiochiam redijt, vbi sequenti quoque anno Imperij sui quinquennialia celebraturus substitit: bello interim ab eius Ducibus, qui nouies cum Hostibus signa contulisse dicuntur, parùm foeliciter administrato.

Per idem tempus in sepulchrorum violatores lata lex, si quæ ex his supersunt, nobis seruauit. pars maior Christianorum quidem zelo, ex Idolatriæ odio (nam Djs Manibus inscribebantur) magno tamen rei antiquariæ detrimento, sublata est.

Magni Constantius, absoluto Augustissimo Chri-
sicum Antiochiæ Templo à Patre inchoato, Ann.
Antio- quod præ operis magnificentia, atque 34 l.
chia orna-

*De
script.
Eccli
Orosi.
7.c.29
Atha.
Apol.
2.*

*L. I. de
Sepul.
viol.
C. I. b.*

ornatu, *Dominicum Aureum* est ap- *Tem-*
Atha. pellatum, Encænia in eius dedicatio- *plum.*
Hi- ne celebravit, Quingennalibus eodem
lar. de anno agitatis. horum occasione, Con-
Synod. uentu ibidem Episcoporum habito,
Sozo. l. Arriani inter cætera Athanasio Romæ,
3. c. 5. ut diximus, degenti, Episcopatum
abrogant, Successorem eligunt Gre-
gorium, eumque Alexandriam satelliti-
tio stipatum mittunt. elegerant antea
Eusebium, qui Emissenus postea dictus
est. sed Is Alexandrinorum odium, qui
Athanasio studebant, veritus, honorem
illum renuit: factus proinde est Emesæ
Episcopus. Hunc multi, Socratem se *Euse-*
quuti, inter Sanctos Patres adnume- *bines*
rant, cum multis erroribus fuerit ob- *Emiss-*
noxius: de quo in nostris ad Marty- *nus.*
rologium notis scripsisse sit satis. Ve-
rùm quod post Gregorium, quem di-
ximus, Georgius, superstitè adhuc
Athanasio, Alexandrinæ se Ecclesiæ
obtruserit, nominis similitudine factū,
ut non tam Authores ipsi, quàm libra-
rij, alterius nomen pro altero vsur-
pent: cum præsertim vterque Arria-
nus, vterque, ut quidam tradunt, Cap-
padox, vterque pariter violèta ab Ale-
xandrinis morte extinctus sit. huius-
modi autem nominum mutatio cæcas
tenebras historiæ offudit, quo de ad-
monitum Lectorem volumus.

Eo in Conuentu Episcopi ad XC.
fuisse dicuntur, quorum XXXVI. dum-
taxat

taxat Arriani, reliqui ex Catholicis: qui tamen, ut Gregorii electioni suffragati non sunt, ita Principi, qui cum Arrianis erat, obsistere nequiverunt. extant Iulii Pontificis literæ, quibus conqueritur de coacta Antiochiæ Synodo, dum Romana à se indicta absoluta non fuisset, deque suffecto Gregorio, Arrianis dumtaxat Episcopis suffragantibus, & dum Athanasii causa Romæ cognoscenda adhuc penderet. quos diximus Episcopi quantumvis re ipsa Arriani, Arrii tamen nomen malè apud omnes audire cum nosset; veluti probrosum, & ipsi abdicare conati sunt; itaque Arrium se quidem recepisse, Arrii autem Sectatores nequaquam esse: neque enim, aiebant, fas esse Episcopos Presbyterum sectari. Fidei quoque formulam eisdem in literis, quas Socrates recitat, ambiguis conceptam verbis, promulgarunt, cum tamen Nicænam recudere non dubitauerint.

*Arrii
nomen
probro
sum.*

*Socr. l.
2. c. 7.*

Arria porro cum Dei Verbum Ipsius imaginem dixissent, vitato interim *confubstantialis* vocabulo, hoc ipsum postea ex eadem formula deleuerunt, contra quam antea iureiurando firmassent: quod Eis exprobrans Athanasius, suo ipsos Anathemate percussos demonstrat. sed ne tum quidem satis se suæ Ipsorum inconstantia fecisse rati, alteram, ac deinde alteram, ex huius-

*Atha.
de Sy.
nod.*

huiusmodi recusis Formulis, ediderunt: quarum postremam Ipsi Constanti Augusto apud Gallias agenti exhiberi curarunt, quò illum, ut iam Constantium Fratrem, suis laqueis irretirent. *has si libet, ab Authore huc allatas, require.* Tùm ne viderentur Nicænæ Synodo aduersari, primùm Canonem à confirmatione decreti de Paschate auspicati sunt. qua ratione, & alios nonnullos Catholico dogmati, ac ritui consentaneos ediderunt, itaque tùm alii, tùm Gratianus, huiusmodi Conuentum vti legitimum, & à Catholicis celebratum agnoscere videtur; in eo quoque per imperitiam lapsus, dum tradit præcipuum illorum Canonum Authorem fuisse Eusebium Palæstinensem, quem superiore anno extinctum demonstrauimus.

*Aria
norum
fraus.*

c. II.
dist.
16.

Primus, post Nicænam Synodum, decretum de Pascha abrogare conatus est Audæus, à quo Audiani, qui postea Antropomorphyta quoque (quod Deo humanam formam tribuerent) dicti sunt. aduersus Hunc Antiochiæ coacti Episcopi Canonem, quem diximus, primo loco statuerunt. Is ex Mesopotamia oriundus,

*Audai
hære-
sis.
Antro
pomora
phita.*

Hier. i moribus quidem fuit incorruptis, zelo
chron. tamen nequaquam, ut ait Apostolus,
Epiph. secundum scientiam. quo factum est,
har. ut dum disciplinam in Clero pariter,
70. ac Populo exigit seueriorem; multis

con-

contumelijs, atque iniurijs affectus, à Theod. Principe quoque, quòd seditiones mi- Har. sceret, exilio mulctatus, ab Ecclesia fab. l. desciverit. tùm Pascha Iudæorum 4. more celebrari à suis mandat: Deo, vt diximus, humanam formam, ad cuius imaginem homo fit factus, tribuit: tùm, vt philosophari argutius videretur, tenebras, aquam, ignem, ingenita comminiscitur. Scythas tamen, ac Gothos ad Christi Fidem allexit, Episcopos sui dogmatis instituit, Clericos quoque, ac Monachos complures, qui postea ab Ethnico Rege è Gothia fugati, apud Euphratem, aliasque Christiani Orbis Regiones confedere: ex quibus, qui in Ægyptum postea migrarunt, magnas turbas aduersus Theophilum Alexandrinum Episcopum excitarunt, vt suo loco referemus.

Atha. Atha. nasius suus Apol. 2 Roma absoluitur. Iulius interim, diutius expectatis Eusebianis, suorumque Legatorum reditu, cognita demum Athanasij causa, Eum ab intentatis criminibus immunem esse pronunciauit. conuenerant Romæ Episcopi ad L. Hi omnes Iulij sententiæ subscripsere.

Alexã Alexã driam reuer- titur. Athanasius tùm Alexandriam reuersus circulares, quas vocat, epistolas ad Catholicos omnes Episcopos dedit, quibus Eos de legitima prò se lata sententia, deque Gregorij inuasionem, ac profanis moribus redderet certiores.

Eadem

Socr. l. 2. c. 11 Atha. ep ad Orton.

Eadem in Romana Synodo Mar- *Mar-*
Atha. celli quoque Ancyrani causa discussa *cellus*
apol. 2 est, idemque, qui aderat, æquè ac *absol-*
Epiph. Athanasius canonicè absolutus est. *uitur.*
her.

72. Aliæ præterea querelæ auditæ eo-
rum, qui ab eisdem Eusebij Assēclis,
aut per vim pulsi, aut communione
privati essent: qui, & ipsi, Episcopi
pariter, ac Presbyteri, ad Iulium con-
fugerant.

Atha. Qui adhuc Antiochiæ morabantur,
apol. 2 Eusebius, ac reliqui ex eius Admini-
Socr. l. stris, auditis quæ Romæ gesta erant,
2 c. 11 tùm demum Elpidium, ac Philoxenum
Soz. l. Iulij Legatos demiserunt, ac literas
3. c. 7. ad Eum dederunt arrogantia, & acu-
leorum plenas, vt ex Iulij responso *ab*
Authore hic relato licet perspicere.

L. 2. de Ad hunc annum spectat Constantij *Lex. in*
Pagã. ad Magdalianum Rescriptum, quo *Idolo-*
C. Ethnicorum Sacrificia, omnemque *latras.*
The. Idololatriam vetat.

Chri. Duobus Augg. Coss. annus aperi-
Ann. tur Catholicæ Ecclesiæ, ob Arriano-
342. rum grassationes, funestissimus. Gre-
gorius, quem diximus Athanasio suf-
fectum, Constantini iussu per Præse-
ctum Philagrium militari manu Ale-
xandriam inuectus, Paschali Festo pro-
ximè instante, maximæ, Vrbi amplif-
simæ, calamitatis causa extitit.

In tanta Ecclesiæ perturbatione Iu- *Syno-*
lius Romam iterum Episcopus cogit, *aus Ro*
& ad Constantem Augustum dat lite, *ma.*
ras,

ras, quibus illum hortatur, ut de cogendo vniuersali Concilio Constantio Fratri accuratè perscribat: quòd demum post quadriennium impetratum est, Synodo Sardicensi celebrata, in qua Gregorius depositus, Athanasius autem restitutus, eique iterum per vim pulso, Georgius subrogatus est, ut suo loco dicturi sumus.

Cæterum Athanasius Alexandrino tumultu hostium manus cum euasisset, Romam confugit, siue, ut alii tradunt, cum delitesceret, illuc à Iulio euocatus est.

At Constantius Athanasii mores perspectos habens, præcipuo Eum amore, ac reuerentia prosequutus est: quodque magnæ aduersus illum existimationis argumentum fuisse constat, enixè ab eo petiit, ut diuina Oracula in Epitomen redigeret, redacta verò ad se mitteret: Imperii etenim curis distento tantum ocii nequaquam suppetere, ut omnes Sacros Libros, quorum lectionis audior esset, perlegere alia ratione posset.

Mansit autem Athanasius Romæ amplius triennio, dum ab eodem Constante Mediolanum euocatus est.

Eusebius interim tot malorum Author extinguitur. Paulus à Catholicis Byzantii Ciuibus reuocatur? Arriani Macedonium instituunt. qua de re orta seditio magnæ huic quoque

Vrbi

Constantis pietas.

Soz. l.

3. c. 7.

Socr. l.

2. c. 13.

Atha.

Apol.

ad Cō.

stant.

Infra

ad an.

346.

Vrbi calamitatis causa extitit. hæc cum rescisset Constantius Hermogeni ^{Tu-} Duci, qui in Thraciam missus fuerat, ^{mul-} mandat Byzantium accedat, Paulum ^{tus By-} deturbet: Is mandata acerbius dum ^{zanti-} peragit, Populi impetu incensis ædi- bus interimitur. Tùm Augustus An- tiochia Constantinopolim delatus, Paulo Vrbe eiecto, Urbem ipsam di- midia congiarij parte multauit. qua- dragies igitur centena medimnorum frumenti millia in dies singulos abstu- lit, cum alterum tantum Constantini ^{Byzan-} Magni liberalitate hæctenus percipe- ^{tij am-} re consueuisset (nisi forte in numeri ^{plitu-} notam error irrepperit, aut, pro die, ^{do.} mensis, aut annus, lege adus sit) ex quo Vrbs amplitudinem licet agno- scere.

Paulus sic deturbarus, cumque eo Episcopi item alij, Iulium Pontificem de rerum statu certiolem factum impulere, vt ad Orientales Ecclesias de Ipsorum restitutione scriberet: quibus Iulij literis Eorum plærique freti, Ecclesias, à quibus pulsati fuerant, re- petunt. verum qui eas occupauerant, Iulij iudicium declinantes, no- uum Antiochiæ Conuentum celebra- ri curant. At Paulus, cuius, ob Re- giæ Vrbs Sedem, dignitas spectabi- lior erat, ad Constantem confugit. Is Pauli, atque Athanasij calamitatem suam existimans, ad Fratrem scripsit,

O vti

vti ad se tres saltem Episcopos mitteret de Proscriptorum causa rationem reddituros, missi sunt Narcissus Neroniadis apud Cyliciã, Theodorus Heraclææ Thraciæ Urbis, Maris Calcedonis, Marcus Aretusæ apud Syriam, Episcopi. Hi, cum accessissent, Athanasium alloqui reuenerunt; tùm Fidei decisionem Antiochiæ editam occulentes, aliam, quam Socrates recitat, Augusto exposuerunt. Porrò, vt tradit idem Socrates, dum Orientis, atque Occidentis Ecclesiæ Constantis opera coalituræ viderentur; nouæ hæresis Author Photinus emerfit, qui Dei

Photi- ni hæ- resis. Filium solum hominem affirmabat, de quo in Sardicensi Synodo postea damnato dicturi sumus.

Lex in Sodo- mitas. His eisdem Augg. Cofs. aduersus nefandum scelus Lex prodijt, obscurioribus verbis, pudoris causa, eleganter concepta.

Pauli primi Here- mita mors. Sæculi anno XLIII. Paulus Anachoretarum Princeps sortitus est vitæ exitum foelicissimum, cum vixisset annos CXIII. eius vitam, præter communem hominum morem sanctissimè actam, D. Hieronymus elegantissimè prosequutus est: testatus non nisi à Magno Antonio vulgata, aut alia ratione sibi satis explorata, perscribere, non ignarus, si secus fecisset, non defuturos Ruffinus, aut id genus alios emunctæ naris homines eius ætatis, contradicendi

L. 2.
c. 15.

L. 31.
C. ad
L. Inl.
de Ad.
Chri.
Ann.

343.

L
ff
v
ob

P
7

cendi etiam studio sibi aduersantes.
 & tamen, quæ tot sæcula ab eo de
 Paulo scripta comprobarunt, nostri
 temporis Hagiomachos Aristarchos,
 eorumque censuram, effugere nequi-
 uerunt. Hi; ex Hippocentauro, de
 quo Hieronymus meminit, argumen-
 tum ducentes, totam de Paulo Hi-
 storiam ludicrum esse commentum,
 affirmare non dubitarunt: & tamen
 Hieronymus postquam ea, quæ de
 monstro audiuerat, narrauit, cautè
 subintulit. *Verùm hæc utrum Dia-
 bolus ad terrendum Eum simulaue-
 rit, an, ut solet Eremus monstrorum
 animalium ferax, istam quoque gi-
 gnat bestiam, incertum habemus.*
 iniuria itaque ab Eo rei exigunt fidem,
 cum Ipse, dubitare se affirmans, fi-
 dem suam liberare voluisse videatur.
 porrò neque inepta eius dubitatio di-
 cenda, aut risu, quod Hi faciunt, exci-
 pienda, an Africa Monstrorum ferax
 huiusmodi animal gignere potuerit.
 licet enim quæ de Ixione, atque Cen-
 tauris Poetæ fabulantur, figmenta esse
 nemo ignoret, & Celso I. C. de exhi-
 bendo Hippocentauro, vana sponsio
 habeatur, nec sanæ mentis quisquam
 Centauros à Natura tamquam spe-
 ciem animantis requirat; huiusmodi
 eam tamen aliquandò protulisse mon-
 stra, nō nisi præfractæ pernicitatis Mo-
 mi, quales sunt multi, inficiabuntur.

*Here-
ticorū
calum-
nia.*

*Cētau-
rus An-
tonio
visus.*

*Cētau-
ri an
esse
possint.*

L. 97
ff. de
ver.
oblig.

Plin. l.
7. c. 3.

2.
15.
31.
ad
Inl.
Ad.
ri.
n.
3.

neque enim Plinio de rebus sua ætate *Plin. l. 7. c. 3.*
 Romæ visis scribenti iure quis fidem
 abroget: at Ille Centaurum Claudio
 ex Ægypto allatū melle; ne putresce-
 ret, seruatum, vidit, & vidisse cum eo
 alios innumeros par est credere. mitto
 que de alio huiusmodi monstro in
 Thessalia nato Claudium Ipsum scri-
 bere testatur. ex melle item marinum
 hominem ex vltima Mauritania in Hi- *Gen. Dier. l. 3. c. 8.*
 spaniam allatum tradit integræ fidei
 Author Alexander ab Alexandro, qui
 & de Tritonibus suo sæculo visis, &
 captis humano corpore pube tenus,
 multa addit. quod si in Mari monstra
 huiusmodi gigni possunt, facilius hæc
 in terrestribus animatibus possunt ac-
 cidere ex hominum, ac iumentorum
 admixtione. frequens quoque apud
 antiquos etiam historicos mentio de
 Faunis, qui tamen, vt Plinius testatur,
 præter effigiem, humani moris habent
 nihil. vtcumque se res habeat, po-
 tuisse ea, quæ diximus, quæque insu-
 per Hieronymus narrat, Antonio Pau-
 lum sine duce quærenti, Dei miraculo
 accidisse, nemo, vt opinor, negabit.
 de his itaque satis. at ne quis miretur,
 cur de Antonij cum Paulo congressu
 Athanasius nequaquam meminerit; re-
 petendum memoria est quod supra in-
 dicauimus, scripsisse Athanasium An-
 tonij vitam dum ille viueret, ante
 biennium verò quam hæc acciderint.

porro

*Homo
mari-
nus.**Trito-
nes, &
Fauni*

in. l. c. 3.
porro ad scriptam ab Athanasio Antonij vitam, vitæ exitum, multis omis-
sis, ab alio quopiam fuisse additum, suspicamur. Iam quæ ad Pauli, quæ-
que ad Antonij res gestas spectant, ex Iphis Hieronymo, atque Athanasio pe-
tenda relinquimus.

Soxom l. 2. c. 8.
no. er. l. c. 8.
Sapores interim Persarū Rex Con- *Sapo-*
stantio infensus, Christianos quoque *ris per-*
odio prosequi impensius cœpit: cum *secutio*
præsertim eorum numerū apud Persi *in Per-*
dem ita excreuisse constaret; vt iam *sede.*
Conuentus ibidem agere, Tempa ex-
true re, sacros Ministros instituere, Po-
pulum palam docere non dubitarent.
Initio Simeon Seleucię, & Ctesiphon-
tis primariarum Urbium Antistes apud
Saporem à Magis delatus est, quod,
Constantio amicus, res ei Persarum,
proderet. Rex ante quàm ferro sæ-
uire inciperet, grauissima Christianis
tributa imposuit, eo consilio, vt ad
paupertatem redacti, aut infirmiores
ad res nouandas fierent, aut Fidem
abnegarent. ad hæc sacræ supellesti-
lis direptionem, demum vitæ dispen-
dium passi sunt. Simeonis in primis
constantia enituit: alij prætereà cen-
tum, maiori ex parte Sacrorum Mini-
stri, securi percussi sunt. & hæc qui-
dem hoc anno in Perside sunt peracta.
quæ ad alios deinceps annos spectant
suo queque loco referentur.

Sub idem tempus Neocæsarea, *Terra*

O 3 apud *motus.*

apud Pontum terræ motu subuersa est, superstitè tantùm maiore Templo cum Episcopi ædibus, Ipsoque Episcopo, ac eius Administris. eo in Templo Magni Gregorij cognomēto Taumathurgi sacræ Reliquiæ adseruabantur.

Macedonius, quem Byzantijs Sedem Christi inuasisse diximus, alijque cum eo ex Ann. Eusebij disciplina Episcopi, vt, dum 344. ab Arriana hæresi se alienos simulant, eam sensim Ecclesijs, Occidentis in primis, insinuēt; nouo Antiochiæ Conuentu habito, dolo malo, nouam Fidei prolixiorē Formam elaboratam proferunt: sed quò longioribus ambagibus puritatem Fidei circumuoluunt, perque ancipites viarum anfractus veritatem circumducunt; eò se magis suspectos demonstrant nam quæ necessitas cogebat, quæ Nicææ stabilita iam fuerant, retractare? Romana itaque, ac reliquæ ad Occidentem Ecclesiæ, ea inspecta, quòd verborum inuolucris concepta esset, quòdque *consubstantialis* vocabulum consultò videretur omissum; si non vt adulterinam, aut erroneam, vt inanem certè, ac superuacaneam reijciendam existimarunt. tùm qui eam concinnauerant, vt Orienta-

Perse- libus saltem Ecclesijs imponerent, *quutio* Græci sermonis imperitia factum, vt *in Per-* Latini eam reijcerent, euulgarunt.

sider- Sed instaurata à Sapore perfequ- *Soz. l.*
staura tio in Persidem nos reuocat. Is sub *2. c. 10*
tur. ipsum

ipsum huius anni Paschale Festum, nouum Edictum promulgauit, quo omnibus, qui Christi Fidem profiterentur, capitis poena imponebatur. ea de causa innumeri propè Christiani mactati, inter quos, Rege inscio, Azades Eunuchus Ei longe carissimus, cuius neci mirè indoluit: eoque factum est, vt à promiscua Fidelium cæde cessari præceperit, temperato edicto, vt ad solos inuisæ Religionis Doctores poena imposita pertineret. eo nomine,

20. Fe Monachi quoque, ac Deo dicatæ Vir-
br. 19. gines magno numero periere: quo-
Mart. rum licèt acta perijsse videantur, si
8. Ap- quæ ad Græcos peruenere, apud Me-
vil. 2. taphrastem leguntur.

3. Coeterùm cum bellum Persicum ad
Nov. Iuliani, ac Iouiani tempora peruene-
de Ciu. rit; eò vsque persequutionem quo-
Dei. l. que viguisse par est credere. imò
18. c. S. Augustinus tradit, ne suis quidem
52. temporibus omninò quieuisse.

Chri. Constantius cui perenne cum Per-
Ann. sis bellum fuit, anno Principatus nono,
345. infestius laceffitus, Antiochia profectus, Nisibim finitimam Urbem peruenit: quod constat ex eius ad Nemesianum Rescripto. quid porrò gesserit nò tum modò, sed toto diuturni illius belli tempore per Duces plurimùm administrati, mirum apud Scriptores silentium: haud dubiè ne Romani Imperij

Constā-
tius ad
uersus
Persas.

l. 10. dedecus posteris proderent: Eutropius etenim hæc summam tradit, Constantium à Persis multa, & grauia perpeſsum, amiſſis Urbibus, cæſis exercitiſus, vix vnum Ei cum Sapore proſperum prælium fuiſſe: nimirum, vt pietate, ita militari, à Patre, virtute degenerauit, proſperam tamen belli aleam tum expertus cum Tyrannos, poſt Fratris Constantis obitum, proſtigauit, vt ſuo loco referemus.

Hoc tempore Gallus ac Iulianus, cum adoleuiſſent, Ilque vigefimum, *Greg. Naz. Orat. I. in Iullian.* Hic decimum tertium, ſiue, vt alij tradunt, decimum ſextum agerent ætatis annum, ne quid moliri in Imperium poſſent, Constantio præfertim ſobole carente, in Clericorum Ordinem cooptati ſunt: quin & ambo Martyribus Tempia, quiſque ſuum, quaſi ad æmulationem extrui curarunt. pro miraculo narrat Nazianzenus, Galli Templum foeliciter perfectum, probante Deo quaſi Abelis Sacrificium, Iuliani contra, impenſa abundè licèt ſuppente, ſegniter proceſſiſſe; ità, vt ſubſidens terra, collapſi parietes ingratum Deo munus, quaſi Caim Sacrificium teſtarentur. cæterùm Iulianus dum literis ab Ethnicis præceptoribus imbuitur, impietatem ſimul hauſit, quam callidè diutiùs preſſam, Principatum demum adeptus, Chriſtianæ Religionis malo, prodidit.

*Gallus
& Iulianus
Clerici
ſunt.*

Ter-

Chri.
Ann.
346.

Tertio suo Consulatu Constans, Athanasium Mediolani cum esset, Athanasium Romanum nasium iam amplius triennio commorantem accersit. de Illius porrò Mediolanum accessu certiores facti Aduersarij, Illum apud Constantium in suspicionem vocarunt, quasi non alio consilio eam profectionem instituisset, nisi ut Fratrem in Fratrem armaret, à qua Ipse se calumnia vindicat in ea, quam ad Constantium Ipsum inscripsit, Apologia, in qua suæ innocentiae testes nominat complures, qui tùm apud Constantem erant, Episcopos. exposulasse Eum nihilominus de Arrianorum fraudibus, & Orientalis naufragium Ecclesiæ deplorasse, disertè testatur Theodoretus.

Theod.
l. 2. c. 5

To. 1.
Conc.

Hoc tempore interpellatum quoque Constantem à Iulij Pontificis Legatis de vniuersali Concilio indicendo, literas ea de re ad Constantium Fratrem dedisse constat, & Coloniae Agrippinae coactam Synodum eiusdem Urbis Episcopum Euphratem Christo diuinitatem adimentem de gradu deiecisse. hæc autem vix possunt consistere cum his, quæ post sequentem annum de Eo ab Athanasio traduntur, cum à Sardicensi Concilio Legatus ad Constantium missus est. itaque huius Concilij Acta imposturæ suspicionem nequaquam carent.

L. 3. et
4. de

Duplex hoc anno Sanctio (quod Leges

O S ad de Tē.

reg.
a2.
rat.
in
allā.

plis ad rem Ecclesiasticam attinet) edita *Paga.*
Idolo- reperitur, altera, qua Idolorum Tem- C.
rum. pla, quæ extra Urbem essent, dirui ve- *The.*
 tita, altera mox, qua Ethnicis interdi-
 ctum, ne illa aperirent, ne dum Sacra
 in eis peragerent. extat ea de re Sym-
 machi apud Ambrosium querela ad
 Valentinianum Iuniolem; ubi *merito*,
 inquit, *Constanti Imperium fuit haud-*
quaquam diuturnum. at cur diuturnū
 Constantio eiusdem Legis cum Fratre
 Authori? cur diuturnum Constantino
 Patri, quem potiùs nouæ Religionis
 Authore vlcisci læsa numina debuissēt?
 cur contra Iuliano minus diuturnum?

Ruffino, atque Eusebio Cos. Au- *Chri.*
 gustis vndecimum in Imperio annum *Ann.*
Synod. agentibus, celebrata est Synodus Oe- 347.
Sardi- cumenica Sardicensis. fuit autem Sar-
ensis. dica nobilis tum Vrbs Cōstantini Ma-
 gni aliquandiū sedes, Illyricum inter,
 ac Thraciam, inter Orientale, atque
 Occidentale Imperium media, qua
 præcipuè de causa Concilium inibi
 coactum fuisse par est credere: Episco- *Theod.*
 porū in ea numerus diuersus proditur. *l. 2. c. 7*
 à Theodoreto CCL. à Sozomeno Oc- *Soz. l.*
Episco- cidentalium tantum CCC. Orienta- 3 c. 11
porum lium LXXVI. cui adstipulatur Socrates *Socr. l.*
in ea ex testificatione, vt ait, Athanasij, ac 2 c. 16
nume- Sabini. Athanasius autem Ipse, qui in- *Atha.*
rus. terfuit, alicubi ad CCC. alibi supra *Apol. 2*
 CCC. fuisse dicit. cum verò, qui ex *Ep.*
 singulis Prouincijs adfuerunt, recen- *ad so-*
 set; *lit.*

set; hi non nisi CCLXXXI. numerum
conficiunt. ait enim ex Italia fuisse
Episcopos LXXVIII. è Canalia Italiae
XIV. ex Gallia XXXIV. ex Africa
XXXVI. ex Ægypto XCII. & Cypro
XII ex Palæstina XV. cæterum cum ex
Hispania quoque fuisse constet, ex qua
Osus, & præter Palæstinos alios quo-
que Orientales complures accessisse;
necesse est affirmare ab Athanasio, siue
ab his, qui illum descripserunt multos
fuisse præteritos, sicque veriore esse
illorum sententiam, quæ ex Sabini, qui
tùm extabat de Synodis Commenta-
rio, atque ex sinceris Athanasij tum
scriptis propè CCCC fuisse tradunt-
cum præsertim Ipse Athanasius alibi
multas alias Prouincias enumeret. Ri-
diculus verò Gratianus, qui LX. tantum
fuisse putat, quòd eorum tantum nomi-
na legerit, qui hodiè post huius Con-
cilij Canones descripti reperiuntur,

Dist.
16. c.
11.

Missi eò Legati a Iulio fuere Archi-
damus, ac Philoxenus Romani Pre-
sbyteri, vt tradit Athanasius, cui po-
tius, quàm Gratiano assentiendum,
qui alios, eosque Episcopos commi-
niscitur, Capuanum, Beneuentanum,
ac Neapolitanum, quod si quis, præ-
ter duos Presbyteros, Episcopus Iulij
vices præstitit, Is Osus fuit, qui pri-
mas partes, eo in Conuentu egit.

Adfuere quoque, nec sine Satelli-
tio, Athanasij Aduersarij, Eum, vt
Atha. *apol. 2.* *O 6* *vide-*

videbantur, accusaturi; verum, ne *Ep.*
tentato quidem iudicio, licet ab Ofio *ad So-*
ad hoc magnoperè hortati, fugam *litar.*
arripuerunt. extant ea de re Ofij ad
Constantium literæ, quibus testatur
eos se ad accusationem instituendam
prouocasse. Itaque, his dilapsis, Atha-
nasiaus causam dicere Ipse iussus, sua-
rum calamitatum historiam cum reci-
tasset, omnium suffragijs insons pro-
nunciatur. dantur insuper ad præci-
pua, Ægypti in primis, Ecclesias
epistolæ Synodales, quibus & resti-
tutum Athanasium, & depositum vi-
cissim Gregorium, aliosque, qui ei
inuadendæ Alexandrinæ Ecclesiæ Au-
thores fuerant, significabatur.

*Atha-
nasiaus
absol-
uitur.*

Marcelli tùm Ancyrani Episcopi, &
Asclepæ Episcopi Gazæ discussa est
causa, amboque absoluti, suisque Ec- *Epiph.*
clesijs, depositis qui eas inuaserant, re- *har.*
stituti sunt. Cæterum Marcellus, tùm in- *72.*
nocens habitus, postea deprauatus, & *Basil.*
ab Ipso Athanasio vti Sabellianus dam- *ep. 51.*
natus, videri potuit etiam tùm nocens, *Senet.*
cum absolutus est; quo factum, vt Ar- *l. 2.*
riani in Sardicenses Patres iure in-
uehi viderentur; neque Arriani tan-
tùm, sed ex Catholicis etiam nonnulli.

Facta insuper dicèdi copia est Arria-
norū accusatoribus, qui magno nume-
ro fuere. Hi varijs, ab his, calamitati-
bus affecti, contumelias, exilia, carce-
res, cædes Propinquorum referebant,

osten-

ostentabant quoque ceteras, & dira vincula, quibus adstricti etiam Episcopi fuerant. accusati, adesse reuertes, deiecti gradu, Catholicæ quoque communionis expertes facti. Certior deindè redditus est Iulius pontifex de his omnibus, quæ à Synodo facta essent, peculiaribus ad Eum literis datis, præter eas, quas ad omnes Orbis Ecclesias dedere, *quas, una cum alijs ad Alexandrinos missis, ab Authore hic recitatas habes.*

Atha. Porro nullam fidei Formulam à *Pa-*
ad An tribus Sardicensibus editam, cum *ne-*
rioc. fas putauerint aliquid ad Nicænam
Theod addere, tradit disertè Athanasius,
l. 2. c. 9 quicquid Theodoretus, & *Sozome-*
Soz. l. nus tradant.

3. c. 11 Ex Hilario prætereà constat *Con-*
Hilar. stantium Augustum, literis ad Sardi-
in Cõ censam Synodum datis, catholicum
stant. probasse dogma, & Dei Filium eius-
Epiph. dem cum Patre substantiæ *fassum,*
bar. fuisse.

71. Sed & Epiphanius author est eadem
Theod in Synodo Photinum, quem diximus,
l. 1. c. 5 damnatum. De Paulo Episcopo By-
zantiij, quòd; infidias Arrianorum ve-
ritus, accedere Sardicam noluerit,
nihil deliberatum reperitur.

Postquàm verò diuersorum Anti-
stitum causæ pertractatæ in Concilio
sunt; ventum est ad ea, quæ ad Eccle-
siasticam disciplinam formandam spe-
ctare.

Etare videbantur. sanciti itaque Canones sunt XXI.

Arrianorum fraus. Arriani, quos diximus Sardica au- *S. Aug. ep. 163*
fugisse, Conciliabulo ex suis collecto, *Socr. l. 2. c. 16*
nouam Fidei Formulam, aliaque multa *Soz. l. 3. c. 10*
à Catholica Fide aliena statuentes,
ipsius Sardicensis Concilij nomine,
vulgarunt. additæ sunt mendacio vi-
res Constantis postmodum sequuta
morte; ex eaque impunè iam Con-
stantio Arrianis patrocinante. igitur
Arrianorum fraude effectum, ut Ca-
tholici præsertim Orientis, cum de
Conciliabulo cognouissent, ipsum
quoque legitimum Sardicense Con-
cilium, quasi ab Arrianis indictum
reijcerent; qui verò de Conciliabulo
nihil rescissent, eius decreta, quasi à
legitimo Sardicensi Concilio editis,
acquiscerent.

Arriani Romani Pontificem damnant. Porro Conciliabuli Authores in-
tentatum hætenus facinus edidere,
cum alijs etenim Episcopis, à quibus
damnati ipsi fuerant, Romanum quo- *Hilar. de Sy-*
que Pontificem Iulium damnarunt. *nod.*
Quo verò ad nouam, quam dixi- *Epiph. har.*
mus, quartum iam, aut quintum re-
cusam Fidei formulam, ex Hilario eam
habetes, iuxta quam illius Authores ap- *37. Chri.*
pellati sunt Semiarriani.

Semiarriani. Instituta à Patribus Sardicensibus Ann.
Legatio ad Constantium Antiochiæ *348.*
agentem, sequenti anno eò peruenit. *Atha.*
Legationis summa hæc erat, liceret *ep. ad*

per

Solit. per Augustum Episcopis, qui ab Ar-
Socr. l. rianis exacti, à Concilio restituti fue-
2. c. 18 rant, suam cuique Ecclesiam repetere.
Theod Legati fuere Vincentius Episcopus
l. 2. c. 8 Capuanus, & Euphrates Coloniae
Agrippinae, de quo superius memini-
mus. His Antiochia commorantibus,
Stephanus eius Urbis Episcopus Ar-
rianus, quò illorum famam denigra-
ret, ad consuetas recurrit artes: Mere-
triculam in Legatorum aedes noctu
immittit, illa à Iuvene quopiam ac-
cersiri se putans, ubi ad Euphratis le-
ctum deducta, effœtum Senem, eum-
que dormientem conspicata est; de-
lusam se existimans, inclamare cœpit;
monentibus qui eam deduxerant, ut
taceret, & falsum crimen Euphrati
concinnaret, substitit dùm dies illu-
cesceret. tùm prodita res in iudicium
adducitur, fraus deregitur, eius Au-
thor Stephanus proditur: qua per
Constantium cognita, & Stephanum
auerfatus gradu deiecit, & æquior in
Legatos, & Concilium factus, Pro-
scriptos, Concilij decreto restitutos,
recipi iussit; quâquam Athanasius non
nisi decem post menses, cæso tum
Gregorio, receptus est. Constans por-
rò ad Concilij Legatos Sallianum Præ-
torem adiecit, per quem Constantium
Fratrem non hortatus modo est, ut
Concilij Patribus morem gereret, sed
minas etiam addidisse Theodoretus
scri-

Theod
l. 2. c. 8

Constā
tis le-
gatio
ad fra-
trem

scri-

Minaces scribit. Socrates insuper minaces *Cō-*
stantis literas recitat, quibus ventu-
rum se, & Athanasium, ac Paulum,
Fratre inuito, restitutum profiteretur.

Synod. Hoc eodem anno, nisi fortè (quod *Optat.*
Car- dubium) sequenti, habità est Synodus *Mile.*
thag. Carthaginensis occasione aduentus *l. 3. in*
Constã Pauli, ac Maccarij Constantis Lega- *Par-*
tis pie- torum, quibus datum in mandatis *men-*
tas. fuit à Religioso Principe, vt Dona-

Don- Optatus eò Donati arrogantiam
ti su- processisse, vt, cum antea non in
perbia Episcopos modò Catholicos, sed in
 ipsos quoque Magistratus, ac Præse-
 ctos contumeliosus fuisset, tùm in
 Augusti Legatos, atque aded Augu-
 stum Ipsum, fuerit obloquutus, Ipsius
 vero munificentiam ita aspernatum,
 vt vetuerit suæ cõmunions homines
 pecuniam, veluti à peccatore profe-
 ctam, accipere. solitum porrò Dona-
 tum plus quàm humana superbia, non
 tantùm permittere, sed subere, vt per
 suum Ipsius nomen iurarent Sectato-
 res, Idem Author scribit, apud quem
 multa prætereà alia per intolerandam
 Tyrannidem, aut etiã dementiam per-
 petrata leguntur. cæterùm quod Le-
 gatis aduersus seditiosos Donatistas
 arma capere, supplicium de aliquibus

su-

s. Aug. sumere, eorum Episcopos, qui vnio-
ep. 163 ni restitissent, exturbare opus fuerit,
Gen- huiusmodi animaduersionem inter Ec-
nad. clesiae persecutiones, Seditiosos sup-
de Vir. plicio affectos inter Martyres adnu-
illustr. merare non dubitarunt.

c. 4.

Sublatis itaque seditionum Autho- *Conti-*
ribus, Concilium Carthagine, Grato *lium*
eius Urbis Catholico Episcopo indi- *Car-*
cente, cogitur; & prima quidem *thag.*
actione anabaptismus a Donatistis per- *Rebap-*
agi solitus, decreto sublatus est. *tizantē*

To. I.
Conc.

Auulsa huiusmodi altius iam fixa, *usus*
radice, quæ Donatistarum cultura *subla-*
infectibus aucta fruticibus vniuer- *tus.*
sam propè Africanam Ecclesiam oc-
cupauerat, ad alias æquè noxias euel-
lendas plantas Concilij Patres ani-
mum adiecere. conscripti itaque Ca-
nones omnino XIV. inter quos ille.

Martyrum dignitatem nemo profa-
nus infamet. etenim Donatus, vt alibi
docuimus, ita suos dementauerat, vt
martyrij gloriam voluntaria etiam
morte, ac præcipitijs stultissimè quæ-
rerent. Constat autem primam Car-
thaginensem Synodum hanc nomi-
nari, quod antiquior non extet, non
autem quod nulla antè eam fuerit Car-
thagine celebrata, cum multæ hæ fue-
rint, vt de Cypriani temporibus in-
primis demonstrauius. illud quoque
monemus, apud Optatum de his, quæ
iam diximus, scribentem, perperam

*Donatistarū
stultitia.*

Con-

Constantinum pro Constante legi.

Chri. Decimus à legatione, quam dixi-
Ann. mus, ad Constantium missa iam men-
349. sis excesserat; cum Gregorius Alexan-
Atha. drinæ inuasor Ecclesiæ, à Populo, qui
op. ad Athanasij desiderium ferre ampliùs
 non poterat, interimitur. tùm de-
 mum Constantius de reditu ad Atha-
 nasium scripsit, quem, quia cunctaba-
 tur, iterum, ac tertio interpellauit. te-
 statur hoc Athanasius ipse, qui datas ad
 se literas recitat, *ex quo Author hùc*
Atha. *allatas desumpsit.* erat tùm Athanasius
Ap. 2. Aquileiæ, certè dum primas accepit;
Socr. l. in Galliam indè, Constantis accitu
2. c. 18 profectus est; mox antequam in Ægy-
 ptum remearet, Romam repetijt: rece-
 dentem Iulius Pontifex gratulato-
 rijs ad Alexandrinos literis prosequu-
 tus est. Antequàm Ægyptum attinge-
 ret, Antiochiam ad Cæsarem accessit,
 qui illum benignè excipere visus est:
 rogatus autem ab Athanasio, vt calum-
 niatores in posterum, ipso absente,
 audire nollet, id præstiturum se iure-
 iurando spondit. meminit quoque
 huius congressus, ac sponfionis Osius
 Cordubensis in suis ad eundem Con-
 stantium literis: meminit & Lucifer
Apud Calaritanus, qui in literis quoque ad
Atha. Alexandrinos datis Constantium eodè
ep. ad se sacramento adegisse testatur. Cum
Solit. Athanasio alii quoque Episcopi resti-
Luc. tuti, Paulus Constantinopoli, Mar-
Calar. cellus
l. 1.

*Atha-
nasius
reuo-
catur.*

Socr. l. cellus Ancyrae, Asclepas Gazæ, Lu-
2. c. 18 cius Hadrianopoli.

Athanasius porrò Antiochia Hiero-
solymam petiturus, Laodicea pertran-
sit, vsus ibi Apollinaris familiaritate
insignis doctrina Viri, qui Filium co-
gnominem pari eruditione ornatum
habuit; ambò postea ab Ecclesia re-
cedentes, nouæ hæresis Authores fue-
re, asserentes Christi corpus anima
caruisse, à Diuino tamen Verbo ani-
matum. Trinitatem verò ex Magno,
Maiori, ac Maximo ita constare, vt
Spiritus sanctus quasi Splendor, Filius
Radius, Sol Parer dici posset; sed hæc

Apollinariū
hæresis

L. 9. de longè postea acciderunt, cum de his
Episc. iterum sermo nobis erit.

et Cler. Hoc eodem anno pro immunitate
L. 2. de Clericorum, in Raptores Virginum,
rapt. & iterum in Violatores Sepulchro-
Virg. rum editæ sanctiones prodire.

Chri. Exacto Principatus anno XIII. æta-
Ann. tis XXVII. Constans Augustus, dum
350. in Galliis esset, Magnentij Ducis frau-
Aur. de interimitur, Magnentius ipse Au-
Vict. gustus à militibus appellatur; Is De-
tius

Socr. l. centium Fratrem Cæsarem statim di-
2. c. 9. xit. fuisse ambos Christianos ex numis-
Soz. l. matis hic redditus Author demonstrat; tuis

4. c. 1. docetque tum primùm Christianos mi-
Zosim lites tanto se scelere polluisse. Athana-
l. 2. sius non dubitat Constantem Marty-
Atha. rem appellare.

Ap. ad Audita Constantis morte, Romæ
Const. Nepo-

Nepo- Nepotianus ex Sorore Eutropia Con-
tianus stantini Magni Nepos, apud Panno-
& Ve- niam autem Vetrano Augusti no-
trano men arripuerunt. Cæterum Nepotia-
Impp. nus per Anicetum Romæ Præfectum

à Magnentio constitutum, vigesimo
 exinde die trucidatur, cūque Eo Eu-
 tropia Mater, alijque ex necessarijs,
 apud quos Athanasius hospitio fuerat
Synod. exceptus. Hierosolymam Is iam ac-
Hiero- cesserat, vbi Prouincialium Episco-
soly- porum Synodo à Maximo congrega-
mis. ta, Athanasius ab Illis quoque reci-
 pitur, qui Eius antea damnationi sub-
 scripserunt.

Legati interim à Magnentio missi,
 antequam ad Constantium peruenirēt
 Alexandriam appulerunt. Hi fuere Ser-
 uatius Tungrensis, & Maximus Treui-
 rēsis Episcopi, quibus additi sunt Co-
 mites duo, Clemens, & Valens. Epi-
 scopi, quos beneficos Athanasius ex-
 pertus fuerat, hospitio ab eo excepti
 sunt. nouæ hinc in Eum calūniæ, quasi
 per Illos ad Magnentium Tyrannum
 aduersus Constantium scripsisset.

Noua belli mole à Tyrannis pref- *Chri.*
 sus Constantius, Persico adhuc vi- *Ann.*
 gente, aliqua se ex parte exoneratu- *351.*
 rus, spe proles destitutus, Constanti-
 nam Sororem, quam multi Constanti-
Gallus tiā vocant, Gallo Patrueli in matrimo-
Casar. nium tradit, Eumque mox Cæsarem
 dicit. eadem quoque ex causa Iuliano,
 quem

quem sub disciplina diutiùs continue-
rat, habenas laxiores permittit.

Suid.

Verb.

Augu-
stale.

Chry.

cont.

Gent.

Constantio in Occidentem aduer-
sus Magnentium profecto, Gallus An-
tiochiæ relictus, celeberrimum in
Suburbio nemus, quod Daphne dice-
batur, Templumque Apollinis habe-
bat magnificentissimum, translatis il-
luc Babilæ Martyris sacris reliquiis,
Christianæ Religionis cultui dicavit,
quod antea, abolito veteri nomine,
Magnus quoque Constantinus cogi-
tauerat, neuter tamen, quod dixi-
mus, prophanum Templum dirui iussit,
quod hoc non sine maximo tumultu
peragi posse in Vrbe frequentissima
videretur. verum de Babilæ, à quo
Idolum Apollinis mutum est reddi-
tum, quod Iuliani id tempore acci-
derit, tunc erit referendum.

Theod
l. 3. c. 3

At verò Iulianus Imperii cupidita-
te exardescere cum cæpisset, Ariolos
ac Magos, vndique accersitos con-
sulit, voti ne compos futurus esset.
tradit Theodoretus, cum Præstigiato-
re aliquandò Dæmonum inuocationi
cum adesset, ac deformes Lemures ad-
stitissent, metu perculsum Iulianum,
Cruce frontem, ex more, signasse,
Lemures tùm omnes aufugisse: Ma-
gus hærentem Iulianum conspicatus,
Crucis virtute nequaquam id factum
dixit, sed quod hi Ipsi leuitatem
indignabundi auersarentur, cæterùm

Iulianus
Ariolos
Magos cõ-
sulit.

Gre-

ri.
n.
I.

Gregorij quoque Nazianzeni, atque *In Jul.*
 Eunapij Ethnici Authoris testimonio *or. 1.*
 exploratum habemus huiusmodi Eum *de vit.*
 hominum consuetudine vsum. sed de *Philos.*
 his alibi dicendum erit.

Constantius porrò exercitum in
 Tyrannos ducturus, milites, quasi alter
 Gedeon, qui aqua probatos voluit,
 quos in hostes ducturus esset; qui Ba-
 ptismo initiati nō essent, baptizari cu-
 ravit, n̄ qui detrectassent, Eos militia
 mouit. Hi postea ità exauctorati,
 quòd non amplius milites, ex Iuris Pe-
 ritorum vsu *Pagani* dicti: quo nomi-
 ne omnes deinceps, qui Christiani non
 essent, vt *Pagani* dicerentur, vsu re-
 ceptum est. *Gentiles* porrò à Iudæis
 tantum dici consueuere, quòd reliquæ
 omnes Gentes, ab Ipsis, Idolorum
 essent cultores. *Ethnici* verò ijdem,
 græco vocabulo dicuntur. Roma-
 nis tamen *Gentiles* sunt Barbari, vt
 constat ex Impp. rescriptis. Ex hoc
 tempore milites, Christiani omnes
 cum essent, (nisi quantum impius Apo-
 stata imperauit) huiusmodi se Sacra-
 mento (vt Vegetius tradit, qui, Valen-
 tiniano Principe, scripsit) adigebant, vt
 iurarent per Deum, & Christum, ac
 Spiritum Sanctum, & per maiestatem
 Imperatoris; quæ obiter à nobis dicta
 sint. inter Eos, qui ex militibus bap-
 tizati hoc tempore sunt, S. Martinus,
 postea Turonensis Episcopus, fuisse di-
 citur,

*Paga-
ni un-
de di-
cti.*

*Mili-
tari-
sciano-
rū sa-
cramē-
tum.
Vege-
tius.*

*s. Mar-
tinus*

*De
nupt.
Gent.
C.
The.*

*Soc
2 c.
Soz
3. c.*

citur, ætatis annum agens trigessimum *bapti-*
quintum, cū iam annos XX. militasset: *zatur.*

Vit. c.

1.

l. 1. c.

36.

Hier. i

chron.

Epiph.

her

66. &

73.

quamquā in Seuerum, qui eius vitam
descripsit mendum irrepisse dicen-
dum est, nisi ipsum sibi, ac Turonensi
Gregorio contrarium fateri velimus.

Obitu dein Maximi Hierosolymo-
rum Episcopi, Sedem illam inuaserunt
Episcopi Arriani, quorum plures enu-
merant Hieronymus, atque Epipha-
nius, sed non eodem vterque ordine.
Acacius haud dubiè Arrianorum Si-
gnifer, qui Cæsaream Prouinciæ Me-
tropolim regebat, tantum ei Eccle-
siæ intulit probum; qua re audacior

Atha. factus, Athanasium, hostium, quos ha-
ep. ad beret, acerrimum, aggredi instituit.

Solit. inito itaque cū Socijs consilio literas

& A. ad Constantium in expeditione agen-

pol. ad tem, quasi ab Athanasio scriptas, dare

Const. non erubescunt; in his Athanasius, vt

videbatur, ab Augusto veniam pete-
bat proficiscendi in Italiam, indè que
ad Ipsum hoc pacto, & Alexandrinam
Ecclesiam Pastore destitutam inuade-
re, & Athanasium veluti inquieti ho-
minè ingenij exosum Constantio red-
dere facilè se posse putarunt; & sanè
alijs quoque machinis Eum adorti,
voti compotes facti sunt. cum Atha-

Socr. l. nasio Paulum quoque Byzantijs Epi-

2 c. 12 scopum in suspicionem, atque odium

Soz. l. apud eundem Cæsarem cum vocaf-

3. c. 8. sent, iterum Eum pelli, Macedonium

resti-

Macedonius restitutus. Populi cades.

restitui impetrarunt: sed Pauli exilium antè Constantii profectioem accidit. cæterùm Macedonii in Ecclesiam ingressus, Philippo Eum Præfecto cum militibus deducente, peragi maxima sine cæde non potuit. perire ex multitudine, quæ non tam obfistendi, quàm facinus detestandi causa confluxerat, tria amplius millia.

Macedonius pòrrò, ne quid sibi à Pauli Affeclis negotii esset, fingillatim eos adortus, qui communicare sibi renuissent, exilio, plagis, morte demùm mulctavit, ex quibus Martyrius, ac Marcianus, qui ex Pauli contubernio fuerant, securi percussi, honore Martyrum postea non caruerunt, insigni pro moenibus Sepulchro extructo, Templo insuper, ac Artis à D. Chrysofomo donati. Illud quoque fertur, qui Sacra cum Eo Mysteria participare abnuissent, eos, diducto per vim ore, sacraque Hostia ingesta, ita demum coëgisse: mulierum, quæ diducto audientes non essent, arcibus interclusa vbera abscidisse. tum, vt templi instauraret, Constantini Magni ossa, quæ in eo erant condita, Constantio inconsulto, populo autem vi maxima obfistente, aliò transtulit, quò, cum multitudo ingens eorum, qui reluctabantur venisset, tanta strages edita est, vt Templum, vbi ossa erant reponenda, cælorum sanguine redundaret.

hæc

Populi cades.

A ep. So. 1a

Socr. ibid. et c. 30. Soz. l. 2. c. 5. Ep. l. 4. c. 2. Martyrol. die 25. Octob. Socr. l. 2. c. 30.

Ch An 35

hæc cum rescisset Constantius, de gradu Eum deijci actutum iussit.

Atha. At Paulus Philippi Præfecti iussu, *ep. ad* qui primum, ab Augusto, dignitatis *Soli-* locum obtinebat, per varias Vrbes *tar.* exilij nomine circumductus, Arriano- rum demum vi, post sex dierum in- diam, semianimis strangulatur. haud ita multò post, diuina ultio Philippum excepit; magistratu etenim, quem maximum gerebat, exutus, ludibrio exindè fuit, quibus terrori antea fue- rat; planè, vt scribit Athanasius, ve- luti alter Caim, gemens, ac tremens, percussorem vndique pauens, mise- rando exitu vitam finijt.

Chri. Quintum iniuerat Consularum, *Iulius*
Ann. Constantius Collega Gallo adsum- *Papa*
352. pro, cum Iulius Romanus Pontifex *mori-*
vitæ diem clausit extremum, Pontifi- *tur. Li-*
catus annum agens XVI. Huic Libe- *berius*
rius sufficitur; ad quem Arriani, col- *succe-*
lectis suæ sectæ Episcopis, dant lite- *dit.*
ras, quibus & Athanasium accusant, *et*
& catholicæ ab eo vniratis commu- *tionem*
nionem exposcunt. Per idem tem- *pus*
pus Ægyptij Episcopi LXXV. Con- *Synod.*
uentu habito, & Ipsi, ad Liberium *in Æ-*
pro Athanasio scribunt. Liberius cum *gypto.*
Synodum sibi quoque indicendam
putaret certiozem ea de re Constan-
tium fecit ne illum in Arrianos pro-
cliuem, aduersus Romanam Eccle-
siam irritaret. Is iam in Pannoniam

P per-

peruenerat; simulata itaque cum Vetracione amicitia, recepturum se illum in Collegam spondens, si in Magnentium exercitum secum duceret; his alijsque pollicitationibus Tyrannum quodammodo consopiuit. Eius dein milites eadem arte demulcet: tùm in Concionem vocatos, iniuste occupatam ab eo Tyrannidem acriter insectatus, impulit, vt delatum Duci Imperium abrogarent, Eumque in ordinem redigerent. Igitur Vetracionis sibi copijs adiunctis grauius in Magnentium bellum parat, quod sequenti anno gestum est.

Iisdem nouus annus Consulibus aperitur Constantio VII. Gallo II. Constantij, de Magnentio Tyranno, victoria insignis. In hoc primùm bello (proh scelus) Labarum contra Labarum stetit, hoc est Vexillum Christi Nomen, ac Crucem præferens; nam & Magnentius cum Fratre christiani erant; victoria tamèn pro Constantio fuit, vlciscente Deo Constantis sanguinem innocentissimum. profligati ergò Fratres sibi Ipsis mortem ferro alter, alter laqueo consciscunt; tradit Seuerus, cum exercitus concurrerent, Constantium credere se pugnae non ausum, cum Valente Episcopo Arriano in Templum Martyrum se recepisse. Valens porrò nuncios ita disposuerat, vt pugnae euentum primus sci-

Chri.
Ann.
353.
Zosim
l. 2.

*Constā
rij de
Tyrann
is vi
ctoria.*

*Seu.
l. 2.*

sciret, sique victoria pro Constantio
fuisset, gratiam, ea primùm nunciata, *Arria*
captaret, si contra, fuga sibi consule- *ni Epi-*
ret, certior itaque à suis, occultè, vt *scopi*
monuerat, de hostium fuga factus, *astus.*
Constantio retulit, Angelum se de vi-
ctoria iam parta monuisse. hac arte,
Augusti gratiam ità iniuit, vt Is dice-
ret non tam exercitus virtute, quàm
Valentis meritis eam Victoriam fuisse
partam, nihilque Ei in posterum anti-
quius fuit, quàm, vt de Arrianis bene-
merere; thabereque se aiebat Fidei suę
testimonium, prosperã, qua utebatur,
fortunam, & Imperij incrementum.
qua motus blasphemia Lucifer Cala-
ritanus librum ad Eum scripsit, quo
inanem Ipsius de probatione veræ Fi-
dei, ex huius vitæ foelicitate iactan- *Constã*
tiam reprimit; certè quidem modera- *ty va-*
tè illum prospera fortuna vti nequa- *nitas.*

Zosim quàm potuisse Zosimus quoque tradit:
l. 2. in Ammianus verò scribit post hæc Il-
fin. lum immunem se ab omni mortalita-
Amm tis incommodo existimasse, vt ali-
l. 15. quandò & ore proprio dictare, & ma-
in prin nu scribere non erubuerit, *æternitatem*
cip. *meam.* sæpius etiam Orbis se totius
Dominum appellaret. Arriani quoque
Atha. per summam adulationem, vt ait Atha-
de Sy- nasius, æternitatē Ei tribuebant, quam
nod. Filio Dei adimebant. Cæterùm Lega-
ti, quos diximus à Libetio missos, Are-
late Constantium conuenerunt. apud

quem multi cum essent Arriani Episcopi, Horum suasionibus, Constantij Imperio effectum, vt Vincentius præcipuus inter Liberij Legatos Athanasij damnationi subscriberet, & cum Eo alij quoque Occidentis pariter, atque Orientis qui eò conuenerant Episcopi.

Crucis signū Dum hæc Arelate aguntur *Crucis signū* & signum supra Hierosolymam visum, *Cælo* splendidissima perspicuum luce, tanta *visū.* magnitudine, vt à Caluario Monte ad Oliueti protenderetur. scripsit ea de re Cyrillus Hierosolymitanus Episcopus ad Constantium, cuius litera hic referuntur. contigit ostentum huiusmodi postridiè Nonarum Maij, quo die à Græcis annua eius rei celebritas instituta est. quid porrò prodigium huiusmodi portenderit, ex his, quæ postea sequuta sunt coniectura assequi posse videmur. Christus enim, cui Diuinitatem Arriani adimebant, Crucis Vexillum erexisse visus est; & Catholicos, qui in tanta Ecclesiæ perturbatione reliqui erant, iisdem, quibus olim Apostolos, verbis compellasse; *confidite Ego vici Mundum.*

Hoc eodem anno Constantius iniu- *L. 5. de*
stas Magnentij leges abrogauit; eam *Infir-*
in primis, qua Idolorum Cultoribus *mā.*
nocturna permiserat Sacrificia. de *his*
Clericorum quoque immunitate ite- *qua*
rum rescripsit. quod verò ad politi *sub Ty*
cum *ran. et*

Atha.
apol.
ad Co.
stant.
Hier.
chron.
Socr. l.
2. c. 24
Soz. l.
4. c. 4.

L. 5. de cum statum pertinet illud sanxit, De- Debito
Paga. bitores capione tantum pignorum ad res à
E. sa- solutionem cogi, non autem custodia vete-
crif. carceris, aut plumbi verberibus, vt ribus.
L. 10. antea consueuerat. mul.

de Epi Reipublicæ statu apud Occiden- tis
sc. E. tem compositio, res Orientis fluctua- exem-
Cler. bant Isauricis latronibus latè grassan- pti.

L. 7. de tibus: Persis limitaneas Regiones in-
exact. uadentibus: Iudæis quoque rebellan-

C. Th. tibus, quos tamen Gallus Cæsar vsque
ad innoxiam ætatem cæcidit, eorum
que Vrbes Diocæsaream, Tiberia-
Hier. dem, ac Diospolim multis alijs cum bellati
in chr. Oppidis, ac Vicis igni tradidit.

Soz. l. Constat quoque ex Ammiano Con- Constã
4. c. 6. stantium, antequam è Gallijs discede- tij sa-
Amm. ret, natalem ibi suum celebrasse inno- uitiã.

l. 14. xio tamen sanguine madidum, cum
multos delatorum calumnijs obno-
xios, ex leuissima etiam suspicione,
quasi Magnentij partium, sustulerit.
addit Ammianus trigesimum tùm an-
num illum exegisse, quod nescio quo
pacto possit consistere cum his, quæ
à Victore relata, superius sunt tradita
de Constantis ætate, qui antè trien-
nium occisus, egisse tùm annum dici-
tur XXVII. quo fieret eiusdem vtrum-
que ætatis fuisse. exploratum sane
est Constantem Fratrum natu mini-
mum fuisse; porrò non mensibus tan-
tùm sed aliquot annis Constantio mi-
norem, illud persuadet, quod decen-

Iudæij
à Gal-
lo de-
bellati

Constã
tij sa-
uitiã.

Eius
atq.

nio, ut diximus, post Eum Cæsar à Patre creatus est: præterquam quòd si hoc anno tricennalis erat, ipsis Patris Vicennialibus, cum Cæsar est appellatus, non dum bimus fuisset. ex eo autem Ammiani arguitur oscitantia, quòd quem hoc tempore trigesimum exegisse annum tradit, elapso tantùm septennio, cum decessit, quadragenarium tradit. *hac verò Author diligentissimus aliòquin temporum inuestigator per incuriam præterit.*

Prorogato continenter ad tertium Christiani annum Constantij. cum eodem Anni Collega, Consulatu; Liberius secundo 354. Legatos ad Eum mittit, Athanasij damnationem deprecans, Concilium ea super re exposcens. verùm, quòd bellum aduersus Gundomadum, & Vadomarium Fratres Alemannorum Reges, qui in Galliam irruerant, gerendum esset, Concilium ad sequentè annum dilatū, quamquam & belli timor, petita à Barbaris pace, sublatus est.

Gallus Gallus interim in suspicionem affecti Imperij apud Constantium vocatus, Polæ apud Istriam Cæsaris primò insignibus spoliatus, demùm capite plexus est, cumque Eo alij permulti amicitia ipsius utcumque comperti. acti eadem ex causa in exilium sunt Episcopi nonnulli, inter quos præclarus Ille Theophilus, qui apud Indos Fidem Christianam propagauit.

quo 18.

quo multa apud Nicæphorum habes.

Atha. apol. ad Cōstant. Athanasius porrò à Magistratibus Alexandriae vexatus quibusdam quasi velitationibus ad futurum bellum exercebatur.

Amm. l. 15. At Iulianus Galli Frater, in se quoque iratum Constantium cum rescisset, adire Ipsum, qui Mediolani tùm erat, non dubitavit. & sanè periisset, ni Augusta, dum Viri indignatio deferuesceret, Comum illum amandasset. Eadem postea illius necem deprecante, Athenas ire permissum ei est.

Iulianus vita periculum adit.

Greg. Naz. orat. 2 in Iulian. Gregorius Nazianzenus, Is Iulianum conspiciatus, de Homine haud falsa vaticinatus est, ut idem ipse testatur, quem Author hic refert, multa insuper addens de celeberrima tùm quoque Athenarum Academia, deque ipsius Gregorij, ac Magni Basilij inibi contubernio, amborumque amore plusquam fraterno, atque artificissima necessitudine. cæterum Iulianus, quandiu Athenis fuit, non tam Philosophicis præceptionibus, bonisque artibus, quam occultis, ac nefarijs Sacris, magicisque institutionibus operam nauavit.

Gregorij, ac Basilij contubernium.

Chri. Ann. 355. Sequitur sæculi annus LV. Catholicæ Ecclesiæ funestissimus. celebratur duplici Legatione petitum à Liberio Concilium Mediolani; annuit sanè Constantius ratus id, quod fuit, coactos in vnum Episcopos, se præsentem,

terrore incusso, haud ægrè in suã ipsius
sententiam ituros. Acta sanè, vt ne-
faria, atque sacrilega perierunt, mul-
ta tamen ex Lucifero Calaritano apud
Sardiniam Episcopo, qui Apostolicus
tùm Legatus adfuit, atque ex Hilario
alijsque nonnullis habentur; *quæ ab
Authore fusius recensita, nos ex institu-
ti nostri ratione leuiter perstringemus.*

Principio constat Luciferum, ac
Collegas Liberij Legatos, ipsumque
Eusebium Episcopum Vercellensem
fraudem odoratos, adesse renuen-
tes, Principis iussu adesse coactos;
tùm Arrianorum fraude factum, vt ex
sacris Ædibus, in quas conuenerant
Patres, in Principis Ædes, quò Ipse,
qui Cathecumenus erat interesse pos-
set, vocatos. hinc obiter collige Con-
stantinum Patrem (quod supra con-
tra Eusebij sententiam firmauimus)
Nicænæ Synodi tempore Baptismo
initiatum iam fuisse. sic igitur coacti
Patres, quamquam in his Catholici
complures, iam non Concilium ce-
lebrasse dicendi sunt, sed tyrannicam
consultationem, publicorum latro-
num violentam grassationem institu-
isse. negantibus porrò Catholicis
Athanasij causam, eo inaudito, atque
absente agendam, è vestigio assurgens
Constantius, intemperantius in Eum
inuectus, Se accusatorem, Se testem
aduersus Athanasium professus est.

non

D
S
E
L

Ath.
ep. ad
Solit.
Senot.
l. 2.

non propterea Lucifero, ac Collegis
conniuentibus, sed adhuc Ecclesiasti-
ca libertate obsistentibus, Constan-
tius furore percitus exilio eos mul-
tauit. in His Hilarius Diaconus ante
exilium verbera quoque expertus est.

Legati
Aposto-
lici exi-
lio dā-
natur.

De
Script.
Eccles.
Lucif.

Lucifer in Palæstinam relegatus, mira
constancia, & præparato, ut ait Hie-
ronymus ad martyrium animo aduer-
sus Constantium Commentarium
acriori stylo exaravit, Eique legen-
dum misit. pari ratione damnati alij
complures, qui aut Athanasij damna-
tioni, aut Arrianæ Fidei subscribere
noluissent. Horum præcipui fuerunt
Dionysius Mediolanensis, & Eusebius
Vercellensis Episcopi, quorum hic
multa in exilio passus, Martyris gloriā
adeptus est. de Athanasio, qui præci-
pue petebatur eadem ratione, Con-
stantij Tyranide egregie vsi. Arriani
triumpharunt, qui & Ecclesijs Pastori-
bus viduatis, nō sine maximis obniten-
tium Populorum cædibus suæ Sectæ
Homines imposuerunt. que post Atha-
nasium, ac Luciferum Hilarius quoque
Pictaviensis recensere dum instituit
his Tyrannum magna styli libertate,
animique robore, verbis compellat.

Item
alij
Episco-
pi.

S. Hi-
larij li-
bertas

Hilar.
cont.
Const.

At nunc fructus operum tuorum Lupe
rapax audi.

At Constantius, licet pro Tyran-
nica potestate, quæ ab Arrianis de-
creta Mediolani fuerant, de Athanasij

in primis damnatione, rata esse iussisset; tamen auctoritate (Ammiani verba sunt.) qua potiuntur aeterna Urbis. Amm. l. 15.
Roma- Episcopi, firmari desiderio nitebatur
na se- ardenti. at Liberius monitus perseve-
dis au- rante renitebatur, nec visum Homi-
thori- nem, nec auditum damnare nefas ul-
tas. timum saepe exclamans, aperte scilicet
 recalcitrans. Imperatoris arbitrio pro-
Libe- indè Augustus datis ad Leontium Vr-
rius ad bi praefectum. literis, Liberium, quò
Imp. tutius fieri posset, Mediolanum ad se
 mitti praecipit. quod idem Ammianus
 tradit his verbis. Hoc administrante
 Leontio, Liberius Christiana Religionis
 Antistes à Constantio ad Comitatum
 mitti preceptus est, tanquam Impera-
 toris iussui, & plurimorum scitis per
 Consortium decretis (nempè Conci-
 liabulo Arrianorum) obsistens. sequi-
 tur postea idem Author. Liberius
 agrè, populi metu, qui eius amore
 flagrabat, cum magna difficultate no-
 stis medio portui asportari.

Hanc ipsam Liberio illatam vim
 D. Athanasius narrat. cuius hæc sunt Atha.
ep. ad
Solita
 verba. ne Liberio quidem Romano
 Episcopo pepercerunt, nulla reueren-
 tia ducti, vel quòd Sedes ista Apostoli-
 ca esset, vel quòd Roma Metropolis es-
 set Romana Ditionis (hoc est Roma-
 ni Imperij) subdit postea Ille autem
Eunu- (Constantius) sperans per Liberium se
shi cū posse omnes attrahere, mittit Eusebium
Libe- Eu-

Eunuchum (hic erat Praefectus cubicu-
rio cō-
li) cum literis, & donis ad Eum, ut do-
gressus.
nis quidem blandiretur, literis autem
minaretur. & paulò post. deindè mu-
nera ostētans, verbis instabat, manuque
Liberij apprehensa, obtempera, inquit,
Rogi, & ista accipe. Liberius contra;
& quæ ibi sequuntur Liberij verba,
multis argumentis indigna postulari
affirmantis. Eunuchus tūm (tradit idem
Athanafius) magnis minarum denun-
ciationibus recessit, eaque ipsa dona
in Principis Apostolorum Tēplo con-
secrauit. quod cum rescisset Liberius,
Custode, quod non vetuisset, incre-
pito; dona illa, ut victimam illicitam,
proiecit. multa deindè Athanafius ad-
dit de vi Liberio illata, de Illius forti-
tudine, ac dicendi libertate; qua hic
ab Authore fusius referuntur una cum
ijs, quæ apud Theodoretum per dialo-
gismum inter Constantiū, ac Liberium
transacta habentur, omninò legenda.

Libe-
rij li-
bertas.

l. 12. c.
16.

Constantius iam blanditias æquè,
ac minas incassum expertus, Liberio
exilium in Thraciam imperat. abeunti
quingentos pro viatico aureos dari
iubet, totidem Augusta. Liberius ad
Constantium remisit præfatus pecu-
nia Illum ad militum stipendia indige-
re: tum Eusebius Eunuchus, siuè for-
tunam misertus, siuè Liberij constan-
tiam expugnaturus, eadem vsus libe-
ralitate, alios obtulit. ad quem Libe-
rius.

Libe-
rij exi-
lium.

rius . tu (inquit) Ecclesias expilasti ,
 & iam mihi damnato egentique offers
 elemosinam? abi primum , & Chri-
 stianus ipse fias triduo itaque elapso ,
 recta in Thraciam , nullo accepto via-
 tico , proficiscitur . quæ autem postea
 illi contigerint suo loco recēsebimus .

Illud magnæ admirationis est , cum
 Alexandria , Mediolano , aliisque Eccle-
 siis Arriani Episcopi longè etiam ac-
 cersiti , fuerint impositi , Liberio tamē

Fœlix Fœlix Romanæ Ecclesiæ Diaconus
substi- Vir Catholicus subrogatur; quem ta-
tuatur. men quod Arrianorum permisso fede-
 rit, multi, errore ducti, Arriannm puta-
 runt. Legitimus ille quidem Pontifex
 dici nequijt Liberio superstite; sed ex
 communione quoque cum Arrianis
 malè apud Athanasium aliosque com-
 plures audiit.

Ea interim maximè Arrianos cura
 coquebat, vt, quando Liberium nequi-
 verant; Osum Cordubensem Episco-
 pum in suam sententiam, Augusto ad-
 nitente, pertraherent; Illum inquam
 Osum, qui, Athanasio teste, Episcoporum
 Parens dicebatur, quique sexage-
 simum iam à confessione annum age-
 bat, hoc est à carcere, & quæstioni-
 bus Diocletiano Principe passis, igitur
 accersiri Eum ab Augusto curant: cum
 venisset, tantus fuit venerandi Senis
 rationum pondus, tantus Principi ab
 eo terror incussus, vt ab eodem, à sen-

tentia

Ep. ad
Solit.
Theod.
l. 2. c.
17.
Socr.
2. c. 29
Socr.
4. c. 10

tentia iam deducto, dimitteretur. non propterea animos Arriani despondent; Constantium iterum aggressi, admotis Eunuchorū machinis, quibus Ille plus æquo obnoxius inseruiebat, interū adigunt, vt, blanditiis adhibitis, minis non parcat, quibus Osium in suā, vt par esse aiebant, sententiā pertraheret. scripsit ad eum Augustus, responsum tamen nō ex voto retulit, quod ab Athanasio descriptum ex eius ad Solitarios epistola hic relatum habes. cum literis non proficeret, illum iterum accersit, ac integrum apud se annum habet.

Interim, datis ad Præfectos literis, Clerici, atque adeo omnis generis Laici cum Arrianorum Episcopis, qui singulis fermè Ecclesiis iam præerant, communicare iubentur; Hilarius tum, qui haud ita pridem, & Christi Fidem *S. Hilarius.* fuerat amplexus, & diuino planè consilio Pictauiensis Ecclesiæ Episcopus fuerat consecratus, supplicē non pro sua tantum, sed pro aliis quoque Ecclesiis, Cæsari libellum obtulit, quem ex eo si libet pete: nec miretur quis inter tot Episcoporum proscriptio- nes, Hilarium Arrianorum Hostem infestissimum cum aliis nonnullis Gallicanis Episcopis illæsum mansisse; nam, vt Ammianus scribit, Constantiū, hoc ipso anno, exagitabant assidui nuncij deploratas iam Callias indicantes, nullo renitente, ad interuiccionē

BAR-

350 Epit. Annal. Ecceles.

Barbaris vastantibus uniuersa. non igitur tempus visum opportunum Gallorum animos exacerbandi: imò ad continendum in officio Populum illum utubantem, aliquid indulgisse Hilarij precibus videri voluit, dum ad Seuerum rescribens vetuit Iudices Ecclesiasticis sese rebus immiscere, & causas Clericorum cognoscere.

L. 12. de Epi. sc. de Cler. C. The.

Julianus Cæsar creatur.

Cæterum hi Gallici motus Iulianum à Pallio philosophico, quod Athenis assumpserat, ad Regalem Trabeam traduxerunt; extremo enim hoc anno & Cæsar à Constantio Patruale dictus, & Helena ei Virgo in matrimonium tradita est, eiusdem Constantij Ann. Soror: Nouo mox appetente anno in

Chri. Ann. 356.

Leges salutar.

Consulatu Collega assumptus, cuius initio leges saluberrimæ latæ inueniuntur aduersus Magos, atque Aruspices, tum ne Ethnicæ superstitionis Sacra peragerentur, aut Idolis cultus quoquo modo exhiberetur: denique aduersus Apostatas. has haud dubiè leges veritus Iulianus Cæsar hoc ipso suæ Fortunæ incremento, vt tradit Ammianus noctu surgens, occultè Mercurio supplicabat.

L. 5. de Malef. L. 6. de Pagan. C. The. L. C. de Apost. Amm

Athanasius pellitur.

Hoc ipso anni initio Athanasius per vim pulsus; Populi strages edita ipso in Templo, Syriano Duce cum Legionibus irrumpente, Georgio Pseudoepiscopo Sedem occupante. extant ea de re non Athanasij modò que-

l. 16. Atha. op. ad

Solit. relæ, sed ipsius Populi Alexandrini in
Apol. literis, quæ extant ad vniuersam Ca-
ad tholicam Ecclesiam datis. & hæc qui-
Const dem in ipsa inuasionè peracta, porrò
de quæ deinceps Georgius per uim, per-
fuga que dolum perpetrauerit, fusè Atha-
sua. nasius persequitur.

Post Athanasium pari ratione suis
Sedibus exturbati sunt Ægypti, ac Ly-
biæ Catholici Episcopi ad XC. Ho-
rum Ecclesiæ venales habitæ, His quo-
que traditæ, qui paulò ante Ethnicis
fuere, nullo nisi oblatæ pecuniæ dele-
lectu. creuere Arrianis apud Ægyptum
animi ex Augusti literis ad Alexandri-
nos datis, quibus arte quadã eis blan-
ditus, Athanasium contumelijs, atque
execrationibus incessit, &, ne Illi in
posterum studere quis audeat, non
hortatur modo, sed proposita etiam
pœna deterret: adeo Illum, alioquin
non malum Principem, Arriani Con-
siliarij, atque Administri dementaue-
rant. Athanasio itaque, vt Principis irâ,
Arrianorum dolos euaderet, inuiæ, ac
desertæ solitudines quærédæ fuerunt,
quibus à perquirentibus miliribus, ac
delatoribus tutus esse posset. porrò

*Atha-
nasij
late-
bra.*

Pall. quæ de secessu apud Alexandrinam
laus. Virginem à Palladio, ac Sozomeno,
Soz. l. quæque de Cisterna, in qua sexennio
4. c. 9. delituerit ab eodem Sozomeno, ac
de l. 5. Ruffino traduntur, ex ipsius Athanasij
6. 6. scriptis explodenda omninò videntur.

Cæte-

Cæterum, qui hac Arrianorum per- *Ruffin.*
secutione extorres facti sunt, & ad *l. c. 18*
mirationi tum omnibus fuere, & à Sa-
cris postea Scriptoribus magnis lau-
dibus celebrati sunt. laudat eos in
primis Ambrosius, laudat Epiphanius: *Ambros.*
Seuerus quoque tradit totius eos Ori- *ep. 72.*
bis studijs fuisse celebratos, pecuniam *Epiph.*
in sumptus affatim eis congestam: *har.*
Le- *30.*
gationibus quoque ex omnibus Pro- *Seuer.*
uincijs frequentatos: Eusebius in
primis Vercellensis Episcopus clarus *l. 2.*
est habitus.

*Euse-
bij Ver-
cellensis
& Hi-
larij
exiliã.*

Hoc eodem anno, Saturnini Arelatensis Arriani Episcopi factione, Conuentus Byterris prope Arelatam cogitur, in quo S. Hilarius maximus Catholicæ Fidei propugnator exilio damnatus, in Orientem amandatur. testatur idem Hilarius Iulianum Cæsarem sibi tum patrocinatorum, contumelias idcirco ab Arrianis passum. huiusmodi autem in Hilarium studium impius Iulianus non aliam ob causam simulasse putandus est, nisi vt Catholicos sibi conciliaret, à quibus, si res ferret, adipiscendo Imperio cui inhæbat, Constantio infensi cum essent, aueretur. Hilarius porrò metuens, ne, se præsertim absente, Arriani, qui Byterris conuenerant, mentito substantiæ nomine, aut alia fraude simpliciores Orthodoxos Episcopos, & Catholicum Populum deciperent; li-
bel-

*Iuliani
astus.*

bellum legendum obtulit, quo Arrianorum latebræ, & dolosæ eorum infidiæ panderentur.

Amm At Constantius Romam profectus *Constā*
Triumphum de Magnentio egit, cuius *tij Ro-*
l. 16. pompam Ammianus describit. nouo *ma*

Theod id exemplo factum constat, cum Ci- *trium-*
l. 2. c. uili ex bello nefas esset triumphare. *phus.*

17. Romanæ tum Matronæ magno nume- *Romā*
ro Illum adeuntes, pro Liberij restitu- *inui-*
tione supplicem Ei libellum porrexe- *rus de-*
re. Harum precibus, ac Populi deindè *serit.*

Amm in Circo clamoribus exoratus, Libe-
l. 16. rium reuocat. trigesimo ab aduentu
die, Roma discedens in Illyricum pro-
ficiscitur, belli nuncijs, ex Germania
crebrioribus, ab Augustissimæ Urbis
veluti complexu, inuitus abstractus.

Leontio Antiochiæ Episcopo vita
functo, Eudoxius, qui Germaniciæ
apud Syriam Episcopus erat, in eam *Ætij*
Sedem irrepsit *hic de Ætij dogmate; hare-*
quod ei Eudoxius studeret, nonnulla
apud Authorem habes. fis.

Julianus interim hostes ad pacem
compulit. tum verò accidit, ut S. Mar- *S. Mar-*
tinus, qui XXIV. stipendia meruerat *tinus*
honestam missionem impetrauerit. *missio-*

At Iuliani Vxor Helena, ab Euse- *nē im-*
bia Augusta, quæ prole ipsa carens, *petrat.*
ei prolem inuidebat, veneficijs dici- *Iulia.*
tur appetita quibus effectum, ut quo- *uxor*
ties concepisset immaturos, atque, *venesi-*
abortiuos, foetus ederet. hoc non nisi *cijs*
Deo *abor-*

Deo abor.

rans Deo moderante factum viderur, ne su-
reddi- perstite Iuliani sobole, impietas pro-
tao pagaretur.

Ante anni lapsum edita à Constan- *L. 1. de*
 tio lex, Clericos à lustrali collatione *Collat.*
 immunes fecit. *l. 1. 2.*

Iisdem nouus annus Consulibus in- *C. Th.*
 scribitur, quo Constantius, Sirmij Chri-
 cum esset, nouum ibidem Conciliabu- *Ann.*
 lum habuit, ex Arrianis coactum, ad 357.
 uersus Photinum Sirmij Episcopum *Epiph.*
 diuinitatis Filij Dei hostem haud mul- *bar.*
 tō Arrianis ipsis deteriolem, qui hac 71.
 ratione Catholici nomen præsetule- *Theod.*
 runt. nouas porrò tum Fidei formulas *bar.*
 promulgarunt, græcè primam, alte- *fab. l.*
 ram, ac deinde tertiam latinè. has ab 2.

Osij Osio quoque Cordubensi firmatas con- *Atha.*
lapsus stans fama est. tradunt quidam senij fa- *de Sy-*
 riscentis eum vitio delirasse, plus quā *mod. et*
 centenarius cum iam esset. addunt *apob. 2.*
 quoque alij ad hæc non minis tantum,
 sed etiam verberibus adactum, mori-
 turum porrò vim sibi illatā professum,
 Arrianam hæresim fuisse detestatum.
 ar non Osij tantum lapsu Tragoedia

Liberij illa finem accepit, sed Liberij quoque
quo- causa lugubrior est reddita. licet enim
que hæresim non sit professus, Athanasij
lapsus. tamen damnationi subscripsit, & Ar-
 rianorum communionem pollutus est.

Peracto Sirmij Conuentu Orienta- *Hila.*
 les Episcopi complures cum recessis *de Sy-*
 sent ex His, qui Semiarriani vocaban- *mod.*
 tur,

Epiph. tur, Sirmianæ perfidiæ pertæsi, Ancy-
bar. ræ consistunt, ablegatumque substan-
37. tiæ nomen restitunt, nouamque Fidei ra.
regulam Augusto per Legatos mit-
tunt, qui honorificè illis exceptis,
prioribus formulas deleri iussit.

At Liberius Romam reuersus, alie-
nos à se Ciuium animos expertus est
adeo, vt qui Foelicem, eius causa,
quasi Schismaticum, antea vitassent,
nunc vicissim Foelicem amplexi, à Li-
berij, communionem abhorrent, quò
factum est, vt, ex Clero præsertim,
complures, quasi Augusti decretis re-
fragantes, dirè vexati, persecutio-
nem passi dicantur.

Foeli.
cis obi-
tus.
L. 14.
de ep.
& Cle.
C. Th.
Foelix porrò haud ita multo post
vita functus, liberam regendæ Ecclesiæ
habenas Liberio reliquit. extat Con-
stantij, ac Iuliani ad Foelicem Rescri-
ptum de Ecclesiastica immunitate.

Caterum de Liberij Fide, ac rebus Libe-
postea præclarè gestis, multa hic Au-
thor affert egregia documenta, quibus des-
contractam Sirmij maculam satis
superque Eum diluisse haud agrè de-
monstrat.

Porrecta interim Constantio que-
rela aduersus Ætium, eiusque Asse-
clam Eudoxium, qui Antiochenam Se-
dem inuaserat, eadem ferè cum Pho-
tino Sirmiensi docentes, literæ ab eo
ad Antiochenos sunt datæ, quibus re-
status, se incio, Eudoxium eam Ec-
cle-

clesiam regendam suscepisse, ab ipsis nequaquam recipiendum docet; tum multa de vtriusque impietate, Sirmij, atque Anciræ damnata, addit; quæ quidem in ipsos quoque Arrianos, quadrant. *litteras ipsas ab Authore hic relatas, si placet consule.*

Julianus Dum hæc à Constantio peraguntur, Iulianus, cum sex Alemannorum Reges, Galliam populantes, deuicisset, Augustus ab exercitu acclamatur. *Amm. l. 16.*

Augustus acclamatur Quo tempore Obeliscus omnium maximus Alexandria allatus Romæ in Circo maximo collocatur. quem decem paucis ante annis eodem in Circo fractum, iacentem, ac semiseptulatum Sixtus V. Pont. Max. in Lateranum translatum, vtcumque coagmentatum, iterum erexit. *Chri.*

A Sirmiano Conuentu ortis, inter ipsos quoque Arrianos diffidijs, Constantius ea ut componeret, cum iam in Orientem cogitaret, nouum Nicomediæ Concilium cogi iussit; verum Terræmotu ibidem orto, atque Vrbe funditus penè euersa, consilium illud discussum est. Eadem ærumnæ Asiam fermè reliquam, ac Macedoniam vexarunt. Ferunt Arfaciū quemdam monasticæ disciplinæ, Fidei confessione sub Licinio clarum, Nicomediæ euersionem, ex diuina reuelatione prædixisse, sed eius vaticinium pro insania habitum. *Chri. 358. Theod. l. 2. c. 26. Socr. l. 2. c. 31. Soz. l. 4. c. 15. Amm. l. 17.*

Terra motus.

In hunc annum incidit Antonij Magni obitus, qui Monasticæ Institutionis Patres fuit, de cuius laudibus nullus horum temporum Author reticuit.

Antonij obitus.

Amm. l. 17. Constantius porrò Aug. Sirmij cum esset, aduersus Sarmatas profectus eos foeliciter debellauit, sumptoque Sarmatici nomine, Sirmium reuertitur:

Constātius. Sarmatas

Meta-phr. 28. negociumque Duci Artemio dat Andree Apostoli, ac Lucæ Euangelistæ sacra Pignora ex Achaia, Byzantium transferendi; quod cum perfecisset

Artemius.

Octob. Arthemius, Urbis, mox Ægypti Præfectura insignitur, quo in munere, Iuliano Principe, Martyrio postmodum coronatur.

Hoc tempore certior, vt videtur, factus Constantius de Iuliani Cæsaris, eiusque familiarium magicis artibus, ac noturnis Sacris, sanctionem à se editam, de qua diximus, in huiusmodi facinorosos Homines, Insigniores quo-

L. 6. de Malef. C. Th. que, & quacumque demum dignitate pollentes, edita Sanctione altera complecti voluit.

Chri. Ann. 359. Iam, quod Nicomediæ vniuersale Concilium fuerat celebrandum, bipartitò cogendum indicitur; vt

Atha. de Synod. Ser. uer. l. 2. Orientales Episcopi Seleuciæ, Occidentales Arimini conuenirent. adfuerunt

Soz. l. 4. c. 16 re igitur ex Occidentalibus amplius CCC. quibus omnibus, Principis liberalitate, annona abundè tributa.

cæterum secessio statim facta est; Catholici-

Seleucia ac Arimini Concilium.

tholicis, qui numero præstabant, Ec-^{l. 4. c.}
 clesiam, Arrianis locum alium, con-^{16.}
 sultò relictum, diligentibus. lectæ ^{Socr. l.}
 initio sunt Augusti literæ quibus, quæ ^{2. c. 25.}
 in Fide ambigua essent, definiri, tum
 Episcoporum discuti causæ, præter-
 quara Athanasij, iubebantur. instan-
 tibus tum Catholicis, vt, cum alijs hæ-
 resibus, Arriana quoque damnaretur,
 & Nicæna Fides per omnia probare-
 tur, Ursacius, ac Valens gratia apud
 Augustum plurimum pollentes suis cū
 Affectis acrius obstitere. Horum ta-
 men rationem Catholici minimè ha-
 bendam existimantes, Nicænam Sy-
 nodum communi omniū calculo com-
 probarunt; Ursacium, ac reliquos ad-
 uersantes, Hæreticos pronunciarunt.
 Synodales tum Legati ad Constantiū
 destinati cum literis, quæ ab Athana-
 sio recitantur. Ursacius, ac Valens,
 Synodi Legationem præuertentes Fi-
 dei formulam Sirmij edictam Augusto
 mittunt Ipsi iam probatam, Arimini
 non sine ipsius vt aiebant, nota con-
 temptam, atque damnatam. Constan-
 tius grauitèr his commotus, Synodi
 Legatis contemptui habitis, longa-
 que mora fatigatis, ac circumductis,
 antequam eos audiret, breues admo-
 dum literas ad Ariminenses Patres de-
 dit, quibus, belli negocia causatus, au-
 dire se Legatos minimè potuisse testa-
 tus est; proinde quæ reliqua essent

per-

The
 l. 2.
 21.
 Sem
 l. 2.

peragenda, interim absoluerent. hac arte eos sibi eludendos censuit, ratus moræ tædio in suam se eos sententiam perducturum. Augusti literis Arimini perlectis, alteras ad eum dant, quibus orant, ne tot Ecclesias tamdiu sine Pastoribus esse sinat, addunt à firmata se iam sententia nunquam discessuros. *harum omnium exemplum apud Authorem hic habes.*

Theod. Arriani tum, ut Nicænam Fidem ut-
l. 2. c. cumque conuellerent, ridiculum sanè
21. commentum Constantio insusurrant.
Seuer. cogat, qui aderant, Episcopos Nicææ,
l. 2. Thraciæ Vrbe, haud multum illinc dis-
ficæ, ibique Formulam, quam ipsi pro-
barent, tamquam Nicææ editam pro-
mulgandam curet aliquid haud dubiè
momenti suis rebus indè accessurum.
res ita peracta est, ut Synodi quoque
Legati in fraudem pellecti sint, ac tum
demum dimissi. His tamen, quæmquam
vim regiam causantibus, communio
denegata est. Cæterum Constantius,
ut Arimini coactos Episcopos quacū-
que demum ratione in suâ sententiam
pertraheret, Tauro Præfecto mandat,
Synodum non antè laxet, quam con-
scriptæ nuper Nicææ Thraciæ Fidei
formulæ omnes subscribant; qui per-
tinacius obsisterent, dummodo intra
quindecim numerum, eos proscribat.
his à Tauro nunciatis multorum con-
stantia cessit, cunctantibus reliquis

*Arria-
porum
cômē-
tium,*

*Vis
Episco-
pi in-
fertur.*

Tau-

Taurus ipse, etiam lacrimis eos adoratus, & ne ad insanum aliquod confilium Augustum adigant, contestatus, ægrè tandem persuasit.

*Libe-
rij con-
stanz-
tia.*

In tanto Ecclesiæ motu, Christi verbo firmiter locata Petra inconcussa mansit, Liberius etenim, ut Damasus, qui ei in Pontificatu successit, testatur, in aliorum ire sententiam renuit; quod idem eius quoque Legatus præstitit Vincentius Episcopus Capuanus. ea de causa Liberius Vrbe iterum pulsus, in Coemeterijs suburbanis vitam diucius egit, relicto interim veluti Vicario, quem diximus, Damaso.

*Apud
Theo-
l. 2. c.
13.*

*Sozom
l. 4. c.
10.*

Quod verò Ariminense Concilium à multis probetur, ab alijs vicissim improbetur, ideo accidit, quia dum Patres Legatos, ac literas ad Constantium misere, & munere quasi perfuncti, missionem petiere, legitime Synodus progressa est: cum verò septem fere mensibus elapsis, vis Patribus, ut iam diximus, illata est, tum illegitima omnino fuit. admonendus quoque est Lector sequenti etiam anno multa ab Arrianis excogitata, & Concilij Ariminensis nomine fuisse edita, quod non ità pridem post Concilium quoque Sardicense usu venerat.

*Cöci-
lium
Seleu-
ciense.*

Sed iam Seleuciam Isauriæ Urbem accedamus, vbi, eodem ferè tempore, Orientalium Episcoporum Conuentus est habitus. Hi fuere CLX. ut Athanasius,

Atha.

Atha. natus, ac Socrates habent, Theodo-
de Sy- reto tamen non nisi CL. ex His XLIII.
nod. vt tradit Epiphanius, Acaciani fuere,
Socr. l. nam, & Arriani inter se erant diuisi.
2. c. 3 Hi, ad Ætianos accedentes, Christum
Theod omnis cum Patre substantiæ exper-
l. 2. c. tem aiebant. ex reliquis, partim Ca-
27. tholici, ex Ægypto plerique omnes,
Epiph. partim ex His, qui Semiariani dice-
har. bantur, & diuinam Christo Substan-
73. tiam tribuebant; Consubstantialem,
Seuer. tamen fateri abnuebant; inter Catho-
l. 2. licos adfuit Hilarius quantum iam an-
Fort. num in exilio agens. interesse quoque
in vit. iussi Comites Leonas, ac Lauricius,
Hilar. qui & militum Præfectus erat. Prin-
 cipio maxima fuit dissensio, de Fide
 ne primùm, an de Episcoporum, qui
 accusabantur, causis agendum esset; ea
 ita est composita, vt, exclusis nonnul-
 lis, ad Fidei controuersiam reliqui ac-
 cederent hic iterum facta secessio est,
 Acacianis Nicænam Fidē apertè op-
 pugnantibus, probantibus reliquis.
 quamquam *consubstantialis* vocabulū,
 quod nouum esse dicerent, & à Sacris
 literis alienum, multis non placeret.
 Hi formulæ Antiochiæ in Encænijs
 editæ subscribendum putabant, Ca-
 tholici nihil de Nicæna minuendum
 contendebant. Acaciani suam ex inte-
 gro recuderunt; porro cum in dispu-
 tationem de Diuini Verbi generatio-
 ne venissent, quæ Eudoxius Antio-
 chenus

Q

chenus

chenus Episcopus absurda, ac nefanda effutierit, postquam Hilarius retulit, exclamat, *ò miseras aures meas, quæ tam funesta vocis sonum audierunt. hæc de Deo ab homine dici? hæc de Christo in Ecclesia predicari?* Leonas tum Episcoporum dissidia componi posse desperans dimisso Concilio indignabundus, *abite inquit, & in Ecclesia nugæ agite. equidem concordi Concilio interesse iussus ab Augusto sum.* & Acacius quidem occasionem, quam optauerat, nactus, accedere amplius noluit, reliqui in Ecclesiâ conuenientes, Acacium, quique eum sequebantur accersunt, Episcoporum, qui in crimen vocabantur causas discussuri; His renuentibus, multi communionem, multi etiam Ecclesijs ipsis, quibus præerant, priuati sunt, ac Successores eis dati.

Conciliū Byzantij

Episcopi dānātur.

post hæc Legatos ad Constantiū mittunt, quod & Acaciani præstant. Is de Byzantium paulò ante regressus, alium inibi Conuentum cogit L. plus minus Episcoporum, à quibus, ex Acacianorum sententia, noua adhuc Fidei Formula promulgatur, quam Athanasius, atque Epiphanius referunt, cui qui subscribere abnuissent, exilio mulctantur; varijs præterea de causis plerique alij damnantur, qui à Sozomeno recensentur, in quibus Macedonius Byzantij Episcopus, quod in eum Constantius infensior visus sit, & Cyrillus Hieroso-

Hilar. in Constant.

Atha.

de Synod.

Epiph.

her.

73.

Soz. l.

4. c. 20

Socr. l.

2. c. 34

rosolymitanus, quod cum Acacio, qui Cæsareæ præerat, de Primatu contendisset; cui illud quoque crimini datum quòd, sacra supellectile, ad pauperes, annonæ caritate urgente, alendos, di-
vendita, vestem quoque magni precij, ab Ipso Augusto tributam, distraxisset, quam, à mercatore postea coemptam, scænica Mulier gestaret, quod summum aliquibus nefas visum est. huiusmodi Orientis hoc tempore turbæ ex eo quoque sunt auctæ, quod qui depositi fuerant Episcopi suas Ecclesias nequaquam deserentes, promiscuè sacra Ministeria cum suffectis Episcopis, maxima cum rerum omnium pertur-

Ruff. l. 1. c. 21. *finis queritur fœdam tum Ecclesia factam fuisse, quæ non iam ab externis, sed à proprijs vastaretur: similem fuisse pœnam, haud similem victoriam: fugabat alius, alius fugabatur, uterque de Ecclesia erat, & quæ fufius ipse deplorat.*

Chri. Constantius X. Iulianus III. Cofs. Ann. 360. *auspicati sunt annum exacto non abfimilem, cum Constâtinopoli tanquam ex alto pelago coortæ tempestatis fluctus impulsî sese in diuersa littora effuderunt; auditis etenim toto Romano Orbe impij Concilij Decretis, Episcoporum innumeris proscriptionibus Ecclesiæ naufragium haud immeritò timebatur. illud mirum cum tot*

Q 2 tho- *fragiū*

Vime- tholici Episcopi proprijs Sedibus pel-
tur. lerentur, Hilarium, Ecclesiæ columen,
Hila- fuisse post quadriennium restitutum,
rius re ipsis Ecclesiæ hostibus adnitentibus;
stitui- nam Constantinopolim cū Seleucien-
tur. sis Concilij Legatus profectus, oblaris
 Augusto libellis, disputaturum se cum
 Aduersarijs, ipso Iudice, professus,
 eorum animos, quamquam propitio
 Iudice præferoces, terruit. itaque
 dant operam, vt, tanquam perturbator
 Orientis, in Galliam reuertatur. cæ-
 terum de Hilarij libellis, ac orationi-
 bus ab eo coram Augusto habitis, ex
 quibus vehemens illius ingenium, ac
 intrepidus animus ostenditur, *qua hic*
ab Authore traduntur require.

Mar- Reuertentem in Galliam Hilarium, *Seuer.*
tinus. S. Martinus prosequutus est ex Insula *in vita*
Hila- Gallinaria, apud quam solitariam ali- *Mar-*
riū se- quandiu vitam egerat. *tini*
clatur. *Hac ipsa Baronius dum scriberet, Fortu-*
nuncium se, ait, de Antonij Cardina- *in vita*
lis Carafa obitu accepisse; cuius post Hila-
quam laudes recensuit, ad institutam rj.
redit narrationem.

Mace- Macedonius, quem Byzantij, Epi- *Soz. l.*
donij scopatu sæpius deiectum vidimus, *4. c. 26*
hæresis quamuis de Christo rectè sentire vi-
 deretur, impiam in Spiritum Sanctum
 blasphemiam nunc primùm promul-
 gavit, quem diceret Patris, ac Filij
 Ministrum, ac famulum, reliquis verò
 Angelis haud multò superiorem. Hunc
 se-

sequuti Eleusius Cyzicenus, Eustathius Sebastenus, Basilius Ancyranus, & Marathonius (Hic multis in Quæstura, quam gesserat, comparatis diuitijs, Conuentum Monachorum Byzantij collegerat) finitimas Prouincias ea peste infecerunt. de his Athanasius, adhuc latitans, à Serapione, qui Scholasticus dicebatur, edoctus, primum in Hos fulmen excussit. porro eandem blasphemiam Arriani quoque amplexati sunt, & qui cum ipsis iam conuerant, Donatistæ.

Macedonij Sedem, mandante Augusto, Eudoxius impleuerat, quem antea, vt diximus, idem Augustus infectatus fuerat; de quo illud narrat Sozomenus; cum concionem ad Populum haberet, Deum Patrem impium appellasse; Filium verò pium, ad quod eius dictum, exhorrescens Populus tumultuari cum inciperet; quiescite, inquit, Patrem ideo impium voco, quod neminem colat; Filium verò pium, quod Patrem colat: quo audito risu exceptus est. hoc pacto impius Ioculator in rebus tanti ponderis ipso in Templo ludebat, vt imperitam multitudinem, hac etiam arte, captaret. Is, quod alibi inuimus, Arrio deterior, Ætium, atque Eunomium sequutus, omnem Christo diuinitatem adimebat, timore autem Constantij cum Arrianis sentire se ad tempus si-

mulavit, idemque, Eunomius ut faceret, author fuit, Eunomius tamen impietatis Reus constitutus, fugam cum arripuisset, timore solutus, hæresim post hæc scriptis audacius propalavit, quæ D. Basilius egregiè confutavit. *Basil.*

Eunomij superbia Eunomij porrò audacia, ac fastus eo venire, ut, quod Theodoretus tradit, ausus sit dicere nihil se ex rebus divinis ignorare, ipsamque adeò divinam

Substantiam probè cognoscere, denique eandem de Deo se habere, quam de se Deus Ipse habeat cognitionem. *Theod. her. fab. l. 4*

Eunomij hæreses. Author quoque Eunomius à D. Hieronymo fuisse dicitur contemptus sacrarum reliquiarum qua in re illum postea sequutus est Vigilantius, in quem idem Hieronymus egregium edidit commentarium, & ante illum Armeni Monachi, de quibus paulò post dicturi sumus. Tam qualis doctrina, talis vitæ moribus Eunomius fuit, Ætio namque Præceptore nequaquam integrior, carnis se libidinibus quibuscumque polluere, absque noxa licere docuit, imò fidem, quam ipse doceret, ad salutem sufficere, etiam si quantumvis gravia quis crimina perpetraret. Leprosus animo æque, ac corpore à Ruffino fuisse dicitur. vixisseque ad sua usque tempora Hieronymus tradit; contra eum verò Apollinarem, Didymum, Basilium, Nazianzenum, ac Nyssenum scripsisse.

Constantius vè

Constantius, re malè aduersus Perfas *Ruff. l. 1. c. 25 Hier. de Vir. Illust. l. 21.*

fas gesta, fortissimis quoque Propu- citur à
gnaculis cum exercitu amissis, fuga sa- Persis.
lutem quærere coactus est; & cum in
locum malè tutū se recepisset, victum
ei ab agresti vetula petere opus fuit;
Eo autem hisce fortunæ ludibrijs ex-
posito, Iulianus ab exercitu, pridem, Iulia-
us à
ut diximus, Augustus appellatus, Im- militi-
perium iterū à seditiosis militibus per bus Im-
vīm delatum renuens, aut renuenti si- periu
milis, capeffit: quæ porrò hinc sequu- accipit
ta sint, ad sequentem annum spectant.

Sox. At Georgius à Concilio redux, Ale-
l. 4. c. xandrinus, non Catholicos modò, sed
ult. etiam Ethnicos ad suam sectam perdu-
cere per vim aggressus, dira eam Urbē
clade affecit. Pueros quoque Parenti-
bus abstractos, ac detonsos, inuitos
Clero adscribere æquum putavit.

Chri. Postremus hic Constantio annus Iulia-
Ann. accessit. ipso initio Iulianus, ut Chri- ni si-
361. stianorum militum sibi animos conci- mula-
liaret, Christianam Religionem simu- tio.
l. 21. lans, à qua, ut Ammianus ait, iam pri-
dem occulte desciverat, Epiphaniæ
festum cum his celebrat.

Constantius certior de Iuliani Im-
perio factus, Legatione ad eum missa,
ac vicissim recæpta, Vadomarum in-
terim Galliæ Regem, quo cum foedus
anteà iunxerat, occultè in Iulianum
extrimulat; Is officium suum Constan-
tio pollicetur, verum Nuncio cum
litteris intercæpto, Iulianus Vadoma-

rum nec opinantem capit, ac in Hispaniam deportari iubet, quò factum, ut apertum iam bellum inter Imperij Æmulos ortum sit.

Eusebia interim Coniuge morte amissa, Augustus Faustina duxit, ex qua Constantia Posthuma orta est, quæ Gratiano postea nupsit.

L. 12. Hoc eodem tēpore Themistio Philosopho, qui Aristotelem commentarijs illustravit, Præturæ Insignia detulit, quemadmodum & Aurelio Victori post Consulatum Secundæ Pannoniæ Præfecturam.

Iul. Iulianus Militum alacritate fretus, in Thraciam, auxilijs vndique confectis, properabat. eo nuncio Constantius consternatus, Perfici belli consilijs abiectis, Antiochiam primò, dein Tarsum accessit, illud identidem pro solatio mente, ac voce repetens, parum se quidem cum externis hostibus fortunatum, cum perduellibus prospera Fortuna usum. Tarsi cum esset, leui tentatus morbo, morę impatiens, Mopsuestiam Ciliciæ Oppidum perit. hic ardentiore correptus febris, ita, ut calore immodico ne ab alijs quidem tangi posset, ut itineris, sic vitæ finem inuenit, tertio Nonas Octobris annum agens quadragesimum, siue, ut tradit Victor, quadragesimum quartum, magno dolore Imperium Hosti relinquens. constat eum paulò ante obitum,

*Novi
Constā
tij ma
trimo.
nium.
Themi
stius
Philos.
Aur.
Victor.*

*Constā
tij obi
tus.*

Atha. tum, & quidem ab Euzoio Antiochiæ
de Sy- tum Episcopo Arriano baptizatum.
nod. Eius tamen laudes Nazianzenus per-
Naz. sequitur, dum in Iulianum, haud dubiè
orat. 1. deterioiorem, inuehitur. moribus sanè
Ep. 2. fuit incorruptis, egregia castitate, &
in Iul. Christianæ Religionis cultui addictis-
 fimus. poenituisse Eum quoque nouo-
 rum dogmatum Nazianzenus affir-
 mat, additque à multis proditum, ab
 Eius obitu, dum cadauer Byzantium
 deferretur, auditas ex aère veluti
 psallentium Angelorum voces.

Theod. Quod verò ad Ecclesiæ statum hoc
har. tempore spectat, fuit planè miseran-
fab. 1. dus: constat enim hæresum conta-
4. c. 10 gium, Arrianæ in primis, Ægypti
Epiph. quoque solitudines, ac Monachorum
har. Coetus infecisse. nouæ insuper sectæ,
40. Ep. & varia hæresum nomina à Theodo-
80. reto, atque Epiphano recensentur,
 quæ in Mesopotamia præsertim orta
 Monachos, itidè qui eam Prouinciam
 incolebant, ad insaniam vsque perdu-
 xerunt. Ad hæc Eustathius quidam,
 siuè ille Euthactus fuerit, Monachos
 apud Armeniam ex sua institutione,
 ac disciplina multis imbuit erroribus,
 in quem Romani Pontificis authorita-
 te Concilium Gangris Paphlagoniæ
 Vibe coactum est; à quo tot Canones
 decreti, quot erant enatæ hæresis
 palmites succidendi; nam & nuptias,
 & esum carniū, vt graue piaculum,

Conci-
 lium
 Gan-
 grèse.

Q 5 damna;

oia
 nstā
 ma
 mo.
 am.
 emi
 us
 ilof.
 or.
 for.

stā
 bi.

damnabat, Seruorum in Dominos, Filiorum in Parentes, Vxorum in Viros obsequium, diuini cultus prætexu, tollebat. Mulieres insuper virilem habitum vt fumerent, capillum demerent, hortabatur. & quasi Ecclesiæ morem sibi inuertendum suscepisset, tum, Sanctorum Martyrum eorumque Reliquiarum cultum improbabat, tum cæteris abrogatis, die Dominico Ieiunium peragebat, quæquæ alia eo in concilio singillatim viginti Capitulis delirantium Monachorum dogmata Anathemate feriuntur. imperitè autem Hos Manichæos fuisse, Gratianus tradit.

*c. illud
autem
dist. 30*

Hoc extremo Constantij anno, Eoque adhuc superstite, Athanasius, ex impotenti Arriannorum dominatu, animo commotus vehementius, ipse è latebris, quod corpore non liceret, Scriptis emergens, quatuor in eos à se elucubratas orationes promulgauit. Hic tertij huius voluminis finis esto. Quartum, Deo fauente, ab Ipsius Iuliani Principatu aggrediemur.

Libri III. finis.

AN-